LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
N U T A R I M A S

DĖL NACIONALINĖS LISABONOS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO 2008–2010 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2008 m. spalio 1 d. Nr. 1047
Vilnius

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. 1020 (Žin., 2006, Nr. 112-4273; 2007, Nr. 63-2415), 345 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Nacionalinę Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008–2010 metų programą (toliau vadinama – Programa) (pridedama).

2. Nustatyti, kad Programos įgyvendinimo priemonės finansuojamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete atitinkamoms institucijoms ir įstaigoms, atsakingoms už Programos priemonių įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų ir kitų teisėtų finansavimo šaltinių.

3. Pavesti:

3.1. Ūkio ministerijai:

3.1.1. koordinuoti Programos įgyvendinimą;

3.1.2. nuo 2009 metų, pasibaigus kiekvienam ketvirčiui (per 45 dienas nuo ketvirčio pabaigos), informuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybę apie Programos įgyvendinimo pažangą Lietuvoje;

3.2. kiekvienai institucijai, atsakingai už Programos įgyvendinimą, nuo 2009 metų, pasibaigus kiekvienam ketvirčiui (per 20 dienų nuo ketvirčio pabaigos), pagal savo kompetenciją teikti Ūkio ministerijai informaciją apie Programos įgyvendinimo pažangą.

4. Pasiūlyti savivaldybėms ir socialiniams partneriams dalyvauti įgyvendinant Programą.

5. Pripažinti netekusiais galios:

5.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimą Nr. 1270 „Dėl Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos“ (Žin., 2005, Nr. 139-5019);

5.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. liepos 3 d. nutarimą Nr. 671 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. 1270 „Dėl Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos“ pakeitimo“ (Žin., 2006, Nr. 75-2875);

5.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimą Nr. 854 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. 1270 „Dėl Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos“ pakeitimo“ (Žin., 2007, Nr. 92-3699);

5.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 11 d. nutarimą Nr. 1015 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. 1270 „Dėl Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos“ pakeitimo“ (Žin., 2007, Nr. 103-4208);

5.5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 9 d. nutarimą Nr. 321 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. 1270 „Dėl Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos“ pakeitimo“ (Žin., 2008, Nr. 44-1645).

MINISTRAS PIRMININKAS GEDIMINAS KIRKILAS

ŪKIO MINISTRAS VYTAS NAVICKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2008 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1047

NACIONALINĖ LISABONOS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO 2008–2010 METŲ PROGRAMA

ĮVADAS

2000 metais Europos Vadovų Taryba Lisabonoje patvirtino Lisabonos strategiją (2000/03/24 Nr. 100/1/00) Europos Sąjungos (toliau vadinama – ES) valstybėms narėms ir iškėlė strateginį tikslą – per 10 metų paversti ES ekonomiką dinamiškiausia ir konkurencingiausia žiniomis grįsta ekonomika pasaulyje. 2005 metais Lisabonos strategijoje buvo išskirtos dvi prioritetinės sritys: ekonomikos augimas ir užimtumo skatinimas.

Kad aiškiau apibrėžtų konkrečius siekius, Europos Vadovų Taryba 2005 metais pritarė Integruotų gairių paketui. Integruotos gairės buvo įgyvendinamos realizuojant Bendrąsias ekonominės politikos gaires ir Užimtumo politikos gaires. Kiekviena ES valstybė narė turėjo parengti nacionalines reformų programas ir jose pateikti konkrečias priemones, užtikrinančias ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą per artimiausius 3 metus.

Nacionalinę Lisabonos strategijos įgyvendinimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimu Nr. 1270 (Žin., 2005, Nr. 139-5019), palankiai įvertino Europos Komisija. 2005–2007 metams skirtoje programoje buvo numatyti nacionaliniai prioritetai ir priemonės sparčiam ekonomikos augimui ir ūkio konkurencingumui didinti, užimtumui ir investicijoms į žmogiškąjį kapitalą skatinti.

2008 metų kovą Europos Vadovų Taryba pradėjo naują 3 metų (2008–2010 metai) Lisabonos strategijos įgyvendinimo ciklą, kuris tapo nauja paskata spręsti globalizacijos iššūkius ir paversti juos galimybėmis, nelėtinant reformų, o atvirkščiai – sparčiau jas įgyvendinant ir siekiant, kad toliau augtų Europos ekonomika ir didėtų jos konkurencingumas. Svarbiausias tikslas išlieka tas pats – užtikrinti, kad kuo aktyviau veiktų vidaus rinka, teikdama naudą verslo, ypač smulkiojo, įmonėms ir vartotojams.

2007 metais Europos Komisijos pateiktame nepriklausomame vertinime padaryta išvada, kad Lisabonos strategijos Integruotos gairės yra išsami ir atvira sistema, kurioje atsižvelgta į esminius politikos pokyčius, susijusius su ekonomikos augimu ir užimtumu Europoje, ir reikėtų sutelkti dėmesį į jų įgyvendinimą.

2008 m. kovo 13–14 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose patvirtintos 4 prioritetinės reformų sritys (žinios ir inovacijos; verslo potencialo realizavimas; investicijos į žmones ir darbo rinkos modernizavimas; energetika ir klimato kaita) ir toliau laikomos tinkamu reformos pagrindu. Taigi Europos Komisijos pateiktos atnaujintos Integruotos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gairės 2008–2010 metams iš esmės liko tokios pat kaip 2005–2007 metams.

Nacionalinė Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008–2010 metų programa (toliau vadinama – Programa) parengta vadovaujantis 2008 m. gegužės 14 d. Tarybos rekomendacija 2008/390/EB dėl valstybių narių ir Bendrijos bendrųjų ekonominės politikos gairių (2008–2010) (OL 2008 L 137, p. 13), 2008 m. liepos 15 d. Tarybos sprendimu 2008/618/EB dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (OL 2008 L 198, p. 47), atsižvelgiant į 2008 m. gegužės 14 d. Tarybos rekomendaciją 2008/399/EB dėl valstybių narių ir Bendrijos bendrųjų ekonominės politikos gairių atnaujinimo 2008 m. ir dėl valstybių narių užimtumo politikos įgyvendinimo (OL 2008 L 139, p. 57) bei į 2008 m. kovo 13–14 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas.

Programos tikslas – didinti Lietuvos konkurencingumą 2008–2010 metais.

Lietuva kasmet rengia Europos Komisijai Programos metinės pažangos ataskaitas, kuriose pateikiama informacija apie įgyvendintas priemones makroekonomikos, mikroekonomikos ir užimtumo politikos srityse, aptariami veiksmai, kurių Lietuva ėmėsi dėl Europos Komisijos rekomendacijų, specifinio dėmesio reikalingų sričių ir Europos Vadovų Tarybos išvadų.

Europos Komisija pirmą kartą pasiūlė veiksmų planą rengti atsižvelgiant į rekomendacijas ir specifinio dėmesio reikalaujančias sritis. Veiksmų planas, atsižvelgiant į Europos Komisijos rekomendacijas ir išskirtas specifinio dėmesio reikalaujančias sritis, pateikiamas Programos 1 priede.

Programoje išdėstyti Lietuvos siekiai iki 2010 metų ir jiems pasiekti įgyvendinamos priemonės. Tos priemonės, kurių įgyvendinimo pradžia – 2008 metai, jau pradėtos vykdyti.

Šiame įvade pateikiamas Programos strateginis požiūris (1 pav.).

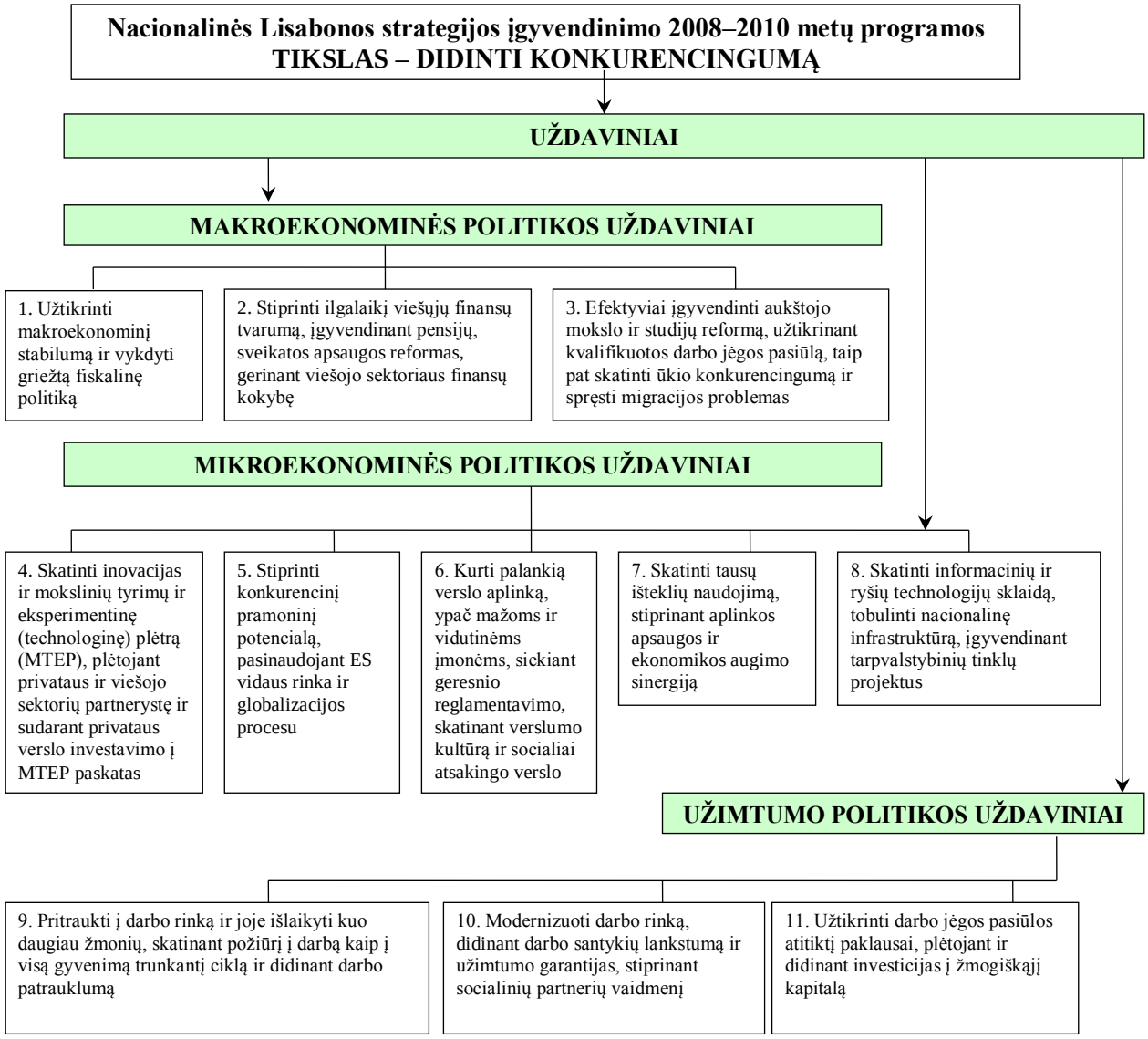

1 pav. **Programos strateginis požiūris**

Programa, be šio įvado, susideda iš trijų dalių: I. Makroekonominės politikos įgyvendinimas; II. Mikroekonominės politikos įgyvendinimas; III. Užimtumo politikos įgyvendinimas. I dalyje apžvelgta Lietuvos makroekonominė politika, II – mikroekonominė politika, III – užimtumo politika.

Programos dalys suskirstytos pagal iškeltus uždavinius. Kiekvieno uždavinio aprašyme aptariama pasiekta pažanga per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą, apžvelgiama esama būklė ir šiuo metu aktualios problemos, jų sprendimo būdai, pateikiamos Programos įgyvendinimo priemonės ir pagrindinių rodiklių (nacionalinių siekių) lentelės.

Problemų sprendimo būdai – numatomi galimi veikimo variantai, kaip spręsti konkrečias problemas per Lisabonos strategijos 2008–2010 metų ciklą. Priemonės – konkretūs pasirinkti veiksmai, kuriais sprendžiamos problemos.

Programos prieduose pateikta veiksmų planas, kuriame atsižvelgta į Europos Komisijos rekomendacijas ir specifinio dėmesio reikalaujančias sritis, priemonės pagal Europos Vadovų

Tarybos išskirtas prioritetines reformų sritis, Programos ir ES struktūrinių fondų koordinavimo apibūdinimas ir Lisabonos strategijos naujojo (2008–2010 metų) ciklo Integruotos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gairės, Europos Komisijos rekomenduojami veiksmai.

I. MAKROEKONOMINĖS POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS

1 uždavinys. Užtikrinti makroekonominį stabilumą ir vykdyti griežtą fiskalinę politiką *(atitinka 1 gairę)*.

1. Programoje numatytomis Lisabonos strategijos 2008–2010 metų ciklo priemonėmis bus siekiama užtikrinti makroekonominės politikos tęstinumą, Integruotų gairių, Europos Komisijos akcentuojamų iššūkių ir iškeltų makroekonominių tikslų įgyvendinimą. Svarbiausieji iššūkiai vidutinės trukmės laikotarpiu išlieka makroekonominis stabilumas ir didėjanti infliacija, kuriuos pabrėžė ir Europos Komisija, vertindama Lietuvos pažangą.

2. Pasiekta pažanga per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą ir esama būklė:

2.1. Makroekonominiai pokyčiai.

Lietuvos bendrojo vidaus produkto (toliau vadinama – BVP) realus augimas 2005–2007 metais išliko spartus ir, palyginti su praėjusiu laikotarpiu, siekė atitinkamai 7,9, 7,7 ir 8,8 procento. 2008 metų I pusmetį realus BVP augimas sudarė 6,1 procento. Nuolat didėjančios pajamos skatino didesnį nei BVP augimas vidaus vartojimo išlaidų didėjimą. Sparčiai didėjo ir bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo išlaidos: 2005–2007 metų laikotarpiu jų didėjimas sudarė atitinkamai 10,8, 17,4 ir 15,8 procento. Lėtesnis investicijų didėjimas pastebimas jau 2008 metų I pusmetį. Realus eksporto augimas analizuojamuoju laikotarpiu išliko spartus, tačiau grynasis eksportas, kuriam įtaką darė stipri vidaus paklausa, pastaraisiais metais buvo neigiamas. 2007 metų IV ketvirtį dėl akcinės bendrovės „Mažeikių nafta“ remonto sulėtėjo eksporto augimas. Nominalaus eksporto augimo 2008 metų I pusmečio tendencijos rodo, kad Lietuvos gamintojų konkurencingumas, didėjant žaliavų kainoms ir darbo jėgos paklausai rinkoje, kol kas nesumažėjo, tačiau didelę įtaką eksporto plėtrai vidutiniu laikotarpiu turės akcinės bendrovės „Mažeikių nafta“ veikla.

Prognozuojama, kad globalinis kreditavimo suvaržymas, santūresnis vartotojų požiūris į ūkio plėtrą subalansuos vidaus paklausą pagal ūkio produktyvumą ir lems nuosaikų Lietuvos BVP augimą 2008–2009 metais. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos fiskalinės drausmės įstatymo (Žin., 2007, Nr. 120-4881) nuostatas ir sėkmingai naudojantis 2007–2013 metais ES finansine parama, skirta žmogiškiesiems ištekliams ir ekonomikos konkurencingumui stiprinti, BVP augimas vėlesniais metais galėtų paspartėti, tačiau išlieka rizika, kad dėl valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės (toliau vadinama – Ignalinos AE) uždarymo ūkio plėtra išliks nuosaiki.

Išliekant įtampai darbo rinkoje, didėjant kredito ir vartojimo mastams, nuo 2007 metų II pusmečio infliacija spartėjo, todėl vidutinė metinė infliacija sudarė 5,8 procento. Didelės maisto žaliavų ir energijos išteklių kainos lėmė spartesnį infliacijos didėjimą visoje ES. Lietuvoje infliacijos lygis išlieka aukštesnis nei euro zonoje dėl išorės poveikio, vykdomų įsipareigojimų ES, susijusių su akcizų kėlimu, ir sparčiai didėjančio produktyvumo atvirame sektoriuje. Prognozuojama, kad smarkiai šoktelėjus pasaulinėms maisto žaliavų, naftos ir gamtinių dujų kainoms, 2008–2009 metais vidutinė metinė infliacija didės sparčiau. Vidutinės trukmės laikotarpiu, stabilizavusis naftos ir dujų kainoms, suderinus akcizų tarifus su ES minimaliomis akcizų normomis, padidėjus palūkanų normoms ir sumažėjus kredito prieaugiui, infliacija Lietuvoje vėl priartės prie euro zonos lygio. 2010 metais infliacijos stabilizavimui neigiamos įtakos galėtų turėti Ignalinos AE uždarymas.

Atsižvelgiant į pradėjusius ryškėti ekonomikos perkaitimo požymius, 2007 m. lapkričio 8 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos fiskalinės drausmės įstatymas. Šio įstatymo paskirtis – įpareigoti valdžios institucijas laikytis fiskalinės drausmės normų, užtikrinančių ilgalaikį valdžios sektoriaus finansų tvarumą ir stabilią ūkio plėtrą. Vidutinės trukmės laikotarpio infliacijos valdymo strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1314 (Žin., 2007, Nr. 134-5426), numatytos ir pradėtos vykdyti vidutinio laikotarpio infliacijos valdymo priemonės, apimančios griežtos fiskalinės politikos laikymąsi, kredito paklausos ir pasiūlos valdymą, struktūrinių reformų įgyvendinimą ir kita.

Vidutinės trukmės laikotarpio makroekonominės projekcijos bus atnaujinamos ir pateikiamos kasmetinėse Lietuvos konvergencijos programose.

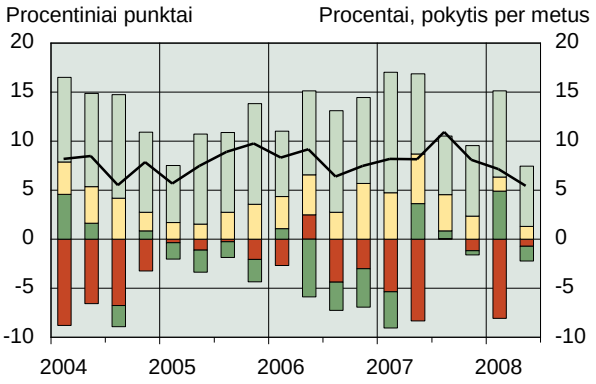

Šaltiniai: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama - Statistikos departamentas) ir Lietuvos bankas.

2 pav. **BVP kaitos veiksniai (išlaidų metodu)**

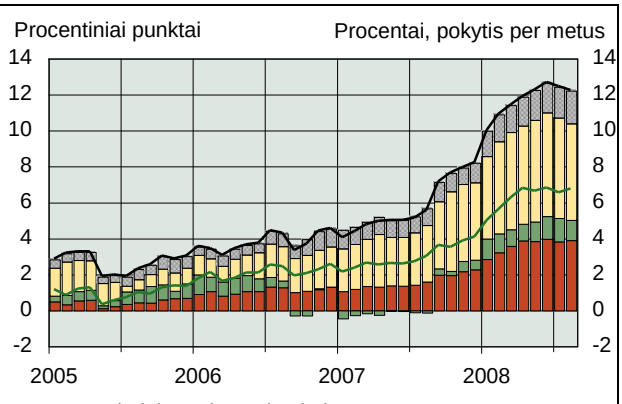

Šaltiniai: Statistikos departamentas ir Lietuvos bankas.
** SVKI, neįskaitant maisto produktų, degalų ir tepalų bei administruojamųjų kainų.*

3 pav. **Suderinto vartotojų kainų indekso (SVKI) kaitos veiksniai**

2.2. Einamosios sąskaitos balansas.

Per visus 2006 metus ir 2007 metų I pusmetį sparčiai didėjęs einamosios sąskaitos deficitas, kurį lėmė didelės vidaus paklausos palaikomas spartus importo augimas, 2007 metų II pusmetį sumažėjo ir 2007 metais sudarė 14,6 procento BVP (2005 metais – 7,2 procento, 2006 metais – 10,8 procento BVP). Svarbiausia einamosios sąskaitos deficito stabilizavimosi priežastimi laikytina tai, kad 2007 metų II pusmetį smarkiai nebedidėjo prekių balanso deficitas.

Paslaugų balansas vis dar yra teigiamas, tačiau jo poveikis einamajai sąskaitai 2007 metais sumažėjo 1,5 procentinio punkto ir sudarė 2,1 procento BVP. Sparčiai didėjant užsienio kapitalo įmonių pelnui ir palūkanų normoms, ėmė sparčiau didėti ir investuotojų iš užsienio pajamos. Dėl to pajamų balansas 2007 metais gerokai pablogėjo. Tačiau tai iš esmės nepadidino Lietuvos išorės nesubalansuotumo, nes pajamų balanso deficito padidėjimą daugiausia lėmė didėjantis investuotojų iš užsienio pelnas, kuris reinvestuojamas šalies viduje.

Artimiausiu laikotarpiu einamosios sąskaitos deficitas turėtų stabilizuotis dėl nuosaikesnio vidaus vartojimo ir kredito augimo. Fiskalinės drausmės įtvirtinimas teisės aktuose, efektyvus infliacijos valdymo strategijos priemonių įgyvendinimas kartu su darbo našumą stiprinančia struktūrine politika turėtų daryti teigiamą įtaką einamajai sąskaitai.

2007 metais skolos nedidinančiais srautais buvo finansuojama daugiau nei trečdalis einamosios sąskaitos deficito. Sparčiau naudojant ES struktūrinių fondų paramą, didėjo neatlygintinai pervedamas kapitalas. Antra vertus, tiesioginėmis užsienio investicijomis padengiama einamosios sąskaitos deficito dalis 2007 metais mažėjo – metinis sumažėjimas gana nuosaikus, jeigu atsižvelgiama į tai, kad itin didelės tiesioginės užsienio investicijos Lietuvoje 2006 metais daugiausia susijusios su dalies valstybės valdomų akcinės bendrovės „Mažeikių nafta“ akcijų perleidimu užsienio investuotojams (2008 m. sausio 1 d. duomenimis, sukauptos tiesioginės užsienio investicijos Lietuvoje sudarė 34,6 mlrd. litų, 2007 m. sausio 1 d. duomenimis – 28,9 mlrd. litų, 2006 m. sausio 1 d. duomenimis – 23,9 mlrd. litų). 2007 metų tiesiogines užsienio investicijas labiausiai palaikė didėjęs reinvestuojamas įmonių pelnas. Investicijų skatinimo 2008–2013 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 1447 (Žin., 2008, Nr. 7-239), vykdymas ir pasitikėjimas Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgyvendinama

ekonomine politika taps svarbiais veiksniais, darančiais įtaką tiesioginių užsienio investicijų srautams.

Kartu su skolos nedidinančiais srautais sparčiai didėjo ir grynasis bankų skolinimasis užsienyje, kuris ir toliau lieka svarbiausias einamosios sąskaitos deficito finansavimo šaltinis. Aktyvus privataus sektoriaus skolinimasis lėmė tai, kad bendroji skola užsieniui 2007 metais padidėjo 12,4 procentinio punkto ir sudarė 73,3 procento BVP. Didėjant palūkanų normoms ir bendram šalies įsiskolinimui, ekonomikos plėtros finansavimo išorės kapitalo srautais tiesioginės sąnaudos (t. y. išlaidos palūkanoms mokėti) taip pat padidėjo ir sudarė apie 2 procentus BVP.

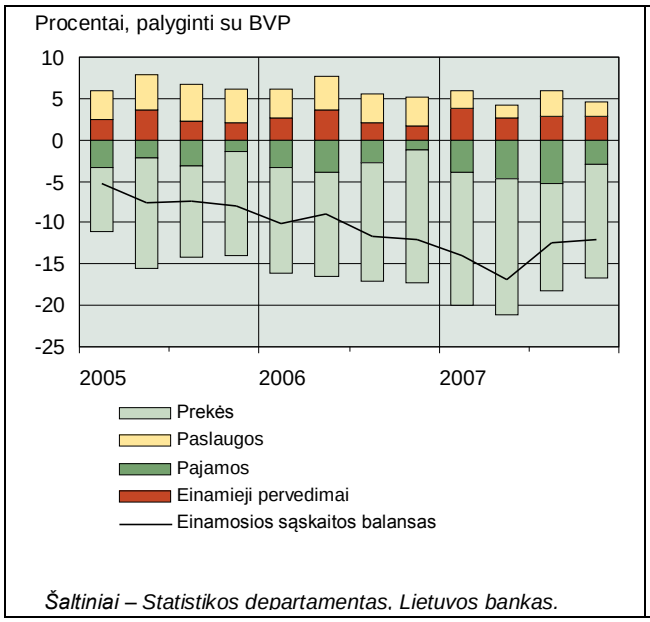

Šaltiniai – Statistikos departamentas, Lietuvos bankas.

4 pav. **Einamosios sąskaitos balanso sudedamosios dalys (palyginti su BVP)**

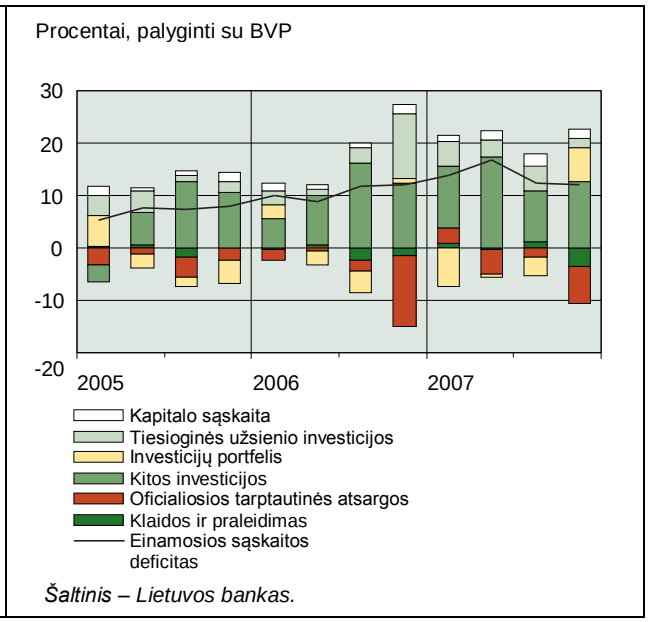

Šaltinis – Lietuvos bankas.

5 pav. **Einamosios sąskaitos deficito finansavimo šaltiniai (palyginti su BVP)**

2.3. Kredito plėtra ir finansinis stabilumas.

2007 metais pinigų finansinių institucijų (toliau vadinama – PFI) paskolų plėtra išliko sparti, tačiau, palyginti su ankstesniais laikotarpiais, augimas sulėtėjo. 2007 metais kredito augimo tempai siekė 43 procentus. Tam reikšmingą įtaką darė skolinimo privačiam sektoriui augimo tempų lėtėjimas. Per metus PFI paskolų portfelis, palyginti su sukurta ekonomikos verte (BVP), padidėjo 11 procentinių punktų – iki 62 procentų.

Nuo 2006 metų II pusmečio metiniai paskolų nefinansinėms korporacijoms ir namų ūkiams augimo tempai palaipsniui lėtėjo, o 2007 metų pabaigoje sudarė 46 procentus. Paskolų privačiam sektoriui augimo tempų lėtėjimą galima sieti su vangesniu nekilnojamojo turto rinkos augimu 2007 metais, sugriežtėjusiomis bankų paskolų teikimo sąlygomis ir padidėjusiomis palūkanų normomis. Kita vertus, paskolų srautų analizė rodo, kad kredito augimas šalyje išliko didelis ir kur kas spartesnis nei ekonomikos augimas.

Paskolos namų ūkiams išliko dinamiškiausias PFI paskolų sektorius, nors metinio augimo tempo lėtėjimas pastebimas nuo 2006 metų vidurio. Paskolų namų ūkiams augimui reikšmingą įtaką daro paskolos būstui įsigyti, kurios didėjo sparčiai, nors nekilnojamojo turto rinkos raidos tendencijos ir buvo prieštaringos (per 2007 metus paskolos būstui įsigyti padidėjo 62 procentais, t. y. 2 procentiniais punktais daugiau negu 2006 metais).

Bankų paskolų portfelio kokybė vertintina kaip palyginti gera, o paskolų, kurių reguliarios įmokos uždelsiamos daugiau kaip 60 dienų, dalis per 2007 metus beveik nepasikeitė. Nors sparti kredito plėtra lėmė spaudimą bankų kapitalo pakankamumui, 2007 metais bankų sistemos kapitalo pakankamumo rodiklis padidėjo 0,2 procentinio punkto – iki 10,9 procento. Taip pat toliau didėjo bankų sistemos pelningumas ir veiklos efektyvumas, užtikrindami stabilesnį ir saugesnį bankų sistemos darbą.

Lietuvos bankas, atsižvelgdamas į sparčią bankų paskolų plėtrą, kuri vis dar tęsiasi, 2007 metais įgyvendino bankų sistemos kredito rizikos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis modelį, skatino bankus vadovautis konservatyviais turto vertės nustatymo principais. 2006 metų pabaigoje Švedijos ir Baltijos valstybių centriniai bankai pasirašė tarpusavio susitarimo memorandumą, skirtą finansinio stabilumo stebėsenai gerinti, galimoms finansinėms krizėms valdyti, galimam likvidumo pagalbos teikimui lengvinti, jeigu to prireiktų. 2007 metų rugsėjį Šiaurės šalių finansų ministerijos, centriniai bankai, priežiūros tarnybos ir Baltijos valstybių centriniai bankai dalyvavo imitacinėse krizių valdymo pratybose, kurių tikslas buvo patikrinti finansinių krizių valdymo susitarimų veikimą. Jeigu spartus kredito augimas pradėtų kelti grėsmę finansiniam stabilumui, Lietuvos bankas neatmeta kredito augimą ribojančių ar kitų bankų veiklos reguliavimo priemonių taikymo ir griežtinimo galimybių ateityje.

3. Aktualios problemos ir iššūkiai:

3.1. Griežtos fiskalinės politikos vykdymas ir fiskalinių taisyklių laikymasis, makroekonominio stabilumo stiprinimas.

3.2. Infliacijos valdymas, įgyvendinant patvirtintas vidutinio laikotarpio infliacijos valdymo priemones.

3.3. Ūkio konkurencingumą ir eksportą skatinančių priemonių įgyvendinimas, siekiant užtikrinti einamosios sąskaitos tvarumą.

4. Problemų sprendimo būdai:

4.1. Lisabonos strategijos 2008–2010 metų ciklo laikotarpiu bus toliau vykdoma tvari fiskalinė politika ir užtikrinamas Lietuvos Respublikos fiskalinės drausmės įstatymo nuostatų, kurios įpareigoja riboti biudžeto išlaidas pagal nustatytas fiskalinės drausmės taisykles, įgyvendinimas. Tuo laikotarpiu svarbu formuoti biudžetą laikantis numatytų valdžios sektoriaus finansų planų.

4.2. Siekiant laikytis 1997 m. birželio 17 d. Europos Vadovų Tarybos priimto Stabilumo ir augimo pakto nuostatų ir vykdyti Lietuvos konvergencijos programoje numatytą ekonominės politikos scenarijų, naujojo ciklo laikotarpiu bus svarbu išlaikyti fiskalinį tvarumą. Vidutinės trukmės fiskalinių užduočių vykdymas būtų reikšmingas politinis atsakas į minėtus makroekonomikos iššūkius.

4.3. Kad būtų įmanoma valdyti infliacijos didėjimo riziką, kurią, vertindama Lietuvos pažangą, vis dėlto pabrėžė ir Europos Komisija, ateinančiu laikotarpiu reikia nesąlygiškai įgyvendinti vidutinio laikotarpio infliacijos valdymo priemones, nustatytas vidutinės trukmės laikotarpio infliacijos valdymo strategijoje. Įgyvendinant infliaciją slopinančias priemones, svarbiu veiksniu taps tarpinstitucinis bendradarbiavimas.

4.4. Su 7 ir 8 uždaviniais susijusių mikroekonominės politikos priemonių, apimančių energijos efektyvumo didinimą ir energetikos infrastruktūros plėtrą, įgyvendinimas turės teigiamą poveikį kainų stabilumui vidutinės trukmės laikotarpiu ir sušvelnins neigiamą kainų didėjimo poveikį socialiai jautrioms vartotojų grupėms.

4.5. Taikant Programos II ir III dalyse nurodytas iniciatyvas, vidutinės trukmės laikotarpiu bus siekiama didinti darbo našumą ir skatinti eksportuojančių įmonių veiklą. Inovacijų diegimas versle, taip pat investicijų pritraukimas į didelę pridėtinę vertę kuriančius sektorius turėtų gerinti prekybos balansą ir einamąją sąskaitą.

5. Priemonės (įgyvendinimo termino pradžia ir pabaiga, atsakinga institucija):

5.1. 1 priemonė. Kasmet įgyvendinti Lietuvos konvergencijos programoje nurodytus vidutinio laikotarpio fiskalinės politikos tikslus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Finansų ministerija).

5.2. 2 priemonė. Įgyvendinti vidutinės trukmės laikotarpio infliacijos valdymo strategijos priemones (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Finansų ministerija, Ūkio ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir kitos institucijos).

5.3. 3 priemonė. Išlaikyti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu, laikantis Lietuvos Respublikos fiskalinės drausmės įstatymo nustatytų fiskalinės drausmės taisyklių (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Finansų ministerija).

5.4. 4 priemonė. Prireikus peržiūrėti esamus fiskalinius stimulus, veikiančius nekilnojamo turto rinką ir kredito paklausą (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Finansų ministerija).

6. 1 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai pateikti 1 lentelėje.

7. Priemonės, susijusios su prekių ir paslaugų eksporto skatinimu, nurodytos prie 5 uždavinio.

1 lentelė. Makroekonominės politikos 1 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais	Projektuojama 2010 metais (Esama rizikos, kad dėl Ignalinos AE uždarymo BVP augimo projekcijos 2010 metais bus keliais procentiniais punktais mažesnės, o infliacija didės labiau. Jeigu pasitvirtintų staigaus ūkio plėtros sulėtėjimo prognozės, vidutinės trukmės fiskaliniai tikslai galėtų būti peržiūrimi.)	ES-27 vidurkis 2007 metais
1.	Realus BVP augimas, procentais	8,8	5,2	2,9
2.	Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas, BVP procentais	29,5	26,7	21,3
3.	Valdžios sektoriaus balansas, BVP procentais	-1,2	0,8	-0,9
4.	Infliacijos (SVKI) pokytis (vidutinis metinis), procentais	5,8	3,6	2,3

2 uždavinys. Stiprinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, įgyvendinant pensijų, sveikatos apsaugos reformas, gerinant viešojo sektoriaus finansų kokybę *(atitinka 2 ir 3 gaires, 3 PRS).*

8. Pasiekta pažanga per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą ir esama būklė:

8.1. Pensijų ir socialinio draudimo sistema.

Ataskaitiniu 2005–2007 metų laikotarpiu Lietuvoje sėkmingai įsitvirtino 3 pakopų pensijų sistema, apimanti einamojo finansavimo, pensijų kaupimo (kaupiant dalį privalomųjų valstybinio socialinio draudimo įmokų) ir savanoriškų įmokų kaupimo pensijų pakopas. 2006 metais taip pat sukurta teisės aktų profesinėms pensijoms atsirasti bazė.

Iki 2007 metų pabaigos pensijų kaupimo dalyviais apsisprendė tapti jau 880 tūkst. (arba 69 procentai apdraustųjų visai pensijai) Lietuvos gyventojų. 2005–2007 metais į asmenines pensijų kaupimo sąskaitas buvo pervesta 1691 mln. litų (nuo 0,4 procento BVP 2005 metais iki 0,9 procento BVP 2007 metais). Į privačius pensijų fondus pervedamos privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies tarifas 2007 metais pasiekė 5,5 procento dydžio maksimalią ribą, pensijų kaupime jau dalyvauja gana daug apdraustųjų, tad pervedimas į šiuos fondus priartėjo prie stabilizavimosi ribos: prognozuojama, kad 2008 metais bus pervesta 1130,5 mln. litų (1 procentas BVP), 2009 metais – 1337,5 mln. litų (1,1 procento BVP), 2010 metais – 1506,9 mln. litų (1,1 procento BVP). Šios Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto išlaidos finansuojamos iš šio fondo biudžeto pertekliaus, susidariusio dėl trumpalaikio demografinės būklės pagerėjimo, ekonomikos augimo, taip pat iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto (toliau vadinama – valstybės biudžetas) asignavimų ir kitų šaltinių. Nors pensijų sistemos reformai vykdyti reikės papildomų išlaidų, ilguoju laikotarpiu bus mažinami įsipareigojimai ateities pensininkams, stengiamasi lėtinti visuomenės senėjimo procesą. Prognozuojama, kad pradedant 2020 metais iki 2050 metų išlaidos einamojo finansavimo (PAYG) pensijoms laipsniškai sumažės 1 procentiniu BVP punktu.

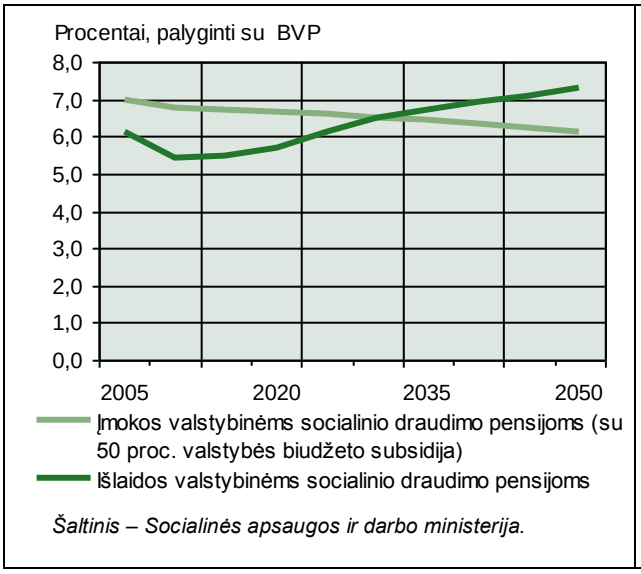

6 pav. **Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto pajamų ir išlaidų kitimas 2005–2050 metais**

(Projekcijos parengtos remiantis pradiniais 2005 metų statistikos duomenimis ir Europos Komisijos Ekonomikos ir finansų generalinio direktorato pateiktomis 2011–2050 metų ekonominėmis ir užimtumo projekcijomis, Visuomenės senėjimo darbo grupės metodika (2005 metų EPK su visuomenės senėjimu susijusių išlaidų (2004–2050) ES-25 valstybėms narėms prielaidomis ir projekcijų metodika; Europos ekonomika, specialusis raportas Nr. 4, 2006.)

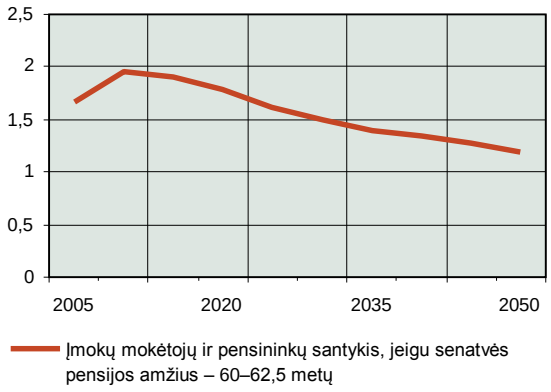

7 pav**. Apdraustųjų ir pensininkų skaičiaus santykio 2005–2050 metais prognozė, jeigu senatvės pensijos amžius – 60–62,5 metų**

Papildomame savanoriškame pensijų kaupime 2007 metų pabaigoje dalyvavo 21,6 tūkst. Lietuvos gyventojų. Palyginti su 2005 metais (rugsėjo 1 d. duomenys), jų padaugėjo beveik keturis kartus. Nors sėkmingai pradėta pensijų sistemos reforma, Lietuvoje dominuoja ir artimiausiu laiku dominuos einamojo finansavimo principu grindžiama pensijų sistema. Jos finansinį tvarumą ilguoju laikotarpiu lemia šalies gyventojų demografinės struktūros pokyčiai, kurie, kaip ir visose ES valstybėse, blogėja – suminis gimstamumo rodiklis (gimusių vaikų skaičius vienai moteriai) Lietuvoje sumažėjo nuo 2,03 1990 metais iki 1,24 2002 metais. Siekiant lėtinti visuomenės senėjimo procesą, pastaraisiais metais pradėta gerokai kelti motinystės (tėvystės) socialinio draudimo pašalpų lygį ir ilginti jų mokėjimo trukmę. Todėl gimstamumo rodikliai šalyje pradėjo gerėti: suminis gimstamumo rodiklis 2005 metais buvo 1,27, 2006 metais pakilo iki 1,31, o 2007 metais jau pasiekė 1,35. Dėl nuosekliai įgyvendinamų priemonių, skirtų gimstamumui skatinti, šį rodiklį tikimasi dar pagerinti.

8.2. Sveikatos apsaugos reformos vykdymas.

Vienas iš Programos tikslų yra restruktūrizuoti sveikatos priežiūros įstaigas, siekiant sveikatos apsaugos sistemos efektyvumo ir finansinio stabilumo.

2006–2008 metais vykdomas antrasis sveikatos priežiūros įstaigų restruktūrizavimo etapas, kuriuo siekiama užtikrinti geresnį gyventojų sveikatos priežiūros paslaugų poreikių tenkinimą optimizuojant teikiamų paslaugų apimtį ir struktūrą. Šia priemone plečiamos ambulatorinės, dienos chirurgijos, slaugos paslaugos, didinama jų įvairovė, taip pat plėtojamos privačių sveikatos priežiūros įstaigų paslaugos. Šalies sveikatos priežiūros įstaigų tinklui racionalizuoti, teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų struktūrai optimizuoti aktyviai naudojamos Lietuvos 2004–2006 metų bendrajame programavimo dokumente, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 2 d. nutarimu Nr. 935 (Žin., 2004, Nr. 123-4486), numatytos ir 2007–2013 metų ES

struktūrinių fondų finansinės paramos lėšos. Analizuojamuoju laikotarpiu tęsiamas ir e. sveikatos projekto vykdymas.

Tolesnę sveikatos sistemos plėtrą numatoma vykdyti šiomis pagrindinėmis kryptimis: politinį dėmesį ir finansinius išteklius valstybės mastu sutelkti sergamumui ir mirtingumui nuo labiausiai paplitusių ligų mažinti; didinti valstybės lėšas, skirtas sveikatos sistemai finansuoti; skatinti privataus sektoriaus dalies augimą, viešojo ir privataus sektorių partnerystės plėtrą sveikatos sektoriuje, siekiant padidinti konkurenciją ir pritraukti daugiau privačių investicijų; tobulinti viešojo sveikatos sektoriaus reguliavimo principus ir metodus, siekiant sumažinti pacientų eiles, pagerinti paslaugų kokybę ir prieinamumą.

8.3. Mokesčių reforma ir viešojo sektoriaus išlaidų kokybė.

Siekiant užtikrinti geresnį darbo ir kapitalo apmokestinimo balansą, pirmojo ciklo laikotarpiu buvo nuosekliai mažinama gyventojams tenkanti mokesčių našta. Priėmus Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (Žin., 2002, Nr. 73-3085) pakeitimus, nuo 2006 m. liepos 1 d. vietoj iki tol taikyto 33 procentų pajamų mokesčio tarifo buvo pradėtas taikyti 27 procentų tarifas, o nuo 2008 m. sausio 1 d. šis tarifas sumažintas iki 24 procentų. Be to, nuo 2007 m. sausio 1 d. vietoj taikomo 290 litų neapmokestinamųjų pajamų dydžio (toliau vadinama – NPD) buvo pradėtas taikyti 320 litų pagrindinis mėnesinis NPD, proporcingai padidinti ir individualūs NPD.

2005 metais priimtas Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto mokesčio įstatymas (Žin., 2005, Nr. 76-2741), kuris suvienodino verslo sąlygas komercinėje ir ūkinėje veikloje dalyvaujantiems subjektams ir įtvirtino tarptautinėje nekilnojamojo turto apmokestinimo praktikoje taikomus turto vertės nustatymo principus. Taip pat 2005 metais, siekiant užtikrinti skurdą ir socialinę atskirtį mažinančių socialinių programų ir priemonių vykdymo finansavimą, buvo priimtas Lietuvos Respublikos laikinasis socialinio mokesčio įstatymas (Žin., 2005, Nr. 76-2739), kuris nustatė 4 procentų (2006 metams) ir 3 procentų (2007 metams) socialinio mokesčio tarifus juridiniams asmenims, mokantiems pelno mokestį. Nuo 2008 m. sausio 1 d. socialinis mokestis juridiniams asmenims nebetaikomas.

Siekiant skatinti investicijas ir stiprinant šalies inovacijų sistemą, 2008 m. balandžio 10 d. Lietuvos Respublikos Seime buvo priimti Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo (Žin., 2001, Nr. 110-3992) pakeitimai – nustatytos tam tikros pelno mokesčio lengvatos investicijoms į MTEP darbus, skirtus naujoms technologijoms, sukuriančioms didelę pridėtinę vertę, kurti.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos mokesčių teisės aktuose nustatyta nemažai mokestinių lengvatų, dėl kurių taikymo valstybės biudžetas kasmet netenka dalies pajamų, 2008–2009 metais numatoma atlikti tyrimą „Mokesčių lengvatų tikslų pasiekimo, poveikio nacionalinio biudžeto pajamoms ir aplinkai vertinimas“, kuriame būtų įvertintas taikomų mokestinių lengvatų tikslingumas ir jų tikslų pasiekimas. Atsižvelgiant į tyrimo rezultatus, bus sprendžiama, ar reikia kai kurių mokestinių lengvatų.

Stabilumo ir augimo pakto įpareigojimo kasmet mažinti struktūrinį deficitą maždaug 0,5 procentinio BVP punkto vykdymas nekeičia valdžios sektoriaus finansų kokybės gerinimo planų. Nuoseklus Lietuvos Respublikos fiskalinės drausmės įstatymo nuostatų įgyvendinimas leistų išlaikyti mažą valdžios sektoriaus išlaidų BVP dalį. Numatoma, kad socialinės išlaidos, didėdamos nuo 10 procentų BVP 2006 metais, 2010 metais gali viršyti 12,5 procento BVP; bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas dėl ES paramos panaudojimo turėtų padidėti nuo 4,2 procento BVP 2006 metais iki 5 procentų BVP 2010 metais, tačiau, siekiant vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus fiskalinio deficito tikslų, turės sumažėti kolektyvinio vartojimo išlaidos – nuo 7,7 procento BVP 2006 metais iki 6,5 procento BVP 2010 metais.

Nuo 2005 metų atliekama viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reforma, priimami reikiami teisės aktai. Šios reformos tikslas – veiksmingiau valdyti valstybės išteklius visais lygiais ir skaidriau juos naudoti. Praktiškai reforma bus pradėta įgyvendinti visiems viešojo sektoriaus subjektams pradėjus tvarkyti buhalterinę apskaitą ir rengti finansines ataskaitas kaupimo principu (tai daryti numatoma nuo 2010 m. sausio 1 dienos).

9. Aktualios problemos ir iššūkiai:

9.1. Tęstinis efektyvus strateginių struktūrinių reformų, stiprinančių ilgalaikį valstybės finansų tvarumą, įgyvendinimas.

9.2. Valstybės finansinių išteklių orientavimas į prioritetines Lisabonos strategijos augimo ir užimtumo sritis.

10. Problemų sprendimo būdai.

Svarbiausių struktūrinių reformų, gerinančių valstybės finansų tvarumą, įgyvendinimo procesas apims pensijų ir sveikatos sistemos reformas. Sveikatos sistemos reformos priemonės apima sveikatos apsaugos institucijų restruktūrizavimą, e. sveikatos sistemos diegimą. Numatoma tęsti sveikatos priežiūros reformą reorganizuojant sveikatos priežiūros infrastruktūrą: plėtoti pirminės sveikatos priežiūros grandį, organizuoti veiksmingą ambulatorinę bendruomenės slaugą, didinti dienos stacionaro pajėgumus, skatinti privačių šeimos gydytojų paslaugų plėtrą, diegti naujas technologijas, gerinti diagnostikos ir gydymo galimybes.

Gerinant viešojo sektoriaus išlaidų efektyvumą ir paskirstymą, vykdyti mokesčių sistemos tobulinimo ir Programos struktūrinių reformų skatinimo priemones.

11. Priemonės (įgyvendinimo termino pradžia ir pabaiga, atsakinga institucija):

11.1. 5 priemonė. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo priemonėmis skatinti darbdavius rūpintis sveikomis ir saugiomis savo darbuotojų darbo sąlygomis ir taip sudaryti prielaidas šio draudimo išlaidoms mažėti (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

11.2. 6 priemonė. Plėtoti ambulatorines, palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugas bei optimizuoti stacionarines paslaugas (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Sveikatos apsaugos ministerija).

11.3. 7 priemonė. Optimizuoti ligos ir motinystės socialinio draudimo sistemą, kuri leistų derinti darbo ir šeimos įsipareigojimus, taip sudaryti prielaidas gimstamumo didėjimui (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

11.4. 8 priemonė. Atlikus tyrimą „Mokesčių lengvatų tikslų pasiekimo, poveikio nacionalinio biudžeto pajamoms ir aplinkai vertinimas“, siekiant įvertinti taikomų mokestinių lengvatų tikslingumą ir jų tikslų pasiekimą, spręsti tam tikrų mokestinių lengvatų reikalingumo klausimus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Finansų ministerija).

11.5. 9 priemonė. Užtikrinti, kad būtų laikomasi teisės aktų nustatytų skolinimosi limitų (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Finansų ministerija).

11.6. 10 priemonė. Vykdyti teisės aktuose įtvirtintas vidutinės trukmės fiskalinės politikos nuostatas ir valdžios sektoriaus biudžeto tikslus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Finansų ministerija).

11.7. 11 priemonė. Vykdyti viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformą (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Finansų ministerija).

11.8. 12 priemonė. Efektyviau valdyti valdžios sektoriaus finansinius srautus skiriant daugiau lėšų augimą skatinančioms veiklos rūšims (MTEP, fizinei infrastruktūrai, aplinkos neteršiančioms technologijoms, žmogiškajam kapitalui ir žinioms), taip pat atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes ir pasitelkiant ES finansinę paramą įgyvendinti Lisabonos strategijos reformas (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Finansų ministerija).

12. 2 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai pateikti 2 lentelėje.

13. Su viešojo sektoriaus išlaidų MTEP skatinimu susijusios priemonės nurodytos prie 4 uždavinio.

2 lentelė. Makroekonominės politikos 2 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais	Projektuojama 2010 metais	ES-27 vidurkis 2007 metais
1.	Pervedama privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokos dalis į privačius pensijų fondus, BVP procentais	0,9	1,1	n. d.

2.	Bendras užimtumo lygis, procentais (ES siekis – 70 procentų)	64,9	68,8	65,4
3.	Patenkintų teikiama sveikatos apsaugos priežiūra pacientų dalis, procentais	n. d.	50	n. d.
4.	Valdžios sektoriaus bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas, BVP procentais	5,2	4,9	2,6
5.	Valdžios sektoriaus skola, BVP procentais	17,3	14,0	58,7

3 uždavinys. Efektyviai įgyvendinti aukštojo mokslo ir studijų reformą, užtikrinant kvalifikuotos darbo jėgos pasiūlą, taip pat skatinti ūkio konkurencingumą ir spręsti migracijos problemas *(atitinka 4 ir 5 gaires; 3 PRS).*

14. Pasiekta pažanga per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą ir esama būklė:

14.1. Darbo rinka ir konkurencingumas.

Spartus ekonomikos augimas ir palankios sąlygos įmonių plėtrai pastaraisiais metais skatino gyventojų užimtumo didėjimą ir nedarbo mažėjimą. Per 2006 metus užimtumo lygis pakilo iki 63,6 procento, palyginti su 62,6 procento 2005 metais, o 2007 metais šis rodiklis pasiekė 64,9 procento. Nedarbo lygis 2006 metais buvo 5,6 procento ir, palyginti su 2005 metais, sumažėjo 2,7 procentinio punkto. 2007 metais nedarbas toliau mažėjo ir sudarė tik 4,3 procento. Bedarbių taip pat buvo mažiausiai per pastaruosius 5 metus – 69 tūkst. bedarbių. Nors žemesnis nedarbo lygis iš dalies sietinas su besitęsiančia emigracija ir darbo jėgos mažėjimu, gyventojų užimtumo rodikliai vis dėlto atspindi geras dalyvavimo darbo rinkoje tendencijas.

Teigiami pokyčiai darbo rinkoje, aktyvi įmonių plėtra ir globalizacija tapo spartaus darbo užmokesčio augimo priežastimis. Bruto darbo užmokestis 2005–2007 metais didėjo atitinkamai 11 procentų, 17,2 ir 21,2 procento, tuo skatindamas vidaus vartojimą ir infliaciją. Prognozuojama, kad 2008 metais darbo užmokestis didės panašia sparta, o 2009 metais laukiamas sulėtėjimas iki 9,8 procento, 2010 metais – 9 procentų. Nuo 2006 metų pradžios pradėjus sparčiau didėti darbo užmokesčiui, o darbo našumo rodikliui išlikus stabiliam (apie 6 procentus), smarkiai didėjo vienetinės darbo sąnaudos. Ypač ryškus vienetinių darbo sąnaudų didėjimas buvo būdingas nuo 2006 metų II pusmečio. 2007 metų I pusmetį šio rodiklio didėjimas buvo pasiekęs 14,3 procento, tačiau numatoma, kad prasidėjusios 2004 metais darbo užmokesčio didėjimo tendencijos keisis ir vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio didėjimas laipsniškai artės prie darbo našumo didėjimo: paskutiniais 2007 metų ketvirčiais vienetinės darbo sąnaudos augo nuosaikiau (atitinkamai 9,8 ir 11,7 procento).

Tikėtina, kad darbo našumas vidutinės trukmės laikotarpiu sparčiai didės dėl ES struktūrinės paramos panaudojimo, aukštųjų technologijų diegimo skatinimo įmonėse ir su ES bendro ūkio konvergencijos proceso.

14.2. Migracija.

Statistikos departamento tyrimo rezultatai rodo, kad tik kas antras ar trečias Lietuvos gyventojas emigruodamas deklaruoja savo išvykimą. Nuo 1990 metų, skaičiuojant deklaruotą ir nedeklaruotą išvykimą, emigravo apie 460 tūkst. šalies gyventojų (imigravo 95 tūkst. žmonių). 1990–2007 metų laikotarpiu gyventojų migracijos saldo buvo neigiamas ir sudarė 365 tūkst. gyventojų.

Emigraciją spartino didesnis darbo užmokestis Vakarų Europos valstybėse. Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis 2005 metais Lietuvoje buvo 6,8 karto mažesnis negu Vokietijoje, 7,3 karto – negu Didžiojoje Britanijoje, 2,8 karto – negu Slovėnijoje, 1,5 karto – negu Lenkijoje ir 1,3 karto – negu Estijoje. Prognozuojama, kad šis rodiklis dar ilgai bus kur kas mažesnis negu Vakarų Europos valstybėse, todėl ekonominė migracija iš šalies taip pat gali nesiliauti.

Kad spartaus ekonomikos augimo sąlygomis Lietuvoje nepritrūktų darbo jėgos ir būtų išvengta neigiamų migracijos proceso padarinių, buvo įgyvendinama Ekonominės migracijos reguliavimo strategija ir Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos įgyvendinimo priemonių 2007–2008 metų planas, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 416 (Žin., 2007, Nr. 49-1897). Vadovaujantis šiuo strateginiu tikslu, buvo siekiama tenkinti

Lietuvos darbo rinkos poreikius ir skatinti ekonominius migrantus grįžti į Tėvynę. 2007 metais, įgyvendinant Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos keliamus uždavinius, sėkmingai buvo vykdomos konkrečios priemonės: atlikta kvalifikuotų Lietuvos viešojo sektoriaus darbuotojų išvykimo dirbti į užsienį priežasčių analizė; išleistas ir platinamas išsamus informacinis leidinys, skirtas pageidaujantiems grįžti į Lietuvą migrantams; išnagrinėta institucijų atsakomybė ir funkcijos, susijusios su ekonomine migracija; sudaryta Ekonominės migracijos reikalų komisija; socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. lapkričio 20 d. įsakymu Nr. A1-323 (Žin., 2007, Nr. 121-4968) patvirtintas 2008–2012 metų ekonominės migracijos tyrimų planas. Statistikos departamento duomenimis, Lietuvos piliečių imigracija (grįžtamoji imigracija) 2007 metais, palyginti su 2006 metais, padidėjo 11 procentų ir pasiekė 6,1 tūkst. žmonių – rekordinį per visą Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį skaičių.

Įgyvendinamos priemonės jau davė teigiamų rezultatų ekonominės migracijos srityje – deklaruotoji migracija, tiesa, nesumažėjo, tačiau padidėjo Lietuvos piliečių grįžtamoji imigracija. Beveik 70 procentų grįžtančių į Lietuvą jos piliečių buvo ne vyresni kaip 35 metų. Įgyvendindami Ekonominės migracijos reguliavimo strategiją, Švietimo ir mokslo ministerija kartu su Tautinių mažumų ir išeivijos departamentu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės buvo viešosios įstaigos Užsienio lietuvių rėmimo centro vykdomo projekto „Protų susigrąžinimo programos parengimas ir įgyvendinimas“, kuriuo siekta paskatinti aukštos kvalifikacijos specialistus grįžti į Lietuvą, partneriai. Įgyvendinant šį ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamą projektą, 2007 metais ir 2008 metų pradžioje buvo organizuojami užsienyje mokslinį darbą dirbančių Lietuvos piliečių trumpi vizitai į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas. Projekte dalyvavo 66 šiuo metu užsienyje dirbantys Lietuvos tyrėjai, 19 Lietuvos mokslo ir studijų institucijų, po šių vizitų 4 mokslininkai grįžo dirbti į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas. Šio projekto rezultatų pagrindu Švietimo ir mokslo ministerija 2008 metais parengs ir pradės vykdyti Protų susigrąžinimo ir pritraukimo programą.

14.3. Aukštojo mokslo ir studijų reforma.

2008 metų pradžioje parengtas Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (Žin., 1991, Nr. 7-191) pakeitimo įstatymo projektas, kurio pagrindinis tikslas – užtikrinti mokslo ir studijų sistemos atitiktį šalies ūkio ir visuomenės poreikiams, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės) plėtros kokybę ir konkurencingumą globalioje rinkoje. Taip pat buvo parengta Aukštojo mokslo tarptautiškumo skatinimo 2008–2010 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 9 d. nutarimu Nr. 732 (Žin., 2008, Nr. 85-3384). Jos paskirtis – skatinti Lietuvos aukštojo mokslo tarptautiškumo plėtrą ir kvalifikuotų specialistų rengimą. Be to, nuolat didinamas studijų kokybės vertinimo mastas, į šį procesą įtraukiama vis daugiau užsienio ekspertų, skiriama daugiau dėmesio studentų mokymosi ir gyvenimo sąlygoms gerinti.

Nacionalinės studijų programos, patvirtintos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2334 (Žin., 2008, Nr. 7-260), tikslai – gerinti studijų kokybę, didinti studijų tarptautiškumą ir užtikrinti prieinamumą, didinti studijų sistemos efektyvumą.

2007 metų II ketvirtį buvo įsteigtas Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras (MOSTA), kurio viena iš pagrindinių funkcijų yra technologijų įžvalgų (ilgalaikio prognozavimo) inicijavimas ir organizavimas.

Dalyvaujant užsienio ekspertams, atliekamas studijų programų išorinis vertinimas. Atliktas kolegijų veiklos išorinis vertinimas. Teigiamai įvertintoms kolegijoms suteikta teisė teikti profesinio bakalauro kvalifikacinį laipsnį. Rengiami studijų krypčių reglamentai, kuriuose nustatomi bendri visų konkrečios studijų krypties programų rengimo ir vykdymo reikalavimai. 2007 metais viešoji įstaiga Nacionalinės plėtros institutas (toliau vadinama – Nacionalinės plėtros institutas) atliko Mokslo ir studijų infrastruktūros optimizavimo studiją, kurioje pateiktos rekomendacijos, kaip optimizuoti universitetų ir kolegijų tinklą, tobulinti jų valdymą.

Vykdomi specialistų poreikio darbo rinkoje tyrimai. ES struktūrinių fondų lėšomis įgyvendinti šie su specialistų poreikio prognozavimu susiję projektai: „Aukščiausios kvalifikacijos specialistų (magistrantų) pasiūlos ir paklausos atitikimo sisteminis įvertinimas“ (viešoji įstaiga Vilniaus verslo konsultacinis centras); „Specialistų poreikio tyrimų metodologijos rengimas ir pilotinio tyrimo įgyvendinimas aukštųjų technologijų srityse“ (Nacionalinės plėtros institutas); „Nacionalinės

profesinio rengimo standartų sistemos plėtra“ (Profesinio mokymo metodikos centras, kurio viena pagrindinių veiklos rūšių yra parengti Ateities gebėjimų nustatymo metodiką); „Specialistų poreikio tyrimų metodikos kūrimo ir išbandymo aukštųjų technologijų srityse projektas“ (Nacionalinis plėtros institutas).

Įgyvendinama Mokslo ir studijų institucijų renovavimo ir rekonstravimo 2007–2009 metų programa, patvirtinta švietimo ir mokslo ministro 2006 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. ISAK-2456 (Žin., 2007, Nr. 4-174). Programai vykdyti 2007 metais skirta 8 mln. litų valstybės biudžeto lėšų ir 1600 tūkst. litų institucijų lėšų. Lėšos skirtos 14 universitetų, 7 kolegijoms ir 5 valstybės mokslinių tyrimų įstaigoms. Pagal universitetų įrangos atnaujinimo investicijų projektą 14 valstybinių universitetų 2007 metais skirta 5 mln. litų valstybės biudžeto lėšų ir 554 tūkst. litų institucijų lėšų.

15. Aktualios problemos ir iššūkiai:

15.1. Ekonominė gyventojų migracija, darbo jėgos stoka, esamo nedidelio vartotojų skaičiaus mažėjimas, menkas gamybos produktyvumas, mažinantis šalies investicinį patrauklumą.

15.2. Nepakankamos paskatos ekonominiams migrantams grįžti ir dirbti Lietuvoje.

15.3. Intensyvi jaunų ir kvalifikuotų gyventojų emigracija.

15.4. Subalansuotas darbo našumo ir darbo užmokesčio didėjimas vidutinės trukmės laikotarpiu.

15.5. Nekonkurencingas darbo jėgos apmokestinimas valstybinio socialinio draudimo įmokomis.

15.6. Darbo ir produktų rinkos reformų vykdymas, siekiant lankstumo ir gebėjimo prisitaikyti prie aplinkos pokyčių.

15.7. Studijų materialinės bazės stiprinimas ir kokybės gerinimas.

16. Problemų sprendimo būdai:

16.1. Įgyvendinti Ekonominės migracijos reguliavimo strategijoje ir Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos įgyvendinimo priemonių 2007–2008 metų plane nustatytas priemones, organizuoti darbo mugę Airijoje.

16.2. Didinti darbo našumą, įgyvendinant Programos II ir III dalyse numatytas priemones ir aktyviai naudojant ES struktūrinių fondų lėšas.

16.3. Vykdyti bendrą švietimo sistemos reformą.

16.4. Rengti ir įgyvendinti investicijų programą ir projektus, skirtus studijų materialinei bazei stiprinti.

17. Priemonės (įgyvendinimo termino pradžia ir pabaiga, atsakinga institucija):

17.1. 13 priemonė. Parengti ir pradėti vykdyti Protų susigrąžinimo ir pritraukimo programą (2008 metų III ketvirtis–2009 metų I ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

17.2. 14 priemonė. Įgyvendinti Ekonominės migracijos reguliavimo strategiją; organizuoti darbo mugę Airijoje; atlikti tyrimą, kurio metu bus įvertintas Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos 2007–2008 metais įgyvendintų priemonių efektyvumas; parengti Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos įgyvendinimo priemonių 2009–2012 metų plano projektą (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

17.3. 15 priemonė. Pertvarkyti studijų finansavimo ir paramos studentams sistemas (2008 metų III ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

17.4. 16 priemonė. Vykdyti Mokslo ir studijų institucijų renovavimo ir rekonstravimo 2007–2009 m. programą (2008 metų I ketvirtis–2009 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

17.5. 17 priemonė. Parengti ir įgyvendinti Valstybinių kolegijų įrangos atnaujinimo investicijų projektą (2008 metų III ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

18. 3 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. Makroekonominės politikos 3 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais	Siekiama 2010 metais	ES-27 vidurkis
1.	Vieno dirbančiojo darbo našumas, procentais	60,7	65	100

	(ES-27=100)			
2.	Atvykstančių studentų dalis iš visų studentų, procentais	1,5	1,6	n. d.
3.	Išvykstančių studentų dalis iš visų studentų, procentais	1,4	1,5	n. d.

II. MIKROEKONOMINĖS POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS

4 uždavinys. Skatinti inovacijas ir mokslinių tyrimų ir eksperimentinę (technologinę) plėtrą (MTEP), plėtojant privataus ir viešojo sektorių partnerystę ir sudarant privataus verslo investavimo į MTEP paskatas *(atitinka 7 ir 8 gaires; 1 PRS).*

19. Pasiekta pažanga per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą.

Parengta Investicijų skatinimo 2008–2013 metų programa.

Įgyvendindamas konkursinį programinį MTEP finansavimo modelį, Lietuvos Respublikos Seimas 2007 m. rugsėjo 27 d. priėmė Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymą (Žin., 2007, Nr. 105-4287), kuriuo Lietuvos mokslo tarybai suteiktos mokslą finansuojančios institucijos funkcijos.

Parengta Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. 321 (Žin., 2007, Nr. 40-1489), ir jos įgyvendinamieji dokumentai, kurių pagrindu bus rengiamos nacionalinės kompleksinės programos. Šie veiksmai padės telkti Lietuvos mokslinį potencialą, kokybiškai atnaujinti mokslo tyrimų infrastruktūrą, verslo, ypač smulkiojo, plėtojimą aukštųjų technologijų srityje. Siekiant kompleksinės studijų, mokslo ir verslo plėtros, parengta 11 skirtingus ūkio sektorius atitinkančių galimybių studijų.

Ūkio ministerija teikė paramą išradėjams – kompensavo visas (100 procentų) jų išlaidas, susijusias su išradimo patentavimu.

Skatindama įmonių inovacinę veiklą, įmonių projektams, vykdomiems kartu su mokslinių tyrimų institucijomis, remti Ūkio ministerija 2007 metais skyrė nacionalinę finansinę paramą 25 įmonėms (29 projektams), iš jų 15 projektų buvo Europos technologinio bendradarbiavimo koordinavimo programos „Eureka“ projektai. Įgyvendindamos inovacinius projektus, įmonės vykdė MTEP darbus informacinių technologijų, aplinkosaugos, medicinos, chemijos ir naujų maisto produktų kūrimo srityse. 2007 metais, siekdama stiprinti inovacijų ir technologijų centrų, mokslo ir technologijų parkų tinklą, paremti šio tinklo įstaigų projektus, kad būtų įgyvendinamos ir viešinamos iniciatyvos, susijusios su inovacijų politikos formavimu, Ūkio ministerija skyrė 1,21 mln. litų (iš jų mokslo ir technologijų parkams – apie 1 mln. litų) finansinę paramą inovacijų paramos įstaigoms, įgyvendinančioms projektus, skirtus įmonių verslumui ugdyti, verslo konkurencingumui skatinti diegiant informacinių technologijų (toliau vadinama – IT) sprendimus, inovacijų paslaugų kokybei gerinti, inovacijų sistemos dalyvių bendradarbiavimui ir jų gebėjimams stiprinti.

Lietuvos 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje ir veiksmų programose buvo numatytos strateginės kryptys, įvardyti prioritetai, numatytos priemonės, glaudžiai susijusios su valstybės inovacijų plėtros politikos įgyvendinimu. Ūkio ministerijos kompetencijai priskirtame Ekonomikos augimo veiksmų programos 1 prioritete „Ūkio konkurencingumui ir ekonomikos augimui skirti moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra“ buvo parengtos 7 finansavimo schemos, skirtos MTEP ir inovacijoms versle finansuoti, inovacijų paramos paslaugų plėtrai ir jų kokybei gerinti.

Inovacijų politikai formuoti ir įgyvendinti iš ES struktūrinių fondų lėšų 2004–2006 metais buvo skirta 378 mln. litų (iš jų 68 procentai – inovaciniams projektams, 13 procentų – MTEP projektams, 19 procentų – inovacijoms palankios infrastruktūros plėtrai, technologijų perdavimo, verslo ir inovacijų skatinimo paslaugoms teikti).

Skatinant investicijas į plyną lauką, Lietuvos regionuose kuriamos investavimui skirtos teritorijos su įrengta inžinerine infrastruktūra ir komunikacijomis – pramoniniai parkai. 8 savivaldybėse (Alytaus, Panevėžio, Šiaulių miestų, Akmenės, Kėdainių, Radviliškio rajonų,

Marijampolės, Pagėgių) įgyvendinami pramoninių parkų įkūrimo projektai: atlikti tyrimai jų steigimo ir plėtros galimybėms įvertinti, parengti pramoninių parkų infrastruktūros plėtros techniniai dokumentai, pradėta įrengti infrastruktūra.

Kaip sėkmės pavyzdys minėtinas Verslo plano turnyro projektas, kurio tikslas – ugdyti Lietuvos gyventojų verslumą, aktyvinti visuomenę, skatinti žmones domėtis galimybėmis pradėti savo verslą. Viešoji įstaiga Šiaurės miestelio technologijų parkas, organizuodamas Verslo plano turnyrą, siekia prisidėti prie verslumo kultūros ugdymo Lietuvoje, naujų darbo vietų kūrimo ir šalies konkurencingumo didinimo. Verslo plano turnyras ragina jaunus žmones kurti, plėtoti verslo idėjas, rašyti verslo planus ir juos įgyvendinti, suteikia žinių, įgūdžių, pasitikėjimo, motyvacijos. Siekdama įgyvendinti Europos mažųjų įmonių chartiją, Europos Komisija kasmet renka pagal 3 chartijos sritis gerosios praktikos pavyzdžius, kurie pristatomi kasmetinėje konferencijoje. 2007 metais iš visų Lietuvos pateiktų gerosios praktikos pavyzdžių buvo atrinktas Verslo plano turnyro projektas, kuris 2008 metais Europos mažųjų įmonių chartijos konferencijoje buvo pristatytas tarp 10 geriausių projektų ir pateiktas Europos mažųjų įmonių chartijos interneto svetainėje kaip gerosios praktikos pavyzdys.

Kultūros ekonomika yra nauja ekonomikos rūšis, kuri šiuo metu ypač sparčiai plėtojama įvairiose Europos ir pasaulio šalyse ir apima daug įvairių sričių. 2006 metais Europos Komisijos užsakymu pirmą kartą ES mastu atliktas Europos kultūros ekonomikos tyrimas, o 2007 metais ES statistikos agentūra (toliau vadinama – Eurostatas) pateikė visos ES kultūros srities statistikos apžvalgą. 2007 m. gegužės 10 d. Europos Komisijos komunikatas apie Europos veiksmų planą kultūrai globaliame pasaulyje pabrėžia kultūros ir kūrybiškumo vaidmenį ES siekiant Lisabonos strategijos tikslų. Atlikti Lietuvos įvaizdžio užsienio valstybėse tyrimai rodo kultūros svarbą įvaizdžio formavimui, o kultūros prekių ir paslaugų eksportas yra itin svarbus skatinant kultūros atvirumą ir pristatant Lietuvą pasaulyje.

20. Esama būklė.

Skatinant investicijas į šalies inovacijų sistemą, 2008 m. balandžio 10 d. Lietuvos Respublikos Seime priimti Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo pakeitimai, kuriais nustatomos tam tikros pelno mokesčio lengvatos investicijoms į MTEP darbus, skirtus naujoms technologijoms, sukuriančioms didelę pridėtinę vertę, kurti (Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 2, 12, 13, 17, 18, 21, 23, 26, 28, 30, 31, 38^1, 47, 50 straipsnių, 1, 3 priedėlių pakeitimo bei papildymo ir Įstatymo papildymo 17^1 straipsniu įstatymas (Žin., 2008, Nr. 47-1749).

Siekiant didinti Lietuvoje veikiančių įmonių produktyvumą ir konkurencingumą, Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktos Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo pataisos, kuriomis įmonės būtų skatinamos investuoti į technologijų atnaujinimą, inovacijų diegimą ir energetinį efektyvumą. Tęsiama mokestinių priemonių peržiūra, kuria sudaromos palankios sąlygos didinti įmonių konkurencingumą ir kurti didesnę pridėtinę vertę.

Tiek privataus, tiek viešojo sektoriaus išlaidos MTEP 2005–2007 metų laikotarpiu didėjo. Vien 2006 metais, palyginti su 2005 metais, jos padidėjo daugiau nei 21 procentu. Kadangi BVP tais pačiais metais didėjo ypač sparčiai (atitinkamai 7,9, 7,7 ir 8,8 procento), viešojo sektoriaus išlaidų santykis su BVP beveik nepakito (atitinkamai 0,6, 0,58 ir 0,59 procento). 2007 metais, palyginti su 2006 metais, viešojo sektoriaus išlaidos MTEP darbams padidėjo daugiau nei 100 mln. litų. 2006 metais Lietuvoje bendrosios išlaidos MTEP siekė 657,8 mln. litų, o išreikštos BVP procentais – 0,8 procento (t. y. buvo 2,3 karto mažesnės už ES valstybių vidurkį). Lietuvos verslo sektoriaus investicijos į šią sritį 2006 metais siekė 183,8 mln. litų, t. y. 0,22 procento BVP. Per metus jų dalis padidėjo nuo 0,16 iki 0,22 procento BVP. Lietuva užsibrėžė siekį, kad 2010 metais bendrosios investicijos į MTEP pasiektų 2 procentus BVP, o viešojo ir verslo sektorių investuotos lėšos – po 1 procentą BVP.

Tiesioginės užsienio investicijos 2008 m. sausio 1 d. sudarė 34,6 mlrd. litų (10 mlrd. eurų) ir buvo 19,6 procento didesnės nei 2007 m. sausio 1 d. (28,92 mlrd. litų, arba 8,38 mlrd. eurų). Vienam šalies gyventojui 2008 m. sausio 1 d. vidutiniškai teko 10,3 tūkst. litų (2,98 tūkst. eurų) tiesioginių užsienio investicijų (2007 m. sausio 1 d. – 8,5 tūkst. litų, arba 2,46 tūkst. eurų). Pagal šį rodiklį Lietuva yra tarp atsiliekančiųjų ES valstybių (ES vidurkis 2006 metais – 8,67 tūkst. eurų).

2008 metais ES struktūrinės paramos lėšomis inžinerinė infrastruktūra bus įrengta 4 pramoniniuose parkuose: Šiauliuose (I etapo plote), Kėdainiuose (I etapo plote), Radviliškyje ir Pagėgiuose. Įrengti pramoniniai parkai padės pritraukti tiesioginių užsienio ir vidaus investicijų.

Stiprinant viešojo ir privataus sektorių partnerystę, numatyti tyrėjų įdarbinimo verslo įmonėse skatinimo mechanizmai. Mokslo ir studijų institucijos, privačios įmonės skatinamos dalyvauti ES bendrosiose mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos programose, paskirti atstovai ir lėšos ES technologinių platformų dalyvių veiklai finansuoti, per dvišalį bendradarbiavimą mokslininkai ir tyrėjai aktyviai dalyvauja MTEP veikloje tiek Europos, tiek pasaulio mastu.

Nacionalinių technologijų platformų kūrimo tikslas – skatinti verslo ir mokslinių tyrimų sektoriaus subjektų bendradarbiavimą, vykdyti perspektyviausių ūkio tarptautinio proveržio krypčių veiklą, kurti inovatyvius ir konkurencingus produktus. Lietuvoje šis procesas vyko ir vyksta labai aktyviai. Kiekvienai ES technologijų platformai kuriama atitinkama nacionalinė technologijų platforma. Kai kurių sektorių nacionalinės platformos (miškų, biotechnologijų, statybų, inžinerinės pramonės, komunikacijų ir elektroninių technologijų ir kitos) jau įsitraukė ir į ES technologijų platformų veiklą. Kaip nacionalinių technologijų platformų jungimosi į Europos grandines – Europos technologines platformas (toliau vadinama – ETP) pavyzdžius būtų galima paminėti biotechnologijų platformą, kuri dalyvauja Darnios chemijos ETP, taip pat nacionalinę nanoelektronikos ir elektronikos technologijų platformą, bendradarbiaujančią su ENIAC – jungtinių technologijų iniciatyvų (toliau vadinama – JTI) remiama nanoelektronikos JTI. Tai padeda plėtoti MTEP ir inovacijas, didelę pridėtinę vertę kuriančią gamybą, skatina investicijas į šias sritis. Be to, Lietuvos įmonės jau dalyvauja šiose Jungtinių technologijų iniciatyvose: aeronautikos ir oro transporto (*Clean Sky*), nanoelektronikos (ENIAC) ir įterptinių sistemų (ARTEMIS).

Lietuva tarp Europos šalių pagal diegiamų inovacijų skaičių vis dar yra atsiliekančiųjų sąraše. Valstybių inovatyvumas Europoje vertinamas pagal 25 rodiklius, suskirstytus į 5 grupes: inovacijų varikliai; žinių kūrimas; inovacijos ir antreprenerystė; žinių taikymas; intelektinė nuosavybė. Pirmųjų 3 grupių rodikliai rodo inovacijų sąnaudas – tai, kas skatina inovacijas: žinių troškimas, verslumas, moksliniai tyrimai. Kitos 2 grupės rodo inovacijų rezultatus: inovacijų pritaikymą ir intelektinės nuosavybės produktus. Pagal šiuos rezultatus Lietuvos inovatyvumo indeksas siekia vos pusę ES vidurkio; jeigu tai paverstume skaičiais – ES vidurkis sudaro 0,45, o Lietuvos indeksas – 0,27.

Remiantis 2007 metų Europos inovacijų švieslentės duomenimis, galima teigti, kad Lietuva pagal suminį inovatyvumo indeksą (toliau vadinama – SII) 0,27 užima 19 poziciją tarp ES-27 valstybių (inovacijų varikliai: SII – 0,46 (10 vieta); žinių kūrimas: SII – 0,4 (13 vieta); inovacijos ir antreprenerystė: SII – 0,36 (16 vieta); žinių taikymas: SII – 0,15 (22 vieta); intelektinė nuosavybė: SII – 0,01 (24 vieta), tačiau atitinka naujųjų ES valstybių bendrąją situaciją, šiek tiek atsilikdama nuo Italijos, Kipro, Maltos ir Ispanijos. Lietuva nedaug lenkia tokias šalis kaip Vengrija, Lenkija, Slovėnija, Portugalija, Latvija ir keletą kitų, tačiau labai atsilieka nuo ES-25, juo labiau nuo ES-15 vidurkių, kurie siekia atitinkamai 0,45 ir 0,5 balo.

Inovacijų įeigos grupėje Lietuvos veiksnių, skatinančių inovacijas, rodikliai aukštesni už ES-27 vidurkį. Inžinerinį išsilavinimą įgijusių aukštojo mokslo absolventų Lietuvoje yra 18,9 1000-čiui gyventojų, o ES-27 – 12,9. Dirbančiųjų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, dalis, palyginti su bendru dirbančiųjų skaičiumi, Lietuvoje yra 26,8 procento, o ES-27 – 23 procentai. Jaunimo, įgijusio antrinį išsilavinimą, dalis Lietuvoje sudaro 88,2 procento, ES-27 – 77,8 procento. Tik mokymosi visą gyvenimą rodiklis (25–64 metų asmenų, kurie mokosi, skaičius, tenkantis 100-ui gyventojų) Lietuvoje (4,9) mažesnis už ES-27 vidurkį (9,6).

Kiti inovacijų įeigos grupės rodikliai Lietuvoje taip pat yra žemesni už ES-27 vidurkį. Tik vienas žinių kūrybos rodiklis – valstybės išlaidų MTEP dalis BVP – beveik siekia ES-27 vidurkį (Lietuva – 0,61 procento, ES-27 – 0,65 procento). Tačiau verslo subjektų išlaidos MTEP yra 5 kartus mažesnės negu ES-27 vidurkis (Lietuvos – 0,22 procento BVP, ES-27 – 1,17 procento BVP). Žemą Lietuvos SII lemia mažas verslo inovatyvumas. 2005 metais investicijos į MTEP Lietuvoje sudarė 0,76 procento BVP, o verslas į MTEP investavo tik 0,16 procento BVP. Tačiau matoma investavimo į MTEP didėjimo tendencija – 2006 metais jis pasiekė 657,8 mln. litų, arba 0,8 procento BVP (verslas investavo 183,8 mln. litų, arba 0,22 procento BVP).

Lietuva teigiamai vertinama tarp ES valstybių pagal inovacinės veiklos rodiklį – šalies įmonių kooperaciją inovacinėje veikloje (Lietuvoje aktyvi įmonių tarpusavio sąveika ir bendradarbiavimas inovacijų srityje). Pagal šį rodiklį Lietuva užima 4 poziciją tarp ES-25 valstybių ir 34 procentais viršija ES-25 vidurkį.

2007 metais Europos inovacijų švieslentėje pažymėta, kad 3 naujausios ES valstybės narės – Estija, Čekija ir Lietuva – greičiausiai iš naujų valstybių narių per 10 metų pasieks ES inovacijų veiklos rezultatų vidurkį.

21. Aktualios problemos:

21.1. Nors pastaraisiais metais išlaidų MTEP Lietuvoje daugėja, verslo investicijų į MTEP dalis atsilieka nuo ES vidurkio: Lietuvoje – 0,22 procento BVP (2006 metais); 0,16 procento BVP (2005 metais). ES vidurkis – 1,17 procento BVP (2005 metais).

21.2. Lietuva nepakankamai aktyviai kuria savo įvaizdį – verslui ir investicijoms patrauklios valstybės, turinčios nemažai pranašumų (konkurencingą pelno mokestį, didžiausią Baltijos valstybėse vidaus rinką, daug kvalifikuotų darbuotojų ir kita), nors, palyginti su kai kuriomis valstybėmis (Čekija, Lenkija, Vengrija, Slovakija, Slovėnija, Latvija, Estija), Lietuvoje yra maža vietinės produkcijos ir darbo rinka, menkesnė gyventojų perkamoji galia, mažai vietinių tiekėjų, didžiosios ES rinkos yra toliau nuo jos. Ekonominė gyventojų migracija, jau ir taip nedidelio vartotojų skaičiaus mažėjimas, menkas gamybos produktyvumas mažina šalies investicinį patrauklumą.

21.3. Lietuvos įmonės mažai investavo į inovacinę veiklą, nes iki šiol trūko inovacijų rizikos kompensavimo mechanizmų – finansinių inovacijų plėtojimo priemonių. Inovacijos įmonėse plėtojamos tik esant mažai rizikai. Dėl nepakankamo dėmesio intelektinės nuosavybės vadybai ir apsaugai versle prarandama dalis inovacinio potencialo, nerealizuojami konkurenciniai pranašumai. Esamų inovacijų paramos priemonių kokybė ir kiekis nelabai skatina didinti privačias investicijas į MTEP.

21.4. Silpni inovacijų sistemos dalyvių ryšiai su studijomis, tyrėjų ir kitų specialistų rengimu. Universitetų ir kitų aukštųjų mokyklų specialistų rengimo sistemos per lėtai prisitaiko prie kintančių darbo rinkos reikalavimų. Nesudarytos teisinės sąlygos kurtis „pumpurinėms“ įmonėms.

21.5. Verslas retai naudojasi šalies mokslininkų rezultatais, nes mokslinių tyrimų kryptys menkai susijusios su verslo poreikiais (mokslo žinios ir technologijos neperduodamos verslui).

21.6. Lietuva – viena labiausiai atsiliekančių tarp ES valstybių pagal tokius inovatyvumo rodiklius kaip bendras pramonės technologijų lygis, bendras išlaidų MTEP lygis, versle dirbančių tyrėjų, patentų, dizaino registracijos liudijimų, prekių ženklų, interneto vartotojų ir personalinių kompiuterių skaičius.

21.7. Lietuva atsilieka nuo ES valstybių pritraukdama tiesiogines užsienio investicijas.

21.8. Nėra bendros informacinės duomenų bazės, kurioje investuotojas galėtų rasti reikiamos patikimos ir išsamios informacijos apie įmones, organizacijas, specialistus, galimus verslo partnerius, parduodamos (nuomojamos) žemės sklypus ir nekilnojamąjį turtą, infrastruktūrą, leidimus, mokymo institucijas ir naudingas sutartis, regione esančios darbo jėgos kvalifikaciją ir kita.

21.9. Lietuvos kultūros sektorius niekada nebuvo kompleksiškai tyrinėtas kultūros ekonomikos požiūriu. Neaišku, kurias Lietuvos kultūros prekes ir paslaugas perspektyviausia eksportuoti į užsienio šalis. Ši aplinkybė labai trukdo įdiegti programinio finansavimo ir strateginio planavimo principus kultūros srityje. Nėra statistinių duomenų, kuriais būtų galima įvertinti kultūros sektoriaus indėlį į ekonomiką (ypač lyginant su kitomis ūkio šakomis), todėl jis vis dar laikomas labai menku. Europos kultūros ekonomikos tyrimas parodė, kaip kultūra skatina ekonominę ir socialinę plėtrą, inovacijas ir sanglaudą (kultūros sektoriaus indėlio dalis, palyginti su ES BVP struktūra, 2003 metais sudarė 2,6 procento, Lietuvos BVP – 1,7 procento, sektoriaus augimo tempas ES 1999–2003 metais 12,3 procento viršijo bendrąjį ekonomikos augimo tempą), tačiau kultūros ir kūrybinio sektoriaus potencialas, siekiant Lisabonos strategijos tikslų, nėra visiškai panaudojamas.

22. Problemų sprendimo būdai:

22.1. Parengti ir įgyvendinti Inovacijų versle 2008–2013 metų programą ir jos įgyvendinimo priemones. Inovacijų versle 2008–2013 metų programos tikslas – sudaryti išankstines sąlygas, kad inovacijos taptų esmine verslo konkurencingumo varomąja jėga.

22.2. Įgyvendinti Investicijų skatinimo 2008–2013 metų programos priemones. Investicijų skatinimo 2008–2013 metų programa padės gerinti Lietuvos – patrauklios investuoti valstybės – įvaizdį, prireikus ir įvertinus socialinių partnerių, suinteresuotų institucijų ir organizacijų siūlymus, lanksčiau reglamentuoti darbo santykius, kurti ir tobulinti investicijų skatinimo priemonių sistemą, kurti verslui palankią mokestinę aplinką, supaprastinti ir spartinti teritorijų planavimo ir statybų dokumentų tvarkymo procesus, kurti ir plėtoti pramoninių parkų tinklą, skatinti kitų pramoninių teritorijų plėtrą.

22.3. Kurti naujas ir tobulinti esamas inovacijų plėtojimo priemones. Sudaryti palankias sąlygas privačioms investicijoms į MTEP ir inovacijas: įkurti rizikos kapitalo fondus, per įsteigtas garantijų institucijas teikti smulkiojo ir vidutinio verslo paskolų garantijas kredito įstaigoms, finansiškai remti ankstyvosios stadijos inovacijų finansavimo mechanizmų (verslo angelų ir pradžios kapitalo) kūrimąsi ir plėtrą. Taikyti ir tobulinti šias finansinės inžinerijos paramos inovacijoms priemones.

22.4. Tikslinga tobulinti teisinę bazę, reglamentuojančią universitetų ir kitų valstybinių mokslo įstaigų teises steigti „pumpurines“ ir bendras įmones su privačiais subjektais, tobulinti viešųjų pirkimų mechanizmus, siekiant skatinti inovatyvų verslą, ir parengti teisės aktus sandoriams elektroninėje terpėje realizuoti.

22.5. Būtina vykdyti inovacijų politikos įgyvendinimo stebėseną, reguliariai rengti inovacijų technologines įžvalgas, skatinti regioninių viešųjų inovacijų strategijų įgyvendinimą, regioninių iniciatyvų formavimą, plėtojimą ir tęstinumą. Tikslinga sukurti teisinius pagrindus Lietuvos inovacijų ir technologijų agentūrai įkurti ir funkcionuoti (iki 2010 metų).

22.6. Finansiškai remti viešųjų inovacijų paramos paslaugų teikimą inovacinės veiklos versle dalyviams, užtikrinant jų kokybę ir prieinamumą. Lietuvos mastu skatinti, kad mokslo įstaigose būtų kuriami ir veiktų mokslo rezultatų komercializavimo padaliniai.

22.7. Skatinti tiesiogines užsienio investicijas į aukštųjų ir vidutiniškai aukštų technologijų sektorių plėtrą arba didelės pridėtinės vertės produktus kuriančias įmones. Vienas iš tiesioginių užsienio investicijų ir vidaus investicijų pritraukimo veiksnių – Lietuvoje įsteigtos ir plėtojamos laisvosios ekonominės zonos ir kuriami pramoniniai parkai.

22.8. Kurti verslo sąveiką skatinančius centrus, pajėgius konkuruoti tarptautinėje erdvėje, plėtoti aukščiausiojo lygio mokslinį bendradarbiavimą, pritraukti didelio intelektinio potencialo reikalingas užsienio investicijas.

22.9. Sukurti ir išbandyti čekių (*angl.* voucher) schemą inovacinę veiklą vykdančioms įmonėms.

22.10. Skatinti visų rūšių inovacijas (tiek technologines, tiek netechnologines).

22.11. Teikti finansinę paramą asmenims, siekiantiems apsaugoti savo intelektinę nuosavybę, patentuoti išradimus.

22.12. Tiesiogines užsienio investicijas skatinančios valstybės pagalbos schemos turėtų būti pagrįstos ne ribotos trukmės konkursais, o derybomis su potencialiais investuotojais dėl galimų valstybės pagalbos teikimo sąlygų, jeigu šie investuos Lietuvoje ir įvykdys per derybas priimtus įsipareigojimus.

22.13. Lietuvos kultūros ekonomikos tyrimas ir kultūros prekių ir paslaugų eksporto plėtros galimybių studija sudarytų išankstines sąlygas, įgyvendinant valstybės kultūros politiką, efektyviau vadovautis ekonominiais ir socialiniais kriterijais, suformuluoti palyginamuosius kiekybės rodiklius, sukurti įvairių kultūros sričių ekonominės veiklos stebėsenos mechanizmus, nustatyti perspektyviausias kultūros prekių ir paslaugų eksporto plėtros kryptis. Atlikus tyrimus, bus įvertintas kultūros įstaigų ir projektų finansavimo mechanizmo efektyvumas, realiais skaičiais pagrįstas įstaigų veiklos planavimas. Tuomet Lietuvos kultūros plėtra taptų efektyvesnė ir labiau prognozuojama, glaudžiau integruota į Lietuvos ūkio ir visuomenės raidą, būtų sukurtos sąlygos efektyviau finansuoti kultūros sektorių, plėtoti kultūros prekių ir paslaugų eksportą.

23. Priemonės (įgyvendinimo termino pradžia ir pabaiga, atsakinga institucija):

23.1. 18 priemonė. Įgyvendinti kompleksines programas, kurios bus skirtos konkrečios MTEP plėtros srities ir jai gimiringo mokslui imlaus verslo sektoriaus kompleksinei plėtrai bei specialistų rengimui užtikrinti (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

23.2. 19 priemonė. Įkurti ir plėtoti penkis integruotus mokslo, studijų ir verslo centrus (slėnius) (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija).

23.3. 20 priemonė. Vykdyti projektą „Saulėtekio slėnio mokslo technologijų parko vystymas“ (2008 metų I ketvirtis–2008 metų II ketvirtis, Vilniaus miesto savivaldybė).

23.4. 21 priemonė. Remti mokslo ir verslo bendradarbiavimą dalyvaujant tarptautinėse iniciatyvose, tokiose kaip Europos technologijų platformos, Europos technologijų institutas ir kt. (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija).

23.5. 22 priemonė. Stiprinant MTEP plėtros darbų rezultatyvumą, sudaryti tyrėjams sąlygas kelti kompetenciją visuose karjeros etapuose (Tyrėjų karjeros programos, patvirtintos 2007 m. gruodžio 3 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-2335 (Žin., 2008, Nr. 7-261), įgyvendinimas) (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

23.6. 23 priemonė. Parengti ir įgyvendinti naują Inovacijų versle programą ir jos įgyvendinimo priemones, siekiant nuolat didinti šalies inovacinį potencialą, skatinti ūkio subjektų inovacinę veiklą ir informacinių technologijų taikymą, užtikrinti nacionalinės ir ES inovacijų strategijos darną (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

23.7. 24 priemonė. Finansuoti pramoninių parkų ir (ar) pramoninių teritorijų inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų įrengimo projektų įgyvendinimą, susijusių projektinių dokumentų rengimą (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

23.8. 25 priemonė. Sukurti ir išbandyti čekių (angl. „voucher“) schemą inovacinę veiklą vykdančioms įmonėms finansiškai remti (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

23.9. 26 priemonė. Siekiant numatyti priemones, skatinančias pramoninės nuosavybės kūrimą ir apsaugą, parengti studiją „Pramoninės nuosavybės sistemos tobulinimas Lietuvoje – problemos ir jų sprendimo būdai“ (2008 metų I ketvirtis–2008 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

23.10. 27 priemonė. Pradėti įgyvendinti MTEP ir inovacijų skatinimo priemones (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Finansų ministerija).

23.11. 28 priemonė. Tobulinti mokesčių už pramoninės nuosavybės registravimą politiką (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Valstybinis patentų biuras, Ūkio ministerija, Teisingumo ministerija).

23.12. 29 priemonė. Sukurti teisinius pagrindus Lietuvos inovacijų ir technologijų agentūrai įkurti ir funkcionuoti ir įsteigti Lietuvos inovacijų ir technologijų agentūrą (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

23.13. 30 priemonė. Pertvarkyti ir sustiprinti programinį konkursinį MTEP ir inovacijų finansavimą (2008 metų I ketvirtis–2009 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija).

23.14. 31 priemonė. Teikti finansinę paramą įmonių MTEP ir inovacijų diegimo projektams įgyvendinti (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

23.15. 32 priemonė. Teikti finansinę paramą juridiniams ir fiziniams asmenims, siekiantiems apsaugoti savo intelektinės nuosavybės teises, gaunantiems Europos patentą arba patentą pagal Patentinės kooperacijos sutartį (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

23.16. 33 priemonė. Teikti ES struktūrinę paramą įmonių investicijų projektams, susijusiems su jų MTEP, produktyvumo ir tarptautinio konkurencingumo didinimu (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

23.17. 34 priemonė. Teikti finansinę paramą mokslo ir technologijų parkų, kuriamų ar plėtojamų integruotuose mokslo, studijų ir verslo centruose, slėniuose, infrastruktūros plėtros projektams įgyvendinti (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

23.18. 35 priemonė. Teikti finansinę paramą viešosioms inovacijų paramos paslaugoms teikti inovacinės veiklos versle dalyviams (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

23.19. 36 priemonė. Atlikti Lietuvos kultūros ekonomikos tyrimą ir parengti kultūros prekių ir paslaugų eksporto plėtros galimybių studiją (2009 metų I ketvirtis–2009 metų II ketvirtis, Kultūros ministerija).

23.20. 37 priemonė. Parengti ir įgyvendinti Kūrybos pramonės skatinimo ir plėtros 2009–2013 m. programą (2009 metų III ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Kultūros ministerija).

24. 4 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai pateikti 4 lentelėje.

4 lentelė. Mikroekonominės politikos 4 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais (kai nenurodyta kitaip)	Siekiama 2010 metais	ES-27 vidurkis
1.	MTEP dalis, BVP procentais	0,8 (2006 metai)	2,0	1,84 (2006 metai)
2.	Investicijų į MTEP dalis privačiame sektoriuje, BVP procentais	0,22 (2006 metai) (apskaičiuota pagal Eurostato duomenis)	1	1,17 (2006 metai)
3.	Investicijų į MTEP dalis viešajame sektoriuje, BVP procentais	0,59 (2006 metai)	1	0,67 (2006 metai)
4.	Tyrėjų skaičius	12 013 (2006 metai)	12 300	n. d.
5.	MTEP darbuotojų skaičius verslo įmonių sektoriuje	1 561 (2006 metai)	1 900	n. d.
	iš jų tyrėjų ir inžinierių, dirbančių versle, skaičius	1 018 (2006 metai)	1 300	n. d.
6.	Naujų mokslo daktarų skaičius	367 (2007 metai)	450	n. d.
7.	Gamtos, technikos ir taikomųjų mokslų absolventų dalis iš 1000-čio 20–29 metų gyventojų, procentais	18,1	18,4	12,9 (2005 metai) (apskaičiuota pagal Eurostato duomenis)
8.	Dėstytojų, tyrėjų, atvykstančių iš užsienio mokslo ar tyrimo institutų, dalis iš visų dėstytojų ir tyrėjų, procentais	0,7	0,8	n. d.
9.	Inovatyvių įmonių dalis iš visų įmonių, procentais	18,4 (2006 metai)	30	34,0 (2005 metai) (apskaičiuota pagal Eurostato duomenis)
10.	Tiesioginės užsienio investicijos vienam gyventojui, eurais	2 977	3 446	8 632 (2006 metai)
11.	Patentų skaičius 1 mln. gyventojų	0,58 (EPO, 2005 metai) 0,29 (JAV, 2002 metai)	10 2	101,3 (EPO, 2005 metai) 42,09 (JAV, 2002 metai)
12.	Įrengti pramoniniai parkai	0	8	n. d.

5 uždavinys. Stiprinti konkurencinį pramoninį potencialą, pasinaudojant ES vidaus rinka ir globalizacijos procesu *(atitinka 10, 12 ir 13 gaires; 2 PRS).*

25. Pasiekta pažanga per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą:

25.1. Pramonė.

Tam tikra Lietuvos pažanga užtikrinant šalies makroekonominį stabilumą lemia palyginti geras pozicijas tarptautinių konkurencingumo vertinimų skalėje. Pagal Pasaulio ekonomikos forumo rengiamą globalaus konkurencingumo vertinimą Lietuva 2007 metais užėmė 38 vietą iš 131 valstybės (2006 metais – 40 vietą iš 125 valstybių). Tačiau makroekonominis stabilumas savaime nedidina gebėjimo konkuruoti, o tik sudaro sąlygas šalies konkurencingumui.

2006 metais buvo pradėti įgyvendinti klasterizaciją skatinantys projektai „Kauno regiono mechatronikos klasterio verslo strateginės informacijos valdymo sistemos sukūrimas ir įdiegimas“ ir „Medienos technologijų demonstravimo centro įkūrimo Alytuje, skatinant mažų ir vidutinių įmonių konkurencingumą, I etapas – techninio projekto paruošimas“. Vienas svarbiausių projektų – „Gebėjimų formuoti įmonių tinklinės veiklos (klasterizacijos) procesus stiprinimas“. Projekto tikslas buvo sukurti institucinį klasterių paramos tinklą, kurio reikia klasterizacijos procesui Lietuvoje paskatinti ir įgyvendinti. Planuojama suformuoti paslaugų paketą klasterių dalyviams ir parengti paraiškos gauti ES struktūrinių fondų paramą teikimo koncepciją.

Rengiantis 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos laikotarpiui, parengti finansavimo schemų projektai klasterių iniciatyvoms remti. Priemone „Inoklaster LT“ siekiama paskatinti ir paspartinti Lietuvos pramonės šakų ir sektorių bendradarbiavimą didinant Lietuvos pramonės tarptautinį konkurencingumą. Priemonės „Inoklaster LT+“ tikslas – sukurti reikiamą infrastruktūrą žinių ir technologijų sklaidai užtikrinti, kartu didinti tarptautinį konkurencingumą.

Prie nacionalinės pramonės konkurencingumo stiprinimo prisideda ir Lietuvos ekonominės plėtros agentūros įgyvendinamos priemonės. 2006–2007 metais Lietuvos ekonominės plėtros agentūra įgyvendino tarptautinius projektus „Tarptautinė prekybos vadyba“ ir „Austrijos ekspertų patirtis“, kurių metu 27 Lietuvos įmonių darbuotojai įgijo tarptautinės prekybos teorinių ir praktinių įgūdžių. Lietuvos įmonių susidomėjimas tarptautinės prekybos tematika paskatino pradėti rengti Lietuvos eksportuotojų mokymo programą.

Siekiant pristatyti Lietuvos įmones, jų prekių ženklus ir Lietuvos ekonominius laimėjimus užsienio rinkoms ir investuotojams, kartu skatinant tarptautinių prekybos srautų augimą, buvo finansuojamas Lietuvos ūkio subjektų dalyvavimas tarptautinėse parodose, organizuojamos verslininkų misijos ir užsienio specialistų atvykimas į Lietuvoje organizuojamus renginius, inicijuojami straipsniai apie Lietuvos verslo galimybes, Lietuvos ekonomiką pristatantys leidiniai.

25.2. Vidaus rinka.

Įgyvendindama vidaus rinkos gilinimo prioritetą, Lisabonos strategijos 2005–2007 metų laikotarpiu Lietuva sėkmingai gerino ES vidaus rinkos teisės aktų perkėlimo į nacionalinę teisę rodiklius. Čia ji išlieka tarp pirmaujančiųjų ES. Lietuva nuosekliai atitinka ES valstybių nusistatytą tarpinį ES vidaus rinkos teisės aktų perkėlimo deficito rodiklį (1,5 procento). Minėtasis rodiklis Lietuvoje 2005 metais buvo 0,7 procento, 2007 metais – 0,6 procento, 2008 metais – 0,6 procento (Lietuva su Latvija dalijasi 5–6 vietomis). 2005–2007 metais Lietuva buvo pasiekusi tik 0,3 procento deficito rodiklį. Be to, Lietuva jau dabar laikosi nuo 2009 metų galiosiančio galutinio 1 procento deficito rodiklio.

2006 m. sausio 31 d. įsigaliojo naujos redakcijos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 2006, Nr. 4-102), kuris sudaro galimybę perkančiosioms organizacijoms viešuosius pirkimus atlikti taikant naujas, lankstesnes ir operatyvesnes, pirkimo procedūras – dinaminę pirkimo sistemą ir elektroninius aukcionus, o esant sudėtingiems pirkimams, kurių neįmanoma atlikti atviro arba riboto konkurso būdu, taikyti konkurencinio dialogo būdą. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, kaip ir 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL *2004 m. specialusis leidimas*, 6 skyrius, 7 tomas, p. 19) ir 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL *2004 m.*

specialusis leidimas, 6 skyrius, 7 tomas, p. 132), nustato galimybes įtraukti aplinkosaugos reikmes į technines specifikacijas, atrankos ir sutarčių sudarymo kriterijus bei sutarčių vykdymo sąlygas.

26. Esama būklė:

26.1. Pramonė.

Ekonomikos augimo veiksniais laikomi darbo jėga, kapitalas, žinios ir verslumas. Visų šių veiksnių išsivystymo lygis ir naudojimas ekonominėje veikloje lemia konkurencingumą. Išnaudojusi šiuos konkurencingumo veiksnius, Lietuvos ekonomika netektų augimo sąlygų, ypač atsižvelgiant į Azijos šalių ekonomikos ir konkurencingumo augimą tarptautiniu mastu.

Siekiant išlaikyti ūkio augimą, būtina ieškoti vidinių konkurencingumo didinimo šaltinių. Lietuvos, kaip mažos rinkos valstybės, ekonomikos augimui tarptautinė prekyba turi didelę reikšmę, todėl būtina skatinti į eksportą orientuotą verslo dalį, didinti lietuviškos kilmės prekių eksportą. Statistikos departamento duomenimis, 2007 metais palyginti su 2006 metais, eksportas didėjo lėčiau – 11,2 procento (2006 metais – 18,7 procento). Tai daugiausia lėmė mažėjęs žalios naftos iš Rusijos tiekimas ir dėl šios priežasties, taip pat ir dėl naftos perdirbimo įmonės remonto (2007 metų IV ketvirtį) mažėjęs perdirbtų naftos produktų eksportas. 2007 metais lietuviškos kilmės prekių eksportas padidėjo 2,9 procento, 2006 metais – 10,2 procento. Skaičiuojant be rafinuotų naftos produktų, kurių gamyba ir pardavimas dėl minėtų priežasčių 2007 metais labai sumažėjo, šie skaičiai būtų atitinkamai 22,2 ir 13,8 procento.

Siekiant užtikrinti, kad šalies ūkis ilguoju laikotarpiu išliktų konkurencingas, būtina įgyvendinti atitinkamas priemones. Viena iš jų – pramonės konkurencingumo stebėjimo ir vertinimo sistemos sukūrimas.

2004 metais Ūkio ministerijos užsakymu atlikta Įmonių restruktūrizavimo procesų studija, kurios tikslas buvo nustatyti veiksnius, trukdančius vykdyti įmonių restruktūrizavimą.

Lietuvos pramonės ir verslo, visos valstybės konkurencingumas ir gebėjimas integruotis į pasaulio ekonomiką labai priklauso nuo pramonės gebėjimo kurti ir diegti naujas technologijas, plėtoti inovacinę veiklą.

Darbo našumas Lietuvoje yra kelis kartus mažesnis negu Vakarų Europos valstybėse: antai 2007 metų balandį darbo našumas Lietuvoje buvo 2,4 karto mažesnis nei Airijoje, 1,9 karto – nei Jungtinėje Karalystėje, 1,8 karto – nei Vokietijoje, 1,5 karto – nei Slovėnijoje, 1,1 karto – nei Lenkijoje ir Estijoje.

26.2. Vidaus rinka.

Kad ES valstybės narės aktyviau bendradarbiautų įgyvendindamos vidaus rinkos teisės aktus, Europos Komisijos siūlymu 2006 metais buvo priimtas sprendimas kurti elektroninę administracinio bendradarbiavimo tarp ES valstybių narių sistemą – vidaus rinkos informacinę sistemą (toliau vadinama – VRIS). Lietuva, paskyrusi nacionalinį VRIS koordinatorių, pradėjo dalyvauti mokyme dėl VRIS diegimo Lietuvoje ir bandomajame projekte.

Pradėti pasirengimo darbai siekiant įgyvendinti direktyvą dėl paslaugų vidaus rinkoje ir rengiantis priimti ES teisės aktus dėl laisvo prekių judėjimo.

2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/66/EB, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 89/665/EEB ir 92/13/EEB dėl viešųjų sutarčių suteikimo peržiūros procedūrų veiksmingumo didinimo (OL 2007 L 335, p. 31) (toliau vadinama – direktyva 2007/66/EB), nustatė platesnes tiekėjų teisių gynimo priemones. Nustatytas direktyvos 2007/66/EB įgyvendinimo laikotarpis ES valstybėms narėms – iki 2009 m. gruodžio 20 dienos.

Ūkio ministerija 2007 metais atliko taikomąjį mokslinio tyrimo darbą, kurio tikslas – išanalizuoti ir palyginti Lietuvos viešųjų pirkimų praktiką su kitų ES valstybių praktika įvairiose viešųjų pirkimų srityse ir remiantis gautais duomenimis suformuluoti pagrindines šalies viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir plėtros kryptis, tikslus, uždavinius ir priemones, kurias turėtų įgyvendinti sistemą reguliuojančios institucijos ir perkančiosios organizacijos, įskaitant ir priemones, skatinančias inovatyvių prekių ir paslaugų viešuosius pirkimus.

Didėjant valstybės ir savivaldybių biudžetams bei ES finansinei paramai, Lietuvoje kasmet didėja ir atliekamų viešųjų pirkimų bendroji vertė: išankstiniais duomenimis, 2007 metais, palyginti

su 2005 metais, viešųjų pirkimų bendroji vertė padidėjo daugiau kaip 1,5 karto ir siekė 13,28 mlrd. litų.

27. Aktualios problemos:

27.1. Pramonė:

27.1.1. Nepakankamas bendro šalies eksporto ir lietuviškos kilmės prekių eksporto augimas. Pastaraisiais metais tiek bendras šalies eksportas, tiek lietuviškos kilmės prekių eksportas, neįskaitant naftos produktų eksporto, didėjo, tačiau importas didėjo greičiau, todėl užsienio prekybos balansas išlieka neigiamas.

27.1.2. Lietuvoje daugelis įmonių savo konkurencinį pranašumą vis dar grindžia pigesnėmis veiklos sąnaudomis, o ne žiniomis ir inovacine veikla.

27.1.3. Teisinė aplinka įmonėms, turinčioms laikinų finansinių sunkumų, nėra palanki, įmonių restruktūrizavimas, kurio tikslas – atkurti ilgalaikį mokumą ir konkurencingumą, mažai taikomas.

27.1.4. Nors baigtas rengti Lietuvos pramonės ir verslo klasterių žemėlapis ir pradėti įgyvendinti klasterizaciją skatinantys projektai, realus klasterių kūrimasis Lietuvoje ir jų internacionalizavimas dar tik pradedami.

27.2. Vidaus rinka:

27.2.1. Nors Lietuva sparčiai perkelia į nacionalinę teisę vidaus rinkos teisės aktus ir yra viena iš ES valstybių narių lyderių, tačiau susiduriama su sunkumais dėl šių teisės aktų perkėlimo kokybės ir perteklinių nacionalinių nuostatų.

27.2.2. Lietuvoje su viešaisiais pirkimais susijusius ieškinius nagrinėja apygardų teismai, kaip pirmosios instancijos teismai. Praktika parodė, kad atskirais atvejais bylų nagrinėjimas teismuose užsitęsia. Teisminiams ginčams pasibaigus, dažnai tokios prekės, paslaugos ar darbai dėl pasikeitusių per šį laikotarpį jų techninių charakteristikų tampa nereikalingi, smarkiai kinta jų kainos rinkoje. Tai daro neigiamą įtaką šalies ekonomikai (ypač kai perkamos valstybei strategiškai būtinos prekės, paslaugos ar darbai arba kai pirkimai būtini šalies viešiesiems interesams tenkinti), taip pat kelia grėsmę, kad ES finansinės paramos lėšos nebus panaudotos laiku.

27.2.3. Kontaktinių centrų steigimas. Paslaugų ir prekių srities *acquis* nustato, kad kontaktiniai centrai turėtų būti įsteigti 2009 metais. Šiuo metu dar neužtikrinta, kad bus supaprastintos administracinės priemonės ir įmonės gaus informaciją apie nacionalinius reikalavimus ir procedūras.

27.2.4. Lietuvoje įsteigtose akcinėse bendrovėse, kurių vertybiniai popieriai įtraukti į prekybą reguliuojamoje rinkoje, dažniausiai yra daug akcininkų ir šie akcininkai paprastai nėra vien Lietuvos Respublikoje reziduojantys asmenys. Tokiais atvejais nereziduojantiems akcininkams turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti savo teisėmis, susijusiomis su visuotiniu akcininkų susirinkimu, taip pat lengvai kaip ir akcininkams, reziduojantiems Lietuvos Respublikoje, kurioje įregistruota bendrovės buveinė. Dėl nevienodo teisinio reglamentavimo skirtingose ES valstybėse narėse kyla praktinių ir teisinių kliūčių akcininkams naudotis savo teisėmis, ypač tomis, kurios susijusios su dalyvavimu ir balsavimu visuotiniame akcininkų susirinkime peržengiant vienos valstybės ribas.

28. Problemų sprendimo būdai:

28.1. Pramonė:

28.1.1. Sukurti pramonės konkurencingumo stebėjimo ir vertinimo sistemą. Vadovaujantis šiuo tikslu, parengta pramonės šakų konkurencingumo vertinimo metodika ir vykdant projektą „Leidybos ir poligrafijos pramonės konkurencingumo įvertinimas“ bus vertinami atskirti pramonės sektoriai. Pramonės konkurencingumo stebėjimo ir vertinimo sistemą planuojama įgyvendinti 2008–2010 metais.

28.1.2. Skatinti klasterių atsiradimo ir plėtros, įskaitant klasterių internacionalizavimą, projektus.

28.1.3. Siekiant paspartinti inovacijas, būtina sudaryti tinkamas sąlygas jas diegti.

28.1.4. Įgyvendinti Investicijų skatinimo 2008–2013 metų programą, kurioje numatoma vykdyti kryptingą investicijų skatinimo politiką, sudarant palankesnes teisines, ekonomines, finansines ir administracines sąlygas investavimui, pritraukti investicijas, kurios leistų perimti aukštesnes technologijas ir šiuolaikines vadybos žinias. Tai padidins darbo našumą – svarbiausią ekonominės pažangos ir tarptautinio konkurencingumo rodiklį.

28.1.5. Parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymo (Žin., 2001, Nr. 31-1012) kai kurių nuostatų pakeitimo, kad būtų sudarytos geresnės sąlygos įmonėms išsaugoti ir plėtoti verslą. Šaką galima pavadinti konkurencinga tuo atveju, jeigu joje veikiančios įmonės yra konkurencingos Europos ar pasaulio rinkose, todėl svarbu neapsiriboti bendromis verslo sąlygas gerinančiomis priemonėmis, bet skatinti atskirų įmonių konkrečių rodiklių didinimą. Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekte bus numatyta geriau apsaugoti tiek įmonės kreditorių, tiek pačios įmonės ir jos darbuotojų interesus. Taip pat bus siūloma pradėti restruktūrizavimo procesą įmonės iniciatyva, procesą padaryti lankstesnį, aiškiau sureguliuoti proceso dalyvių teises ir pareigas.

28.2. Vidaus rinka:

28.2.1. Tobulinti vidaus rinkos teisės aktų įgyvendinimo stebėseną, išlaikant sparčius jų perkėlimo į nacionalinę teisę tempus ir perkėlimo deficitą žemiau 1 procento.

28.2.2. Parengti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, į kurį, siekiant operatyvesnio ir veiksmingesnio su viešaisiais pirkimais susijusių bylų išnagrinėjimo, būtų perkeltos direktyvos 2007/66/EB nuostatos.

28.2.3. Parengti Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir plėtros strategijos projektą (įgyvendinimo laikotarpis – 2009–2013 metai) ir pateikti tvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Būtina nustatyti priemones siekiant veiksmingesnių viešųjų pirkimų Lietuvoje ir jų suderinimo su Europos Komisijos formuojama viešųjų pirkimų politika dėl inovatyvių viešųjų pirkimų, taip pat kitomis viešųjų pirkimų politikos kryptimis, skatinančiomis administracinės naštos mažinimą, žaliųjų pirkimų taikymą, socialiai atsakingų, mažų ir vidutinių įmonių dalyvavimą, konkurencijos gynybos ir saugumo srities viešuosiuose pirkimuose didinimą ir kita.

28.2.4. 2008 metais priimti sprendimus dėl kontaktinių centrų, įgyvendinant *acquis* paslaugų ir prekių srityse, steigimo, o 2009 metais sudaryti sąlygas jiems funkcionuoti.

28.2.5. Siekiant panaikinti bendrovių, kurių vertybiniai popieriai įtraukti į prekybą reguliuojamoje rinkoje, akcininkų patiriamus sunkumus dėl akcininkų teisių naudojimo ir atsižvelgiant į 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/36/EB dėl naudojimosi tam tikromis akcininkų teisėmis bendrovėse, kurių akcijos įtrauktos į prekybą reguliuojamoje rinkoje (OL 2007 L 184, p. 17), nuostatas, numatoma parengti teisės aktus, kuriais būtų panaikintos kliūtys ir užtikrintos akcininkų, esančių kitose ES valstybėse narėse ir turinčių akcijų Lietuvoje registruotose bendrovėse, teisės, ypač tos, kurios susijusios su jų dalyvavimu ir balsavimu visuotiniuose akcininkų susirinkimuose.

28.2.6. Tinkamai organizuoti VRIS naudotojų mokymą ir iki 2009 metų IV ketvirčio parengti VRIS funkcionavimui reikiamus teisės aktus.

28.2.7. Didinti Lietuvos SOLVIT centro veiklos efektyvumą, skiriant ir stiprinant žmogiškuosius išteklius ir 2010 metų pabaigoje užtikrinant tinkamai aprūpinto, efektyviai funkcionuojančio, gebančio spręsti plataus spektro ginčus vidaus rinkos srityje ir aktyvią rinkodarą vykdančio centro atsiradimą. Lietuvos SOLVIT centras galėtų efektyviai prisidėti įmonėms ir piliečiams sprendžiant su vidaus rinka susijusias problemas, savo veikla mažindamas galimas šių problemų sprendimo finansines ir laiko sąnaudas. Lietuvos SOLVIT centro veikloje galima įžvelgti daug galimybių spręsti vidaus rinkos problemas neteisminiu, iš esmės klientams nieko nekainuojančiu būdu, tačiau šioms galimybėms realizuoti kol kas nepakanka žmogiškųjų išteklių, galinčių tiek populiarinti Lietuvos SOLVIT centro veiklą viešojoje erdvėje, tiek padėti įmonėms ir piliečiams greitai ir efektyviai spręsti jau kilusius ginčus vidaus rinkos srityje.

29. Priemonės (įgyvendinimo termino pradžia ir pabaiga, atsakinga institucija):

29.1. 38 priemonė. Atlikti atskirų pramonės sektorių (šakų, pošakių) konkurencingumo vertinimus. Atlikti įmonių konkurencingumo vertinimus (vadybos, gamybos procesų, finansų valdymo, personalo ir kt. srityse). Parengti įmonių konkurencingumo didinimo planus bei įgyvendinti atitinkamas jų priemones (2008 metų III ketvirtis–2010 metų I ketvirtis, Ūkio ministerija).

29.2. 39 priemonė. Sukurti institucinę (kompetencijos) sistemą, kuri teiktų Lietuvos įmonėms konsultavimo paslaugas, susijusias su veiklos internacionalizavimu (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

29.3. 40 priemonė. Skatinti Lietuvos įmonių ir jų prekės ženklų pristatymo iniciatyvas užsienio rinkose (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

29.4. 41 priemonė. Skatinti efektyvių gamybos ir tiekimo grandinių valdymo sistemų diegimą, įmonių iniciatyvas diegti naujas kokybės ir aplinkos vadybos sistemas ir standartus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

29.5. 42 priemonė. Pristatyti Lietuvos pramonės sektorių potencialą užsienio partneriams, padėti įmonėms integruotis į užsienio rinkas, organizuojant daugiašalius tarptautinius renginius tiek Lietuvoje, tiek užsienyje (2008 metų IV ketvirtis–2009 metų III ketvirtis, Ūkio ministerija).

29.6. 43 priemonė. Parengti ir įgyvendinti mokymų tarptautinės prekybos tematika programą, siekiant didinti įmonių konkurencingumą tarptautiniu mastu (2008 metų III ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Lietuvos ekonominės plėtros agentūra).

29.7. 44 priemonė. Skatinti klasterių atsiradimo ir plėtros, įskaitant klasterių internacionalizavimą, projektus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

29.8. 45 priemonė. Optimizuoti įmonių restruktūrizavimo procesus, parengiant ir pateikiant Vyriausybei pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymo nuostatų keitimo (2008 metų I ketvirtis–2009 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

29.9. 46 priemonė. Panaikinti kliūtis bendrovių, kurių vertybiniai popieriai įtraukti į prekybą reguliuojamoje rinkoje, akcininkams, esantiems kitose valstybėse narėse nei bendrovės registruotosios buveinės valstybėje, veiksmingai pasinaudoti balsavimo teise visuotiniuose susirinkimuose ir su tuo susijusiomis teisėmis (2008 metų II ketvirtis–2009 metų II ketvirtis, Ūkio ministerija, Vertybinių popierių komisija).

29.10. 47 priemonė. Parengti Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir plėtros strategiją, kurioje nustatyti priemones, skatinančias inovatyvius viešuosius pirkimus (2008 metų III ketvirtis–2008 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

29.11. 48 priemonė. Bendradarbiaujant su LIVADIS parengti mokymo programą, organizuoti mokymus dėl VRIS naudojimo ir parengti VRIS naudojimui reikalingus teisės aktus (Vyriausybės nutarimą) (2009 metų I ketvirtis–2009 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

29.12. 49 priemonė. Didinti SOLVIT centro pajėgumą skiriant papildomų žmogiškųjų išteklių (2 etatus) (2009 metų I ketvirtis–2009 metų II ketvirtis, Ūkio ministerija).

30. 5 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai pateikti 5 lentelėje.

5 lentelė. Mikroekonominės politikos 5 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais (kai nenurodyta kitaip)	Siekiama 2010 metais	ES-27 vidurkis
1.	Eksportuojama Lietuvos išgaunamosios ir apdirbamosios pramonės, išskyrus naftos produktus, produkcijos dalis, procentais	52,5	58,0	n. d.
2.	Lietuviškos kilmės prekių eksporto augimas, procentais	4,5	14,0	n. d.
3.	Aukštųjų technologijų eksporto dalis, palyginti su visu eksportu, procentais	7,1	8,0	16,65 (2006 metai)
4.	ES vidaus rinkos teisės aktų perkėlimo į nacionalinę teisę deficitas, procentais	0,6 (2008 m. gegužės 1 d. duomenys)	< 1,0	1 (2008 m. gegužės 1 d. duomenys)

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais (kai nenurodyta kitaip)	Siekiama 2010 metais	ES-27 vidurkis
5.	Finansinių paslaugų veiksmų plane numatytų teisės aktų, perkeltų į nacionalinę teisę, dalis, procentais	100 (25 iš 25) (Nuo 2008 m. sausio 8 d. Finansinių paslaugų veiksmų plano direktyvų sąrašas papildytas 3-iąja Pinigų plovimo direktyva.)	100	n. d.

6 uždavinys. Kurti palankią verslo aplinką, ypač mažoms ir vidutinėms įmonėms, siekiant geresnio reglamentavimo, skatinant verslumo kultūrą ir socialiai atsakingo verslo plėtrą *(atitinka 14 ir 15 gaires; 2 PRS).*

31. Pasiekta pažanga per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą:

31.1. Verslo aplinka.

2005–2007 metais buvo nuosekliai vykdomos verslo aplinkos gerinimo priemonės: sėkmingai įgyvendinamos esamos (pvz., garantijos), įdiegtos arba pradėtos diegti naujos finansinės priemonės (pvz., mikrokreditai, rizikos kapitalas), suformuotas viešąsias paslaugas (informavimo, konsultavimo ir panašias) verslui teikiančių verslo informacijos centrų ir verslo inkubatorių nustatytus kokybės standartus atitinkantis veiklos modelis, išanalizuota Lietuvos, ES ir užsienio šalių jaunimo verslumo skatinimo patirtis ir tendencijos, tęsiami „vieno langelio“ principui įgyvendinti Lietuvoje reikalingi darbai.

2005 metais atliktas mokslinio tyrimo darbas „Fizinių asmenų nemokumo problemų sprendimo būdų analizė“, kuriame, išanalizavus ES valstybių pavyzdžius, pasiūlyti galimi fizinių asmenų nemokumo problemų sprendimo būdai.

2006 metais atliktas mokslinio tyrimo darbas „Nemokumo samprata ir jo teisinio reglamentavimo analizė“, kurio tikslas – nemokumo sampratos Lietuvoje ir ES valstybėse analizės pagrindu nustatyti pagrindinius bendrus nemokumo teisinio reglamentavimo principus, pateikti ekonominiais ir teisiniais argumentais pagrįstus pasiūlymus dėl nemokumo sąvokos, vartotinos Lietuvos teisės aktuose, tobulinimo ir nustatyti, ar Lietuvoje taikytina asmenų atsakomybė už pavėluotą juridinio asmens nemokumo procesų iniciavimą.

31.2. Geresnis reglamentavimas.

Lietuvoje nebuvo formuojama kompleksiška geresnio reglamentavimo principus jungianti politika. Remiantis Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) parengta ataskaita dėl geresnio reglamentavimo Lietuvoje ir šioje ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis, 2007 metais buvo parengtas Geresnio reglamentavimo programos projektas.

32. Esama būklė:

32.1. Verslo aplinka.

Labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms (toliau vadinama – MVĮ) tenka svarbiausias vaidmuo įgyvendinant Lisabonos strategijoje nustatytus tikslus, skatinančius naujovių diegimą, partnerystės, konkurencingumo ir užimtumo plėtrą. Lietuvoje, kaip ir ES, MVĮ sudaro daugiau kaip 99 procentus visų šalyje veikiančių įmonių. MVĮ sukuria apie 60 procentų visų šalies įmonių bendrosios pridėtinės vertės ir įdarbina daugiau kaip 70 procentų visų dirbančiųjų. Lietuvoje didelę įtaką ekonomikos plėtrai daro ne tik MVĮ, bet ir individualia veikla užsiimantys fiziniai asmenys. Tūkstančiui Lietuvos gyventojų 2008 m. sausio 1 d. teko 18,7 veikiančios MVĮ (įmonių skaičius tūkstančiui gyventojų apskaičiuotas pagal Statistikos departamento duomenis), o kartu su fiziniais asmenimis, užsiimančiais individualia veikla (individualia veikla užsiimančių fizinių asmenų skaičius nustatytas pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenis), šis rodiklis buvo kur kas didesnis – 59.

Siekiama toliau tobulinti bankroto ir restruktūrizavimo teisinį reglamentavimą ir kurti bendrą nemokumo teisinę sistemą Lietuvoje. 2008 metais parengtas Lietuvos Respublikos įmonių bankroto

įstatymo (Žin., 1997, Nr. 64-1500) pakeitimo įstatymo projektas, kuriuo siekiama, kad būtų paspartintos įmonių bankroto procedūros ir apsaugoti kreditorių interesai.

Įgyvendintos įmonių socialinę atsakomybę 2006–2008 metais skatinančios priemonės, išleisti leidiniai „Atsakingo verslo praktika“ ir „Įmonių socialinės atsakomybės plėtojimo pagrindai“.

32.2. Geresnis reglamentavimas.

Geresnio reglamentavimo programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 185 (Žin., 2008, Nr. 29-1024), tikslas – užtikrinti nuolatinį teisinio reguliavimo tobulinimą gerinant verslo ir investicijų aplinką, mažinant administracinę naštą, teikiant viešąsias paslaugas. Geresnio reglamentavimo programos įgyvendinimo 2008 metų priemonių planą sudaro 16 priemonių.

Svarbiausi Geresnio reglamentavimo programos uždaviniai yra sukurti geresnio reglamentavimo politiką įgyvendinančią institucinę sistemą, stiprinti šios srities administracinius gebėjimus; kompleksinėmis priemonėmis formuoti vientisą geresnio reglamentavimo politiką, gerinti teisinio reglamentavimo kokybę ir efektyvumą; mažinti administracinę naštą ir nepagrįstas teisės aktų reikalavimų vykdymo sąnaudas.

Įgyvendindama Geresnio reglamentavimo programą, 2008 metų birželį Ūkio ministerija kartu su Europos Komisija surengė konferenciją „Administracinės naštos verslui mažinimas“. Ūkio ministro 2008 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 4-278 (Žin., 2008, Nr. 79-3117) buvo sudaryta Geresnio reglamentavimo programos įgyvendinimo koordinavimo darbo grupė.

33. Aktualios problemos:

33.1. Verslo aplinka (SVV):

33.1.1. Brangstanti darbo jėga.

33.1.2. Darbo jėgos, ypač kvalifikuotos, trūkumas.

33.1.3. Mažas darbo našumas, kartu ir verslo produktyvumas, kuris nepasiveja darbo jėgos sąnaudų.

33.1.4. Nepakankamas inovacijų diegimas versle.

33.2. Geresnis reglamentavimas.

Pagrindinės geresnio reglamentavimo problemos yra susijusios su tolesniu jau įgyvendintų geresnio reglamentavimo elementų tobulinimu ir naujų priemonių taikymu:

33.2.1. Nepakankamas esamos institucinės sistemos pasirengimas įgyvendinti nuoseklią geresnio reglamentavimo politiką: dar tik kuriama tarpinstitucinio koordinavimo sistema, silpni šios srities administraciniai gebėjimai.

33.2.2. Lietuvoje neskaičiuojama teisės aktų sukeliama administracinė našta, nenustatyti administracinės naštos verslui mažinimo prioritetai ir kiekybiniai įsipareigojimai.

33.2.3. Nors nuo 2004 metų Lietuvoje atliekami sprendimų projektų poveikio vertinimai, tačiau yra potencialių galimybių gerinti poveikio vertinimo kokybę, integruoti administracinę naštą mažinančias priemones, tobulinti kokybės kontrolę, ypač atsižvelgiant į poveikį verslo subjektams. Siekiama, kad sprendimų poveikio vertinimas taptų ne tik procedūrine, bet ir analitine priemone, padedančia pasirinkti optimalius sprendimus.

33.2.4. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 (Žin., 1994, Nr. 63-1238, 2003, Nr. 27-1089), Sprendimų projektų poveikio vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 (Žin., 2003, Nr. 23-975), ir kiti teisės aktai nustato privalomą reikalavimą dėl teisės aktų projektų konsultuotis su visuomene ir interesų grupėmis, tačiau šioje srityje trūksta minimalių privalomųjų standartų: nenustatyti konsultacijų principai, nepakankamai aiškiai apibrėžti konsultacijų su visuomene ir interesų grupėmis būdai ir jų taikymas, nėra vertinamas konsultacijų proceso veiksmingumas, konsultacijų procesas ir jų rezultatai nepakankamai vieši.

33.2.5. Įgyvendinant Geresnio reglamentavimo programos priemones, būtina skleisti informaciją apie geresnį reglamentavimą ir siekti veiksmingo bendradarbiavimo su kitomis valstybės institucijomis.

33.2.6. Europos Komisijos iniciatyva mažinti iš ES teisės reikalavimų kylančią administracinę naštą priimant direktyvų ir reglamentų pakeitimus turi būti tęsiama atitinkamais atvejais keičiant nacionalinės teisės aktus.

34. Problemų sprendimo būdai:

34.1. Verslo aplinka (SVV):

34.1.1. Skatinti smulkiojo ir vidutinio verslo (toliau vadinama – SVV) subjektus plėtoti mokslinių tyrimų bazę, diegti tyrimų rezultatus versle.

34.1.2. Siekiant didinti darbo našumą, taip pat verslo produktyvumą, skatinti įmones kuo plačiau diegti inovacijas.

34.1.3. Siekiant didinti visuomenės susidomėjimą verslu, gerinti verslo įvaizdį, ugdyti verslumo kultūrą, ypač tarp jaunimo ir moterų, taip pat plėtoti viešųjų paslaugų verslui teikimo sistemą, užtikrinti šių paslaugų prieinamumą ir kokybę.

34.1.4. Gerinant verslo aplinką mažose ir vidutinėse įmonėse, sudaryti sąlygas kuo greičiau ir paprasčiau pradėti verslą, o nepasisekus pasitraukti iš jo.

34.2. Geresnis reglamentavimas:

34.2.1. Įgyvendinant Geresnio reglamentavimo programą, užtikrinti adekvačius žmogiškuosius ir finansinius išteklius, pakankamus įgaliojimus koordinuojančiajai institucijai (Ūkio ministerijai), ir turėti tinkamą politinę paramą. Be 2008 metų liepą sudarytos Geresnio reglamentavimo programos įgyvendinimo koordinavimo darbo grupės, 2008 metais numatoma sudaryti Geresnio reglamentavimo programos įgyvendinimo analizės ir priežiūros komisiją. Gerinant šios srities administracinius gebėjimus, planuojama inicijuoti atitinkamą valstybės tarnautojų mokymo programą.

34.2.2. Administracinės naštos verslui mažinimo srityje planuojama nustatyti nacionalinius administracinės naštos verslui mažinimo kiekybinius tikslus ir prioritetines sritis, parengti teisės aktų, kuriuos reikia supaprastinti, sąrašą.

34.2.3. Atsižvelgiant į poreikį gerinti poveikio vertinimo ir konsultacijų su visuomene ir interesų grupėmis kokybę, planuojama viešai skelbti atliktus poveikio vertinimus ir konsultacijų rezultatus, užtikrinti atliekamų poveikio vertinimų kokybės kontrolę, gerinti konsultacijų su visuomene ir interesų grupėmis procesą.

34.2.4. Geresnio reglamentavimo programoje numatyta rengti konferencijas ir seminarus geresnio reglamentavimo klausimais.

34.2.5. Atsižvelgiant į 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/63/EB, iš dalies keičiančios Tarybos direktyvas 78/855/EEB ir 82/891/EEB dėl reikalavimo, kad jungiant arba skaidant akcines bendroves nepriklausomas ekspertas parengtų ataskaitą (OL 2007 L 300, p. 47), nuostatas ir siekiant kuo skubiau sumažinti bendrovėms tenkančią administracinę naštą, kilusią iš ES teisės, kartu sumažinant bendrovių patiriamas papildomas išlaidas, susijusias su reorganizavimo sąlygų vertinimu, numatoma priimti teisės aktus, kuriais būtų panaikintas reikalavimas dėl privalomo bendrovėms reorganizavimo sąlygų ekspertinio vertinimo. Taigi bendrovės akcininkams bus paliekama galimybė patiems spręsti, ar būtina atlikti šį vertinimą.

35. Priemonės (įgyvendinimo termino pradžia ir pabaiga, atsakinga institucija):

35.1. 50 priemonė. Rengti verslumo skatinimo kampanijas: skelbti sėkmingo verslo pavyzdžius, skleisti socialiai atsakingo verslo idėją, finansuoti konferencijas, seminarus verslui rūpimais klausimais (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

35.2. 51 priemonė. Įgyvendinti įvairias jaunimo verslumo skatinimo priemones (remti jaunimo verslo dienas, rinkti geriausius jaunimo verslo planus ir skatinti jų įgyvendinimą), remti įmonių ir jaunimo organizacijų partnerystės verslo patirčiai perimti projektus (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

35.3. 52 priemonė. Vykdyti projektą „Globa akademinio jaunimo verslumui ugdyti ir skatinti“ (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Vilniaus miesto savivaldybė).

35.4. 53 priemonė. Skatinant moterų verslumą, analizuoti ir skleisti informaciją apie sėkmingus moterų verslo pavyzdžius, organizuoti informacinių dienų moterims verslininkėms kampanijas (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

35.5. 54 priemonė. Finansuoti informavimo, konsultavimo, mokymo ir kitas viešąsias paslaugas verslui (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

35.6. 55 priemonė. Teikti garantijas dėl kredito įstaigų paskolų, taip sudaryti palankesnes sąlygas SVV subjektams gauti lėšų verslui plėtoti (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

35.7. 56 priemonė. Kontroliuoti ir vertinti vykstantį SVV mikrokreditavimo procesą, prireikus numatyti mikrokreditavimo plėtrą (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

35.8. 57 priemonė. Įkurti rizikos kapitalo fondą (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

35.9. 58 priemonė. Skleisti ES ir kitų šalių „verslo angelų“ investavimo kultūros patirtį (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

35.10. 59 priemonė. Parengti teisės aktų projektus ir atlikti visus būtinus organizacinius veiksmus, kad būtų persvarstytos ir kuo labiau sumažintos bendrovės įsteigimo sąnaudos (2008 metų I ketvirtis–2009 metų IV ketvirtis, Teisingumo ministerija).

35.11. 60 priemonė. Įgyvendinti Geresnio reglamentavimo programą ir jos pagrindu priimamus Geresnio reglamentavimo programos įgyvendinimo priemonių planus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija, kitos ministerijos, valstybės institucijos ir įstaigos).

35.12. 61 priemonė. Parengti Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo būtų panaikintas reikalavimas dėl privalomo bendrovėms reorganizavimo sąlygų ekspertinio vertinimo ir taip palikti galimybę patiems bendrovės akcininkams spręsti šio vertinimo atlikimo būtinybės klausimą (2008 metų I ketvirtis–2008 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

35.13. 62 priemonė. Skatinti įmonių socialinę atsakomybę:

35.13.1. 62.1 priemonė. Parengti Nacionalinę įmonių socialinės atsakomybės plėtros 2009–2013 m. programą, ją patvirtinti ir įgyvendinti (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ūkio ministerija, Aplinkos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, kitos ministerijos, valstybės institucijos ir įstaigos, socialiniai partneriai).

35.13.2. 62.2 priemonė. Parengti ir įgyvendinti įmonių socialinės atsakomybės skatinimo projektus (2008 metų II ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ūkio ministerija, Aplinkos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, kitos ministerijos, valstybės institucijos ir įstaigos, socialiniai partneriai).

36. 6 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai pateikti 6 lentelėje.

6 lentelė. Mikroekonominės politikos 6 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais	Siekiama 2010 metais	ES-27 vidurkis
1.	Administracinė našta verslui, procentais (Iki 2010 metų pabaigos vidutiniškai 10 procentų sumažinta administracinė našta verslui pasirinktose prioritetinėse srityse. Renkantis prioritetines sritis kartu bus nustatomi ir konkretūs administracinės naštos mažinimo šiose srityse kiekybiniai įsipareigojimai (Geresnio reglamentavimo programos 3.5 priemonė). Administracinės naštos verslui mažinimo prioritetinės sritys ir administracinės naštos mažinimo kiekybiniai tikslai kiekvienai prioritetinei sričiai bus nustatyti atsižvelgiant į Ūkio ministerijos užsakymu atliekamo taikomojo mokslinio tyrimo „Administracinę naštą verslui sukuriančių informacinių įpareigojimų supaprastinimo galimybės geresnio reglamentavimo kontekste“ rezultatus.)	100	90	n. d.
2.	Verslumo lygis – ūkio subjektų (įmonių ir verslininkų) skaičius 1000-čiui gyventojų	58	60	n. d.

7 uždavinys. Skatinti tausų išteklių naudojimą, stiprinant aplinkos apsaugos ir ekonomikos augimo sinergiją *(atitinka 11 gairę; 4 PRS).*

37. Pasiekta pažanga per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą ir esama būklė.

Parengtas Nacionalinis apyvartinių taršos leidimų paskirstymo 2008–2012 metų planas, patvirtintas aplinkos ministro ir ūkio ministro 2007 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. D1-609/4-4 (Žin., 2007, Nr. 120-4946).

Sėkmingai veikia šiltnamio dujų prekybos sistema, kurioje svarbią vietą užima tinkamas Šiltnamio dujų registro funkcionavimas ir pakankamai integruoti teisinės bazės aktai.

Europos Sąjungos aplinkosauginių technologijų veiksmų plano, patvirtinto aplinkos ministro 2007 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. D1-310 (Žin., 2007, Nr. 63-2428), įgyvendinimo Lietuvoje gairėmis siekiama atkreipti suinteresuotų institucijų dėmesį į aplinkosauginių technologijų svarbą ir pasiūlyti ES šio plano įgyvendinimo Lietuvoje kryptis ir veiksmus.

Skatinant diegti Europos Bendrijos ekologinio ženklo suteikimo sistemą, kuri remia palankesniu poveikiu aplinkai pasižyminčių produktų gamybą ir paslaugų teikimą ir tuo prisideda prie tvaraus išteklių naudojimo, parengta Europos Bendrijos ekologinio ženklo suteikimo produktų grupėms ir Europos Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito (EMAS) sistemų įdiegimo Lietuvos Respublikoje 2006–2008 m. programa, kuri patvirtinta aplinkos ministro, ūkio ministro ir žemės ūkio ministro 2006 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-439/4-3 (Žin., 2006, Nr. 107-4061).

Siekiant išsaugoti šalies kraštovaizdį ir biologinę įvairovę, skatinti pažeistų gamtos elementų atkūrimą, užtikrinti racionalų kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės naudojimą, tęsiami kraštovaizdžio apsaugos, visuomenės aplinkosauginio švietimo, apželdinimo mišku, saugomų teritorijų tinklo „Natura 2000“ formavimo, Baltijos pajūrio juostos atkūrimo darbai. Gamtos išteklių tausojimo ir apsaugos programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2007 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. X-1186 (Žin., 2007, Nr. 69-2728), vienos iš svarbiausių priemonių yra švaresnių gamybos būdų ir technologijų taikymas, pažeistų teritorijų atkūrimas ir pritaikymas, platesnis antrinių žaliavų panaudojimas gamyboje, išsenkančių išteklių keitimas atsinaujinančiais.

Parengta Biologinės įvairovės išsaugojimo ir saugomų teritorijų planavimo bei tvarkymo 2007–2013 m. programa, patvirtinta aplinkos ministro 2007 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. D1-509 (Žin., 2007, Nr. 107-4391). Biologinės įvairovės išsaugojimo ir saugomų teritorijų planavimo bei tvarkymo 2007–2013 m. programa skirta Europos Sąjungos struktūrinės paramos strategijos prioritetams įgyvendinti.

Sėkmingai įgyvendinama Lietuvos miškingumo didinimo programa, patvirtinta aplinkos ministro ir žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 616/471 (Žin., 2003, Nr. 1-10).

Įgyvendinant Pajūrio juostos tvarkymo programą, patvirtintą aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 442 (Žin., 2003, Nr. 88-4004), 2005 metais pradėtas vykdyti projektas „Lietuvos Baltijos pajūrio juostos atkūrimas ir išsaugojimas“.

Parengta Nacionalinė žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimu Nr. 804 (Žin., 2007, Nr. 90-3573), skatina per viešuosius pirkimus įsigyti kuo palankesnių aplinkai prekių ir paslaugų, o prekių gamintojus ir paslaugų teikėjus – kurti kuo daugiau aplinkai palankių produktų.

Vykdant Daugiabučių namų modernizavimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimu Nr. 1213 (Žin., 2004, Nr. 143-5232; 2008, Nr. 36-1282), įgyvendintos priemonės senųjų daugiabučių namų, kurių projektai patvirtinti iki 1993 metų, atnaujinimui paspartinti. 2007 metais nuo 30 iki 50 procentų padidinta valstybės teikiamos paramos daugiabučiams namams modernizuoti dalis. Daugiabučių namų modernizavimo programos lėšos padidintos iki 15,7 mln. litų (2008 metais skirta 52,5 mln. litų). Daugiabučių namų modernizavimo procesas itin paspartėjo 2007 metais – parengta apie 300 modernizavimo projektų, t. y. beveik dvigubai daugiau nei 2006 metais. Energetinis modernizuotų pastatų efektyvumas padidėjo apie 1,5 karto.

Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo 2008–2012 metų plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 27 d. nutarimu Nr. 1442 (Žin., 2008, Nr. 4-131), nurodytos priemonės, būtinos Nacionalinės energetikos strategijos, patvirtintos Lietuvos

Respublikos Seimo 2007 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. X-1046 (Žin., 2007, Nr. 11-430), nuostatoms sėkmingai ir laiku įgyvendinti.

Įgyvendinant 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų, panaikinančią Tarybos direktyvą 93/76/EEB (OL 2006 L 114, p. 64), buvo parengtas Energijos efektyvumo veiksmų planas, patvirtintas ūkio ministro 2007 m. liepos 2 d įsakymu Nr. 4-270 (Žin., 2007, Nr. 76-3024). Energijos efektyvumo veiksmų plane nustatyti nacionaliniai energijos taupymo rodikliai, jų skaičiavimo aprašymas ir strategija, kaip planuojama pasiekti šiuos rodiklius.

Vykdydama Nacionalinės energetikos strategijos nuostatas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė pritarė Ūkio ministerijos parengtam Lietuvos Respublikos atominės elektrinės įstatymo pakeitimo įstatymo projektui, kurį 2007 m. birželio 28 d. priėmė Lietuvos Respublikos Seimas.

2007 metų gegužę buvo pradėtas naujos atominės elektrinės poveikio aplinkai vertinimas ir liepos pabaigoje pristatytas naujos atominės elektrinės poveikio aplinkai programos projektas. 2008 metų pradžioje akcinė bendrovė „Lietuvos energija“ pasirašė sutartį su konsorciumu, kuris atliks naujos atominės elektrinės poveikio aplinkai vertinimo studiją ir parengs ataskaitą. Planuojama, kad naujos atominės elektrinės poveikio aplinkai vertinimas bus baigtas iki 2009 metų vasario.

Įgyvendinant Biokuro gamybos ir naudojimo skatinimo 2004–2010 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 26 d. nutarimu Nr. 1056 (Žin., 2004, Nr. 133-4786), biodegalų santykinė dalis, palyginti su bendru šalies transporto degalų sunaudojimu skaičiuojant pagal energines vertes, nuo 2005 metų padidėjo maždaug 6 kartus ir 2007 metais sudarė 4,3 procento.

38. Esama būklė.

Įgyvendinant Jungtinių Tautų Bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo reikalavimus, buvo parengta Lietuvos Respublikos klimato kaitos įstatymo koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. sausio 23 d. nutarimu Nr. 71 (Žin., 2008, Nr. 16-558). Lietuvos Respublikos klimato kaitos įstatymo koncepcijoje išdėstytos svarbiausios Lietuvos Respublikos klimato kaitos įstatymo projekto nuostatos, pagrindžiančios šio įstatymo būtinybę.

Jungtinių Tautų Bendrosios klimato kaitos konvencijos įgyvendinimo iki 2012 metų nacionalinėje strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. sausio 23 d. nutarimu Nr. 94 (Žin., 2008, Nr. 19-685), numatytos konkrečios priemonės ir veiksmai Kioto protokole nurodytam tikslui (8 procentais sumažinti išmetamų į atmosferą šiltnamio dujų kiekį, palyginti su 1990 metais) pasiekti.

Parengta klimato kaitos poveikio ekosistemoms, bioįvairovei, vandens ištekliams, žemės ir miškų ūkiui, žmonių sveikatai įvertinimo studija ir pasekmių švelninimo strateginis planas.

Įgyvendinant Nacionalinę į atmosferą išmetamo teršalų kiekio valdymo (ribojimo) iki 2010 metų programą, patvirtintą aplinkos ministro 2008 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. D1-89 (Žin., 2008, Nr. 17-613), numatoma riboti į atmosferą išmetamą sieros ir azoto junginių kiekį energetikos ir transporto sektoriuose, lakiųjų organinių junginių kiekį pramonės sektoriuje, amoniako kiekį žemės ūkio sektoriuje, siekiant užtikrinti, kad 2010 metais nebūtų viršijami nustatyti šių junginių nacionaliniai limitai.

Efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo stebėsenos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 9 d. nutarimu Nr. 692 (Žin., 2008, Nr. 83-3296), nustato pastatų, technologinių procesų, įrenginių ar transporto objektų, kuriuose įdiegtos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės, kurioms įdiegti skirta finansinė parama iš valstybės institucijų įgyvendinamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo programų, stebėsenos atlikimo reikalavimus.

Parengta Išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito atlikimo viešojo naudojimo paskirties pastatuose metodika, patvirtinta ūkio ministro 2008 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 4-184 (Žin., 2008, Nr. 55-2097). Išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito tikslas – įvertinti esamą pastato atitvarų ir statinio inžinerinių sistemų būklę, nustatyti veiksnius, lemiančius energijos ir šalto vandens sąnaudas, parinkti tinkamas priemones,

kurių įgyvendinimas leis sumažinti ne tik pastato energijos ir šalto vandens sąnaudas, bet ir pagerinti komfortines sąlygas, padidinti pastato ar atskirų jo dalių gyvavimo trukmę.

Energijos taupymas ir efektyvus energijos išteklių vartojimas, gamintojų ir vartotojų skatinimas efektyviai vartoti vietinius, atsinaujinančius ir atliekinius energijos išteklius numatytas Nacionalinėje energijos vartojimo efektyvumo didinimo 2006–2010 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 11 d. nutarimu Nr. 443 (Žin., 2006, Nr. 54-1956). Įgyvendinus Nacionalinės energijos vartojimo efektyvumo didinimo 2006–2010 metų programos tikslus, bus gauti šie kiekybiniai energetikos rodikliai: šilumos vartojimas esamuose pastatuose sumažės 7 procentais; kogeneracija sudarys 20 procentų bendro elektros gamybos balanso; atsinaujinantys energijos ištekliai 2010 metais sudarys iki 12 procentų bendro pirminės energijos balanso; atliekinių energijos išteklių naudojimas iki 2010 metų padidės 2 TWh; iki 2010 m. gruodžio 31 d. biodegalai sudarys ne mažiau kaip 5,75 procento viso šalies rinkoje esančio transportui skirto benzino ir dyzelino energijos.

2008 m. rugpjūčio 27 d. bendras Suomijos kompanijos „Poyry Energy Oy“ ir Lietuvos energetikos instituto (LEI) konsorciumas parengė naujos atominės elektrinės poveikio aplinkai vertinimo (PAV) ataskaitą, kuri atsakė į esminį klausimą – atominė elektrinė Lietuvoje yra galima ir leistina. Galutinį sprendimą dėl atominės elektrinės veiklos leistinumo Aplinkos ministerija priims 2009 metų I ketvirtį, pabaigus PAV ataskaitos rezultatų viešą pristatymą Lietuvos ir užsienio šalių visuomenei.

Lietuvos ūkį modernizuoti būtina dėl didelio jo imlumo energijai. Eurostato duomenimis, 2004 metais energijos intensyvumas Lietuvoje (1 136 kgne tūkstančiui eurų) buvo 5,6 karto didesnis nei ES-15 valstybių vidurkis (203 kgne tūkstančiui eurų), 5,5 karto didesnis nei ES-25 valstybių vidurkis (205 kgne tūkstančiui eurų), 9,5 karto didesnis nei Danijoje (120 kgne tūkstančiui eurų), 1,9 karto didesnis nei Lenkijoje (597 kgne tūkstančiui eurų), 1,6 karto didesnis nei Latvijoje (696 kgne tūkstančiui eurų), tačiau mažesnis nei Estijoje (1 140 kgne tūkstančiui eurų).

39. Aktualios problemos:

39.1. Ribotai taikomos prevencinės prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės.

39.2. Finansinių išteklių stoka energijos vartojimo efektyvumo ir taupymo priemonėms diegti. Nepakankami biudžeto asignavimai teikti valstybės paramą Daugiabučių namų modernizavimo programoje nurodytoms energijos taupymo priemonėms įgyvendinti, siekiant joje užsibrėžtų tikslų.

39.3. Finansinių išteklių stoka atsinaujinančių energijos išteklių naudojimui labiau skatinti (tiek namų ūkių, tiek įmonių veikloje).

40. Problemų sprendimo būdai:

40.1. Siekiant efektyviai prisidėti prie visuotinių pastangų švelninti klimato kaitą, įvertinti Lietuvos galimybes maksimaliai mažinti šiltnamio dujų kiekį ir aktyviai dalyvauti derybose su Europos Komisija dėl šiltnamio dujų mažinimo tikslų po 2012 metų, kad įsipareigojimai tarp ES valstybių būtų paskirstyti atsižvelgiant į šalies išsivystymo lygį, ekonominio augimo rodiklius, specifines nacionalines ir regionines aplinkybes. Sustiprinti ūkio subjektų veiklos, susijusios su į atmosferą išmetamų lakiųjų organinių junginių valdymu, kontrolę.

40.2. Siekiant bendrųjų energetikos strateginių tikslų ir esminio Lietuvos energetinio saugumo padidinimo, vienas iš nacionalinės energetikos plėtros tikslų yra sparčiai didinti atsinaujinančių ir vietinių šaltinių lyginamąjį svorį. Lietuva sieks įgyvendinti savo įsipareigojimus ES dėl atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo elektros energijai gaminti. Per artimiausius metus statant vėjo elektrines, mažas hidroelektrines ir biokurą naudojančias termofikacines elektrines, elektros energijos pagaminta iš atsinaujinančių išteklių dalis 2010 metais turi sudaryti daugiau kaip 7 procentus visos sunaudojamos elektros energijos, o 2025 metų pabaigoje jų indėlis turi padidėti iki 10 procentų.

40.3. Elektrinių, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, plėtra skatinama garantuojant visos tokiose elektrinėse pagamintos elektros energijos supirkimą. Elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius ir vietinius energijos išteklius, superkama vadovaujantis Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2002 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 7 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainų“ (Žin., 2002, Nr. 16-648).

Elektros energijos, pagamintos naudojant hidroenergiją, supirkimo kaina yra 20 ct/kWh. Elektros energijos, pagamintos vėjo elektrinėse, supirkimo kaina yra 22 ct/kWh (nuo 2009 m. sausio 1 d. bus taikoma 30 ct/kWh vidutinė elektros energijos, pagamintos vėjo elektrinėse, supirkimo kaina). Atsižvelgiant į šalies infliaciją ir didėjančias biokuro kainas, nuo 2008 m. sausio 1 d. padidintos elektros energijos, pagamintos naudojant biokurą, supirkimo kainos. Jėgainėms, kuriose elektros energija gaminama naudojant biokurą, pradėtoms eksploatuoti iki 2008 m. sausio 1 d., nustatyta supirkimo kaina – 22 ct/kWh, pradėtoms eksploatuoti po 2008 m. sausio 1 d. – 24 ct/kWh. Šios kainos garantuojamos iki 2020 m. gruodžio 31 dienos. Atsižvelgiant į kintančias aplinkybes, prognozuojama, kad ir ateityje galimas supirkimo kainų didėjimas. Nuo 2021 metų elektros energijos, kuriai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, pirkimas bus skatinamas įvedant vadinamųjų „žaliųjų sertifikatų“ sistemą.

40.4. Nacionalinėje energetikos strategijoje nustatyta, kad siekiant didinti biokuro ir kitų vietinių energijos išteklių naudojimą, mažinti importuojamo kuro poreikį, bus parengti reikiami teisės aktai, reglamentuojantys visų rūšių atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimą energetikos ir transporto srityse. Valstybė rems šiam tikslui pasiekti skirtus projektus ir sudarys sąlygas panaudoti ES struktūrinių ir kitų paramos fondų lėšas. Siekiama, kad atsinaujinančių energijos išteklių dalis pirminės energijos balanse iki 2012 metų kasmet didėtų po 1,5 procento, o 2025 metais pasiektų 20 procentų.

40.5. Užtikrinant saugios branduolinės energetikos nenutrūkstamumą, perimamumą ir plėtrą, numatoma ne vėliau kaip 2015 metais pradėti eksploatuoti naują atominę elektrinę, kuri tenkintų Baltijos regiono energetinius poreikius. Tuo siekiama užtikrinti patikimą, stabilią ir saugią Lietuvos energetikos veiklą, nekeliančią grėsmės aplinkai, sudarančią palankias sąlygas tolesnei šalies pažangai, galinčią konkuruoti atviroje tarptautinėje energijos rinkoje.

40.6. Modernizuoti daugiabučius namus miestuose ir miesteliuose, mažinti energijos vartojimą. Valstybės paramos daugiabučiams namams modernizuoti teikimo tvarką būtina optimizuoti – valstybės paramą skirti energiniu požiūriu efektyviausioms, tačiau negreit atsiperkančioms priemonėms remti, derinant ją su valstybės biudžeto asignavimų galimybėmis.

41. Priemonės (įgyvendinimo termino pradžia ir pabaiga, atsakinga institucija):

41.1. 63 priemonė. Įgyvendinti Biokuro gamybos ir naudojimo skatinimo 2004–2010 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 26 d. nutarimu Nr. 1056 (Žin., 2004, Nr. 133-4786) (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija, Žemės ūkio ministerija).

41.2. 64 priemonė. Atlikti aplinkai palankių produktų rinkos tyrimus, rinkti ir kaupti informaciją apie aplinkai palankius produktus, jų pokyčius rinkoje (2008 metų I ketvirtis–2008 metų IV ketvirtis, Aplinkos ministerija).

41.3. 65 priemonė. Įgyvendinti energiją taupančias ūkio šakų priemones, kurios leistų per 3 metus, pradedant 2008 metais, sumažinti lyginamąsias galutinės energijos sąnaudas 1,5 procento (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

41.4. 66 priemonė. Įgyvendinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtros didinimo priemones, kurios leistų pasiekti, kad 2010 metais atsinaujinantys energijos ištekliai sudarytų iki 12 procentų bendro pirminės energijos balanso, o elektros energijos gamyba iš šių išteklių sudarytų 7 procentus visos suvartojamos elektros energijos (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

41.5. 67 priemonė. Įgyvendinti Pajūrio juostos tvarkymo programą 2008–2013 metams (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Aplinkos ministerija).

41.6. 68 priemonė. Įgyvendinti Lietuvos miškingumo didinimo programoje nurodytas žemės ūkio paskirties žemės apželdinimo mišku priemones (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Aplinkos ministerija).

41.7. 69 priemonė. Įsteigti valstybiniuose parkuose švietėjišką veiklą vykdančius lankytojų centrus, sukurti lankytojams skirtą vizualinę informacinę sistemą, skirtą šiose teritorijose esančioms saugomoms gamtos ir kultūros paveldo vertybėms pažinti (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Aplinkos ministerija).

41.8. 70 priemonė. Parengti studiją apie Lietuvos klimatą, jo svyravimų diagnozę ir prognozes (2010 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Aplinkos ministerija).

41.9. 71 priemonė. Parengti taikomąjį mokslinį tyrimą (studiją) „Vakarų Lietuvos regionuose esančių geoterminės energijos resursų potencialo išaiškinimas ir pagrindimas bei galimybės jų panaudojimui energijos gamybai“ (2008 metų III ketvirtis–2008 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

41.10. 72 priemonė. Parengti integralaus atliktų viešųjų pirkimų poveikio aplinkai vertinimo studiją (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Aplinkos ministerija).

41.11. 73 priemonė. Vykdyti Daugiabučių namų modernizavimo programą, paramą skirti energiniu požiūriu efektyviausioms priemonėms įgyvendinti (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Aplinkos ministerija).

42. 7 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai pateikti 7 lentelėje.

7 lentelė. Mikroekonominės politikos 7 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais (kai nenurodyta kitaip)	Siekiama 2010 metais	ES-27 vidurkis
1.	Šalies rinkoje esančio transportui skirto benzino ir dyzelino, biodegalų energetinė dalis, procentais	4,3 2,3 (2006 metais)	5,75	1,8 (2006 metai)
2.	Įmonių, turinčių aplinkos vadybos sistemų sertifikavimo pagal ISO 14000 reikalavimus aplinkos sertifikatus, skaičius	n. d.	452	n. d.
3.	Šiltnamio reiškinį sukeliančių dujų emisija CO_2 ekvivalentu: iš viso, mln. tonų ploto vienetui, tonų / kv. kilometrui BVP vienetui iš viso, tonų / tūkst. litų	 23,222 356,162 284,0 (2006 metai)	 24,022 368,436 284,0	 5142,8 (2006 metai)
4.	Atsinaujinančios energijos išteklių dalis iš visos energijos, procentais	8,7	12	6,9 (2006 metai)
5.	Energijos vartojimo efektyvumas, procentais	n. d.	1,5	n. d.
6.	Galutinės energijos intensyvumas, tne / mln. eurų	124,5 (BVP apskaičiuotas pagal perkamosios galios standartą (PGS)	116 (BVP apskaičiuotas pagal perkamosios galios standartą (PGS)	117,1 (BVP apskaičiuotas pagal perkamosios galios standartą (PGS) (2005 metai)
7.	Miškų plotas, tūkst. hektarų jo dalis iš viso Lietuvos teritorijos ploto, procentais	2143 32,8	2160 33,1	 37,2 (2005 metai)
8.	Teršalų prietaka į Baltijos jūrą, tonomis iš jų: organinės medžiagos (BDS7), bendrasis azotas, bendrasis fosforas	 89 003 48 071 1891	 85 940 41 760 2160	n. d.

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais (kai nenurodyta kitaip)	Siekiama 2010 metais	ES-27 vidurkis
9.	Žaliųjų viešųjų pirkimų dalis iš bendros litais apskaičiuotos viešųjų pirkimų apimties, procentais	n. d. (Žaliųjų pirkimų programa patvirtinta tik 2007 metais)	20	n. d.
10.	Modernizuotų daugiabučių namų, įgyvendinant Daugiabučių namų modernizavimo programą, dalis iš visų daugiabučių namų, pastatytų pagal statybos leidimus, išduotus iki 1993 metų, procentais	1	2,8	n. d.

8 uždavinys. Skatinti informacinių ir ryšio technologijų sklaidą, tobulinti nacionalinę infrastruktūrą, įgyvendinant tarpvalstybinių tinklų projektus *(atitinka 9 ir 16 gaires; 1, 4 PRS).*

43. Pasiekta pažanga per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą:

43.1. Informacinės ir ryšių technologijos (toliau vadinama – IRT).

Kad kuo daugiau Lietuvos gyventojų galėtų naudotis kompiuteriais ir internetu, kuriami viešieji interneto prieigos taškai, kuriuose Lietuvos gyventojai gali nemokamai pasinaudoti prie interneto ryšio prijungtu kompiuteriu. Nuo 2006 metų, vykdant ES struktūrinių fondų remiamą projektą „Viešųjų interneto prieigos taškų tinklo plėtra“, visi nauji ir jau veikiantys viešieji interneto prieigos taškai integruojami į bendrą administravimo sistemą. Įgyvendinant užsibrėžtus tikslus, buvo vykdoma tokia veikla: visuomenės informavimas, viešųjų interneto prieigos taškų atranka, sukurta viešųjų interneto prieigos taškų interneto svetainė, parengtos viešųjų interneto prieigos taškų darbo atmintinės, ataskaitų pildymo instrukcijos, įrengtos skelbimų lentos prie steigiamų viešųjų interneto prieigos taškų, parengti kompiuterinės įrangos, baldų, interneto ryšio pirkimo dokumentai.

Šiuo metu Lietuvoje įsteigti 475 viešieji interneto prieigos taškai (2005 metais įsteigta 300 viešųjų interneto prieigos taškų), 2008 metais planuojama įsteigti 400 viešųjų interneto prieigos taškų ir modernizuoti 83, nuo 2002 metų veikiančius kaimo vietovėse. Nauji viešieji interneto prieigos taškai steigiami siekiant užtikrinti tolygų viešųjų interneto prieigos taškų pasiskirstymą šalies teritorijoje, kad bet kurioje Lietuvos vietovėje 8 kilometrų spinduliu būtų bent vienas viešasis interneto prieigos taškas.

Nuo 2005 metų įgyvendinamas projektas „Kaimiškųjų vietovių informacinių technologijų plačiajuostis tinklas RAIN“, kurio tikslas – sukurti plačiajuostį tinklą, apimantį visus kaimo seniūnijų centrus, kuriuose verslas nesuinteresuotas plačiajuosčių tinklų infrastruktūros plėtra. Plačiajuosčio ryšio plėtros projektas „Kaimiškųjų vietovių informacinių technologijų plačiajuostis tinklas RAIN“, kurį įgyvendina viešoji įstaiga „Plačiajuostis internetas“, 2007 metais pateko tarp geriausių ES vykdomų projektų – ES ekspertų buvo atrinktas iš 163 pateiktų projektų ir demonstruotas Europos Komisijos 2007 metais Briuselyje vykusioje perspektyvių ES vykdomų projektų, mažinančių socialinę atskirtį, parodoje. 2007 metų pabaigoje buvo iš viso nutiesta 2827 kilometrai šviesolaidinių kabelinių linijų. RAIN tinklo šviesolaidinės kabelinės linijos 9 Lietuvos apskrityse buvo pastatytos ir parengtos naudoti. Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Tauragės, Telšių ir Utenos apskrityse buvo pradėtos diegti paslaugos vartotojams.

2006 metais buvo sulietuvinta atvirojo kodo lokalizuota programinė įranga, palaikanti atviruosius elektroninių dokumentų standartus, sukurtos testavimo priemonės. Sukurtos atvirojo kodo lietuvių kalbos rašybos ir gramatikos tikrinimo ir taisymo programos, atnaujinta interneto svetainė *www.atviraskodas.ivpk.lt*, kur vartotojas gali laisvai ir nemokamai įsigyti sukurtą programinę įrangą. 2007 metais įvykdytas investicijų projektas „Programinės įrangos, palaikančios atviruosius elektroninių dokumentų standartus, kūrimas ir lokalizavimas“, kuriuo kompiuterių vartotojai (dirbantys valstybės, mokslo ir studijų institucijose) aprūpinti atvirojo kodo lokalizuota programine įranga, jų aprašymais.

Nauja redakcija išdėstytas Elektroninės valdžios koncepcijos įgyvendinimo priemonių planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 1468 (Žin., 2003, Nr. 112-5022; 2006, Nr. 36-1284). Naujosios redakcijos plane pateikiamas elektroninių paslaugų, numatomų perkelti į elektroninę terpę, sąrašas, sudarytas atsižvelgiant į ES programinius dokumentus (e. Europos 20 pagrindinių viešųjų paslaugų sąrašą) ir vadinamąsias europines paslaugas (*angl.* pan-European services), nurodytos Lietuvos valstybės institucijų ir įstaigų administruojamos viešosios paslaugos, kurias institucijos planuoja perkelti į elektroninę terpę, už šių paslaugų administravimą atsakingos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, minėtų viešųjų paslaugų perkėlimo į elektroninę terpę terminai, laukiami rezultatai, viešųjų paslaugų perkėlimo į internetą brandos lygiai ir esama būklė.

2005 metais buvo plėtojamos portalo valdžios elektroninių vartų funkcijos elektroninėms paslaugoms teikti „vieno langelio“ principu: jungiamos viešosios paslaugos, diegiamos standartinės duomenų archyvavimo, administravimo funkcijų procedūros. 2006–2007 metų laikotarpiu sukurtos ir įdiegtos mokėjimo už elektronines paslaugas, asmens identifikavimo sistemos, duomenų saugumą užtikrinančios priemonės; siekiant padidinti portalų saugumą internete, 2007 metais buvo įdiegta internetinių aplikacijų saugumo priemonė ir atlikti jos konfigūravimo darbai.

Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama – Informacinės visuomenės plėtros komitetas) 2007 metais parengė Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo projektą. Svarbiausias šio įstatymo tikslas – reglamentuoti valstybės informacinių išteklių valdymą, aptarti jų kūrimą, tvarkymą, priežiūrą ir koordinavimą, naudojimą įgyvendinant valstybės valdymo uždavinius, teikiant duomenis ir informaciją valstybės institucijoms, įstaigoms ir asmenims, įstaigų, disponuojančių valstybės informaciniais ištekliais, taip pat atsakingų už valstybės informacinių išteklių vientisumo, kūrimo, plėtros, naudojimo ir saugos koordinavimą bei priežiūrą, teises, pareigas ir atsakomybę, nustatyti sąnaudų, kylančių tvarkant ir prižiūrint valstybės informacinius išteklius, finansavimo šaltinius.

43.2. Energetika.

2006 metais įgyvendintas Estijos ir Suomijos elektros energijos tinklų sujungimo „Estlink“ projektas, kuriame dalyvauja ir Lietuva, o 2007 metų pradžioje buvo pradėta prekyba elektros energija naujuoju 350 MW elektros energijos perdavimo galios povandeniniu kabeliu „Estlink“.

2007 m. sausio 10 d. Europos Komisija pristatė dokumentų paketą „Energetikos politika Europai“, kuriame numatė per 3 metus užbaigti europinio dujų ir elektros tinklo ir konkurencingos Europos energetikos rinkų kūrimą. Šiems tikslams buvo pritarta 2007 m. kovo 8–9 d. Briuselyje Europos Vadovų Taryboje. ES valstybių vadovai pripažino Lietuvos energetikos problemą – izoliaciją nuo ES valstybių energetikos rinkų – ir į Prioritetinių jungčių sąrašą įtraukė Lietuvos–Lenkijos–Vokietijos elektros tinklų sujungimo projektą.

Nacionalinėje energetikos strategijoje, atitinkančioje ES rinkų atvėrimo ir liberalizavimo politiką, nurodyti svarbiausieji Lietuvos energetikos strateginiai tikslai: energetinis saugumas, darni energetikos sektoriaus plėtra, konkurencingumas ir efektyvus energijos naudojimas.

Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo 2008–2012 metų plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 27 d. nutarimu Nr. 1442 (Žin., 2008, Nr. 4-131), nurodytos priemonės Nacionalinės energetikos strategijos nuostatoms sėkmingai ir laiku įgyvendinti.

2007 m. birželio 28 d. Lietuvos Respublikos atominės elektrinės įstatymu (Žin., 2007, Nr. 76-3004) sudarytos teisinės, finansinės ir organizacinės sąlygos įgyvendinti naujos atominės elektrinės projektą.

43.3. Transportas.

Per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą transporto sektoriuje daugiausia dėmesio buvo skiriama transeuropinio transporto tinklo elementams, esantiems Lietuvos teritorijoje (I ir IX multimodaliniams koridoriams, tarptautiniams Vilniaus, Kauno ir Palangos oro uostams, Klaipėdos valstybiniam jūrų uostui), modernizuoti, sudarant efektyvias sąlygas trumpųjų nuotolių laivybos skatinimui ir jūrų greitkelių, intermodalinio transporto plėtrai. Buvo gerinami valstybinės ir regioninės reikšmės transporto infrastruktūros techniniai parametrai, diegiamos eismo saugos

priemonės. Ypač sėkmingi Lietuvos transporto sektoriui buvo 2007 metai – sektorius išliko sparčiausia besiplėtojančia Lietuvos ūkio šaka, kartu sudarė geras sąlygas kitų sektorių plėtotei. 2007 metais bendroji pridėtinė vertė (BPV), sukuriama transporto sektoriuje, buvo 24 procentais didesnė, palyginti su 2006 metais, ir net 44 procentais didesnė, palyginti su 2005 metais.

Ypač daug dėmesio 2007 metais buvo skiriama eismo saugai. Sugriežtintos Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (Žin., 2000, Nr. 92-2883) ir Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (Žin., 1985, Nr. 1-1) nuostatos. 2007 metais eismo įvykių metu keliuose žuvo 739 žmonės. Siekiant užtikrinti saugų eismą Lietuvos keliuose ir sukurti racionalią saugaus eismo struktūrą, kuri lemtų visų grandžių nuoseklumą ir jų tarpusavio sąveiką, 2007 metais parengti ir priimti svarbūs teisės aktai, pavyzdžiui, parengta Saugaus eismo gerinimo keliuose programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1171 (Žin., 2007, Nr. 115-4706). Pagrindinis Saugaus eismo gerinimo keliuose programos uždavinys – įdiegti papildomų nustatyto greičio režimo pažeidimus fiksuojančių automatinių prietaisų ir tęstinio vairuotojų mokymo sistemą.

Daug dėmesio 2005–2007 metų laikotarpiu buvo skirta geležinkelių infrastruktūrai modernizuoti ir plėtoti. 2007 metais pavyko pasiekti itin svarbius susitarimus dėl ES bendro intereso prioritetinio transporto projektų sąrašo projekto Nr. 27 „Rail Baltica“ ašies įgyvendinimo. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras ir Lenkijos Respublikos susisiekimo ministras 2007 m. kovo 9 d. pasirašė Supratimo memorandumą dėl Lietuvos–Lenkijos sienos kirtimo taško ir „Rail Baltica“ pasienio atkarpos. Analogišką memorandumą pasirašė Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras ir Latvijos Respublikos susisiekimo ministras. Taip pat buvo patvirtintas finansavimas TEN-T fondo paramai gauti dviejų sienų kirtimo atkarpų rangos darbams. 2007 metais parengtas Europos standarto geležinkelio „Rail Baltica“ projekto finansavimo planas. Šiame plane išdėstyti „Rail Baltica“ geležinkelio ašies Varšuva–Kaunas–Ryga–Talinas–Helsinkis Lietuvos nacionalinės dalies I etapo Lenkijos ir Lietuvos valstybės siena–Marijampolė–Kazlų Rūda–Kaunas–Jonava–Lietuvos ir Latvijos valstybės siena infrastruktūros projektavimo ir statybos darbų finansavimo poreikiai 2007–2013 metais.

Siekiant Lietuvos automobilių kelių sektorių visiškai integruoti į ES kelių transporto sistemą ir modernizuoti tarptautinių kelių Lietuvos teritorijoje ruožus, toliau buvo intensyviai rekonstruojami ir modernizuojami Lietuvą kertantys transeuropiniai transporto koridoriai ir E kategorijos magistraliniai keliai.

Plėtojant valstybinės ir vietinės reikšmės kelių infrastruktūrą, viena iš svarbiausių krypčių yra žvyrkelių asfaltavimas. Siekiant pagerinti susisiekimą tarp gyvenviečių ir administracinių centrų, ekologinę būklę ir saugaus eismo sąlygas visose 10 Lietuvos apskričių, toliau buvo vykdoma žvyrkelių asfaltavimo programa. Iš viso 2007 metais išasfaltuota 256 kilometrai rajoninės reikšmės žvyrkelių, t. y. 2,4 karto daugiau nei 2006 metais.

Didelės investicijos buvo skirtos Klaipėdos valstybiniam jūrų uostui modernizuoti. Sėkminga vandens transporto politika užtikrino spartų verslo augimą uoste, o išplėtotos laivybos linijos jungia Klaipėdą su viso pasaulio uostais. 2007 metais pradėti vykdyti parengiamieji darbai giliavandenio uosto Klaipėdoje statybos programai įgyvendinti.

2007 metais Lietuvos Respublikos Vyriausybės Strateginio planavimo komitetas pritarė Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos viešųjų logistikos centrų steigimui ir siūlomoms steigimo vietoms, šių centrų steigėjams ir valdytojams. Viešųjų logistikos centrų steigimo vietoms pritarė ir Viešųjų logistikos centrų plėtros ir veiklos priežiūros nuolatinė komisija. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 110 „Dėl pripažinimo valstybei svarbiais ekonominiais projektais“ (Žin., 2008, Nr. 20-734) pripažino Vilniaus ir Klaipėdos viešųjų logistikos centrų steigimo projektus svarbiais valstybei ekonominiais projektais.

Pastaraisiais metais buvo sėkmingai vykdomas tarptautinis bendradarbiavimas transporto srityje – formuota politika su Nepriklausomų Valstybių Sandraugos (NVS) šalimis (Rusija, Ukraina, Baltarusija, Centrinės Azijos valstybėmis). Rezultatai – didėjantis krovos mastas Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste ir vežimas geležinkeliais. Taip pat užmegzti ryšiai su Turkija, siekiant praplėsti kombinuoto krovinių vežimo traukiniu „Vikingas“ geografiją. Suintensyvinti ryšiai su

Kinija, siekiant pritraukti Kinijos krovinių vežimą per Lietuvos teritoriją ir Klaipėdos valstybinį jūrų uostą.

2008 metais buvo visiškai baigtas įgyvendinti transporto infrastruktūros objektų modernizavimas pagal Šengeno konvencijos reikalavimus. Oro transporto sektoriaus plėtra 2007 metais buvo viena sparčiausių transporto srityje, o šalies oro uostai pagerino savo kiekybinius rodiklius – sulaukė 2,2 mln. keleivių, arba 22 procentais daugiau nei 2006 metais. Rekordinis keleivių ir krovinių vežimas teigiamai veikia makroekonominius rodiklius, tačiau reikia atitinkamai plėtoti infrastruktūrą.

Siekiant gerinti keleivių aptarnavimą ir orlaivių priežiūrą, kelti aviacijos saugumo lygį, buvo intensyviai atnaujinama oro uostų infrastruktūra. Tarptautiniame Vilniaus oro uoste atlikti perono plėtros darbai, įrengta nauja orlaivių stovėjimo aikštelė. Kauno oro uoste įrengta perimetro apsaugos signalizacija, nauja kilimo ir tūpimo tako šviesų signalinė sistema. Tarptautiniame Palangos oro uoste iki 2300 metrų pailgintas ir iki 45 metrų praplatintas kilimo ir tūpimo takas.

44. Esama būklė:

44.1. Informacinės ir ryšių technologijos.

Lietuvoje IRT naudojimas sparčiai plečiasi, tačiau labai priklauso nuo gyventojų amžiaus, socialinės padėties ir gyvenamosios vietovės. 2007 metais 51,8 procento Lietuvos gyventojų naudojosi kompiuteriu, 48,7 procento – internetu. Kompiuteriais ir internetu daugiau naudojosi jauni žmonės: atitinkamai 91,1 ir 89,8 procento 16–24 metų gyventojų, 4,5 ir 3,7 procento 65–74 metų gyventojų. 2007 metais mieste kompiuterius turėjo 52,5 procento namų ūkių, kaime – 23,6 procento, internetu namie galėjo naudotis 50,4 procento miesto namų ūkių ir tik 22,6 procento kaimo namų ūkių.

Viešosios elektroninės paslaugos nepakankamai sparčiai perkeliamos į elektroninę erdvę. Eurostato duomenimis, 2007 metais Lietuvoje 35 procentai pagrindinių viešųjų paslaugų buvo perkelta į elektroninę erdvę, o ES-27 vidurkis – 59 procentai.

2007 metais atlikto tyrimo duomenimis, 38 procentai 15–74 metų Lietuvos gyventojų naudojosi valstybės institucijų elektroninėmis paslaugomis. Daugėjo gyventojų, viešojo administravimo institucijų interneto svetainėse pildžiusių formas arba atlikusių tam tikras procedūras. Įmonės gana daug naudojosi elektroninėmis viešosiomis paslaugomis (2007 metais – 85 procentai).

IRT naudojimas tampa vienu svarbiausių veiksnių didinant įmonių konkurencingumą. Lietuvoje įmonės vis dažniau naudoja IRT. Statistikos departamento duomenimis, 2007 metais 90,5 procento įmonių naudojosi kompiuteriais, 88,4 procento – internetu. Taip pat daugėja įmonių, naudojančių elektroninio verslo priemones: užsakymų (pardavimo) valdymo sistemas 2007 metais naudojo 23,8 procento įmonių. Tačiau pagal elektroninio verslo priemonių naudojimą vis dar atsiliekama nuo kitų ES valstybių narių.

Atsižvelgiant į ryškius IRT naudojimo skirtumus, Lietuvoje vykdomi elektroninės infrastruktūros ir turinio tobulinimo darbai, gyventojai skatinami naudotis IRT – jiems taikomos mokestinės lengvatos.

Antai skatinant Lietuvos gyventojus naudotis IRT, Lietuvoje taikomos mokestinės lengvatos kompiuteriams įsigyti ir prieigai prie interneto įsirengti. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 21 straipsnio papildymo įstatymas (Žin., 2004, Nr. 98-3628) įteisino gyventojų pajamų mokesčio lengvatą nuolatiniams Lietuvos Respublikos gyventojams, savo reikmėms įsigyjantiems asmeninį kompiuterį ar prieigą prie interneto. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo ir Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 21 straipsnio papildymo įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin., 2006, Nr. 127-4821) iki 2009 metų pratęsta galimybė pasinaudoti šia lengvata.

Užtikrinant, kad visi Lietuvos gyventojai galėtų naudotis kompiuteriais, Lietuvoje atliekami viešųjų interneto prieigos taškų steigimo darbai. 2008 metų pradžioje organizuota tarptautinė konferencija, pristatanti viešųjų interneto prieigos taškų tinklo plėtrą, pasirašyta sutartis su kompiuterinės įrangos, baldų, interneto ryšio pirkimo konkurso laimėtoju, pradėti įrengti viešieji interneto prieigos taškai, diegiamas interneto ryšys, kuriama viešųjų interneto prieigos taškų (VIPT)

administravimo ir priežiūros sistema. Projektas viešinamas toliau: parengta pranešimų spaudai, išleista bukletų apie viešųjų interneto prieigos taškų tinklą, nuolat atnaujinama informacija interneto svetainėje *www.vipt.lt*. Planuojama, kad iki 2008 metų pabaigos Lietuvoje veiks 875 viešieji interneto prieigos taškai, sujungti į bendrą administravimo ir priežiūros sistemą. Viešųjų interneto prieigos taškų tinklo plėtra prisidės prie skaitmeninės atskirties mažinimo, gebėjimų naudotis kompiuteriu ir internetu didinimo.

Atsižvelgiant į netolygų plačiajuosčio ryšio infrastruktūros išvystymą, visoje šalies teritorijoje atliekami plačiajuosčio ryšio infrastruktūros plėtros darbai (RAIN projektas), kuriais siekiama įgyvendinti Lietuvos plačiajuosčio ryšio infrastruktūros 2005–2010 metų plėtros strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 16 d. nutarimu Nr. 1231 (Žin., 2005, Nr. 137-4920), nurodytus tikslus. Plačiajuosčiais duomenų perdavimo tinklais naudojosi 46,5 procento namų ūkių, o 30,3 procento naudojosi tiek siaurajuosčiu, tiek plačiajuosčiu ryšiu.

Plėtojant elektroninį turinį Lietuvoje, siekiama, kad nuolat didėtų viešųjų paslaugų, pasiekiamų internetu, ir vis daugiau žmonių naudotųsi elektroninėmis paslaugomis, gerėtų teikiamų paslaugų kokybė, didėtų vartotojų pasitenkinimas. Plėtojant elektroninį turinį, atliekami ir kiti kultūros paveldo skaitmeninimo darbai. Tikimasi, kad elektroninio turinio kūrimas paskatins Lietuvos gyventojus plačiau naudotis IRT priemonėmis.

Teikiant viešąsias elektronines paslaugas vienas svarbiausių uždavinių yra valstybės registrų (kadastrų) ir valstybės informacinių sistemų tarpusavio sąveika. Siekiant išspręsti valstybės institucijų ir įmonių, tvarkančių valstybės registrus (kadastrus) ir teikiančių viešąsias elektronines paslaugas, interoperabilumo (sąveikos) problemą, Lietuvoje buvo atliekami duomenų mainų technologinės sąsajos kūrimo darbai. Ši sąsaja palengvintų viešųjų paslaugų teikėjams teikti kompleksines elektronines paslaugas. Spręsdama duomenų keitimosi tarp institucijų suderinamumo problemą, Vidaus reikalų ministerija Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo kvietimu inicijavo mokslinį tyrimą „Elektroninės valdžios suderinamumo Lietuvoje strateginės gairės“. Tyrimo tikslas – įvertinus gerąją ES valstybių patirtį ir atlikus būklės Lietuvoje analizę, pateikti strategines e. valdžios sprendimų suderinamumo gaires. Tyrimą atlieka Kauno technologijos universitetas kartu su partneriais. Taip pat Informacinės visuomenės plėtros komiteto iniciatyva 2006–2008 metais vykdomas projektas „Viešojo administravimo institucijų informacinių sistemų interoperabilumo – sistemų sąveikos gebos sukūrimas“.

44.2. Energetika.

Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo 2008–2012 metų plane numatyta iki 2012 metų sujungti Lietuvos ir Lenkijos elektros energetikos sistemas ir prisijungti prie Elektros perdavimo koordinavimo sąjungos (toliau vadinama – UCTE), o Lietuvos ir Švedijos elektros energetikos sistemas sujungti povandeniniu aukštos įtampos kabeliu.

2007 m. birželio 11 d. Lietuvos, Latvijos ir Estijos ministrai pirmininkai pasirašė komunikatą, patvirtinantį šių šalių strateginį tikslą prisijungti prie UCTE. 2007 metų spalį Lietuvos, Latvijos ir Estijos elektros perdavimo sistemų operatoriai parengė prisijungimo prie UCTE paraišką ir pateikė ją UCTE būstinei.

Plėtojamas Lietuvos ir Lenkijos elektros energetikos sistemų sujungimo projektas, kuris įtrauktas į Prioritetinių jungčių planą. Lietuvos ir Lenkijos elektros energetikos sistemų sujungimo projektas leis visiškai užbaigti Baltijos energetikos žiedą, jungiantį Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos, Švedijos ir Lenkijos energetikos sistemas. Tai padės užtikrinti Baltijos valstybių elektros tinklų funkcionavimo saugumą ir patikimumą, integraciją į bendrą Europos elektros rinką. 2008 m. gegužės 19 d. Varšuvoje įsteigta bendra Lietuvos ir Lenkijos elektros tilto statybos įmonė „LitPol Link“. Kaip sudėtingiausias projekto klausimas nurodytas žemės panaudojimo įteisinimas. 2009 metų pavasarį tikimasi baigti studiją, kurioje bus apžvelgta visa elektros linijos Alytus–Elk trasa. Ši studija taps pagrindu tolesniems planams įgyvendinti.

Įgyvendinus Švedijos elektros tinklų sujungimo projektą „SwedLit“, būtų sukurtas mažasis Baltijos žiedas ir Baltijos valstybės įsijungtų į bendrą ES rinką per „Nordpool“ sistemą: būtų sustiprintas elektros energijos tiekimo patikimumas Baltijos valstybėse, uždarius Ignalinos AE. 2008 metų pradžioje parengta Lietuvos ir Švedijos elektros tinklų sujungimo galimybių studija, kurios

rezultatai parodė, kad sistemų sujungimas yra galimas ir ekonominiu požiūriu būtų pagrįstas, remiantis išnagrinėtais techniniais, ekonominiais ir teisiniais aspektais. Latvijos ir Estijos energetikos įmonės AS „Latvenergo“ ir „Esti Energija“ pakviestos dalyvauti įgyvendinant „SwedLit“ projektą.

44.3. Transportas.

Vienas iš svarbiausiųjų investicijų prioritetų susisiekimo sistemoje – infrastruktūros modernizavimo plėtra. Naujuoju Programos 3 metų ciklo laikotarpiu, t. y. 2008–2010 metais, šalies transporto infrastruktūrai modernizuoti, keleivių ir krovinių vežimo technologijoms tobulinti, daugiarūšiam transportui, eismo saugai ir saugumui užtikrinti, kitiems svarbiems susisiekimo projektams įgyvendinti planuojama panaudoti daugiau kaip 5 mlrd. litų ES struktūrinių fondų, valstybės biudžeto ir įmonių nuosavų lėšų.

Lietuvos transporto sektoriaus sukurta bendrosios pridėtinės vertės (BPV) dalis 2007 metais siekė 10,5 procento (9,06 mlrd. litų), arba 24 procentais daugiau nei 2006 metais, nors dirbančių šiame sektoriuje skaičius sudarė tik 6,2 procento visų šalies dirbančiųjų. Lietuvos transporto sektoriaus sukuriama BVP dalis yra beveik dvigubai didesnė nei ES vidurkis. Be to, transporto sektoriaus įtaką šalies ekonomikos konkurencingumo didinimui akivaizdžiai rodo nuolat didėjantis transporto paslaugų eksportas: 2007 metais šis rodiklis pasiekė 5,9 mlrd. litų (palyginti su 2006 metais, padidėjo 10,4 procento). Apskritai transporto paslaugų eksportas 2007 metais sudarė 57,6 procento viso paslaugų eksporto (10,2 mlrd. litų), o transporto ir kelionių paslaugų eksportas siekė 86 procentus viso paslaugų eksporto. Tai rodo, kad transporto sektorius yra konkurencingas tarptautinėje rinkoje.

Transporto sektorius taip pat pasižymi išskirtiniu darbo našumu: šiame sektoriuje per vieną faktiškai dirbtą valandą sukuriama pridėtinė vertė yra beveik dvigubai didesnė už visų sektorių vidurkį.

Atsižvelgiant į Lietuvos transporto sektoriaus potencialą ir dideles galimybes taikyti pažangias, mokslu pagrįstas naujas technologijas, ypač intelektines transporto sistemas, transporto sektorius turėtų dar labiau didinti našumo rodiklius ir savo įtaką sėkmingam Lisabonos strategijos tikslų įgyvendinimui.

Lietuva, atsižvelgdama į dabartinius tarptautinio ir tranzitinio transporto poreikius, taip pat į ateities prognozes, teikia ir teiks investicijų prioritetus TEN-T kelių infrastruktūrai modernizuoti. Šiuo metu problemiškiausia situacija yra Vilniuje, iki šiol neturinčiame magistralinių jungčių tarp atskirų TEN-T elementų, įsiliejančių į šalies sostinę. Siekiant išvengti didėjančių tranzito srautų per miesto centrą, būtina toliau tiesti E28, E85 ir E272 magistralines jungtis. Nutiesus Vilniaus miesto vakarinį aplinkkelį, bus patobulinta visos Europos transporto koridorių ir transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) infrastruktūra.

Lietuva privalo toliau modernizuoti susisiekimo sektorių, kad galėtų sėkmingai palaikyti dinamišką ekonomikos augimą.

45. Aktualios problemos:

45.1. Informacinės ir ryšių technologijos:

45.1.1. Lietuvoje išlieka gana dideli IRT naudojimo skirtumai amžiaus, socialiniu ir geografiniu (tarp miesto ir kaimo gyventojų) požiūriais.

45.1.2. Viešosios paslaugos lėtai perkeliamos į elektroninę erdvę.

45.1.3. Netolygiai išplėtota plačiajuosčio ryšio infrastruktūra.

45.1.4. Nepakankamas Lietuvos įmonių IRT naudojimas.

45.1.5. Nepakankamai saugus ir efektyvus duomenų keitimasis tarp valstybės registrų (kadastrų) ir valstybės informacinių sistemų.

45.2. Energetika:

45.2.1. Dominuojantis pirminės energijos išteklių importas iš Rusijos (energijos išteklių tiekimo patikimumo užtikrinimas po 2009 metų).

45.2.2. Lietuvos elektros energetikos sistemų priklausomybė nuo Rusijos energetikos sistemų.

45.2.3. Jungčių su Vakarų Europos energetikos sistemomis nebuvimas.

45.3. Transportas:

45.3.1. Ribotos finansinės galimybės įgyvendinti transeuropinio transporto tinklo TEN-T projektus.

45.3.2. Lietuva neturi efektyvios geležinkelių transporto jungties su Vakarų Europa.

45.3.3. Nepakankamai išplėtoti tarptautiniai transporto koridoriai, einantys per Lietuvos teritoriją.

45.3.4. Neįsteigti viešieji logistikos centrai stabdo efektyvią atskirų transporto šakų sąveiką, plėtojant multimodalinio transportavimo paslaugas.

45.3.5. Dėl gylio apribojimų ne visiškai išnaudojamos Klaipėdos valstybinio jūrų uosto galimybės. Tai mažina bendrą šio uosto konkurencingumą, atsižvelgiant į pasaulines tendencijas naudoti didesnės talpos laivus. Todėl 2008–2010 metų laikotarpiu bus pradėti parengiamieji Klaipėdos giliavandenio uosto projekto darbai.

45.3.6. Esami techniniai ir technologiniai transporto infrastruktūros parametrai vis dar neleidžia Lietuvai patenkinti krovinių vežimo paklausos, užtikrinti reikiamos keleivių aptarnavimo kokybės, eismo saugumo, o nepakankama infrastruktūros plėtra ir jos kokybė neleidžia panaudoti visų tranzito galimybių, plėtoti multimodalinio vežimo ir logistikos paslaugų.

45.3.7. Daug eismo įvykių, o tai lemia didelį žuvusiųjų ir sužeistųjų eismo įvykiuose skaičių. Eismo įvykių Lietuvos keliuose ir žuvusiųjų bei sužeistųjų skaičius išlieka itin didelis – Lietuvoje 2006 metais teko 223 žuv. / mln. gyventojų, o ES-27 vidurkis siekė 87 žuv. / mln. gyventojų. 2005 ir 2006 metais Lietuvoje buvo užfiksuotas didžiausias visoje ES žuvusiųjų eismo įvykiuose skaičius, tenkantis 1 mln. gyventojų (2004 metais – Latvijoje). Tokius skaičius nulemia nepakankama eismo dalyvių kontrolė, netinkama eismo dalyvių elgsena kelyje, nepakankamas saugaus eismo priemonių kiekis ir jų diegimo sparta, palyginti su Vakarų Europos valstybėmis.

46. Problemų sprendimo būdai:

46.1. Informacinės ir ryšių technologijos:

46.1.1. Plėtojant IRT infrastruktūrą, būtina suderinti valstybės informacijos šaltinius (valstybės registrus (kadastrus), valstybės informacines sistemas), užtikrinti viešąsias ir administracines paslaugas teikiančių valstybės informacinių sistemų ir teikiamų paslaugų saugumą, kurti elektroninę identifikavimo infrastruktūrą, nekonkurencingose vietovėse plėtoti plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą, kad būtų sudarytos galimybės visiems potencialiems vartotojams naudotis moderniomis plačiajuosčio ryšio paslaugomis visoje šalies teritorijoje, skatinama gaminti ir naudoti lituanizuotą programinę įrangą.

46.1.2. Kad Lietuvos gyventojai ir verslas naudotųsi IRT, būtina kuo daugiau viešųjų ir administracinių paslaugų perkelti į elektroninę erdvę, taip pat skatinti jomis naudotis.

46.1.3. Skatinant Lietuvos gyventojus naudotis IRT, būtina elektroninėje erdvėje pateikti kuo daugiau Lietuvos gyventojų poreikius atitinkančios informacijos, skaitmeninėje terpėje sistemingai kaupti, saugoti ir skleisti Lietuvos kultūros paveldą.

46.2. Transportas:

46.2.1. Našumui padidinti būtina investuoti į naujas, inovatyvias ir pažangias technologijas transporto sektoriuje, intelektinių transporto sistemų diegimą, administracinių gebėjimų ir darbuotojų kvalifikacijos stiprinimą. Pastaraisiais metais šiuolaikiška transporto ir ryšių infrastruktūra tampa būtina sąlyga palankiai verslo aplinkai sukurti ir teigiamai veikia užsienio investicijų pritraukimą, šalies konkurencingumo stiprinimą.

46.2.2. Siekiant sudaryti sąlygas greitam, saugiam, patogiam susisiekimui per Lenkiją su Vakarų Europos kultūriniais, administraciniais, ekonominiais ir politiniais centrais, įgyvendinti „Rail Baltica“ projektą (transeuroponio tinklo koridorius Nr. 1 (Varšuva–Kaunas–Ryga–Talinas). 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos patvirtintame 30 prioritetinių transporto projektų sąraše esančiai „Rail Baltica“ ašiai įgyvendinti bus skiriama daug dėmesio: „Rail Baltica“ yra ne tik prioritetinis Lietuvos, bet ir vienas iš visos ES prioritetinių bendro intereso transporto infrastruktūros plėtros projektų.

46.2.3. Plėtojant tarptautinius transporto koridorius, sutelkti dėmesį į strategiškai svarbius projektus: tai konteinerinis traukinys „Vikingas“ ir „Rytų–Vakarų transporto koridorius“. Siekti, kad būtų efektyviai eksploatuojamas visas konteinerinio traukinio „Vikingas“ maršrutas (Klaipėda–

Minskas–Odesa / Iljičiovskas), taip pat kad jis būtų pratęstas per Juodąją jūrą Pietų Kaukazo ir Turkijos kryptimis ir taptų TRACECA ir transazijinių srautų dalimi.

46.2.4. Toliau modernizuoti I ir IX multimodalinio transporto koridorius ir jų atšakas, gerinti jungtis su transeuropiniais tinklais, kelių, geležinkelių, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto ir tarptautinių oro uostų infrastruktūros techninius parametrus, pradėti rengti Klaipėdos giliavandenio uosto ir Šventosios valstybinio jūrų uosto projektus, įgyvendinti priemones, užtikrinančias eismo saugą, transporto infrastruktūros objektų saugumą visose transporto šakose, mažinti neigiamą transporto poveikį aplinkai, sukurti technines sąlygas steigti viešuosius logistikos centrus, užtikrinti keleivių vežimo paslaugų kokybės gerinimą, sudarant patrauklesnes sąlygas žmonių vidaus ir tarptautinėms kelionėms.

46.2.5. Didinant eismo saugą, ir toliau nuosekliai taikyti kompleksines priemones, kad mažėtų žuvusiųjų ir sužeistųjų eismo įvykiuose.

46.2.6. Plėtoti Rytų–Vakarų transporto ašį. Kroviniai iš Azijos ir Rusijos į Europą gabenami nuo seno nusistovėjusiu maršrutu per Šiaurės Vakarų Baltijos uostus Rusijoje ir Suomijoje. Tik maža dalis krovinių siunčiama į Baltijos uostus. Būtina siekti subalansuotos transporto paslaugų rinkos plėtros visoje Baltijos jūroje, kad didėtų Lietuvos tranzito potencialas, pritraukti tranzitinius krovinius, formuoti efektyvią logistikos grandinę.

46.3. Energetika:

46.3.1. Iki 2012 metų Lietuvos elektros perdavimo tinklus sujungti su Skandinavijos šalių ir Lenkijos elektros tinklais, Baltijos valstybių elektros energijos rinką integruoti į ES valstybių rinkas.

46.3.2. Iki 2008 metų pabaigos parengti suskystintųjų gamtinių dujų importo terminalo įrengimo Lietuvoje galimybių studiją.

47. Priemonės (įgyvendinimo termino pradžia ir pabaiga, atsakinga institucija):

47.1. 74 priemonė. 98 procentuose šalies teritorijos sudaryti galimybę prie esamų plačiajuosčio ryšio tinklų prisijungti visoms norinčioms smulkiojo ir vidutinio verslo įmonėms, plečiant elektroninių ryšių infrastruktūrą (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Susisiekimo ministerija).

47.2. 75 priemonė. Kurti ir plėtoti integruotą viešųjų interneto prieigos centrų tinklą ir užtikrinti jo funkcionavimą (2008 metų III ketvirtis–2008 metų IV ketvirtis, Vidaus reikalų ministerija).

47.3. 76 priemonė. Pasiekti, kad 95 proc. pagrindinių viešųjų paslaugų būtų perkelta į elektroninę terpę (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Vidaus reikalų ministerija).

47.4. 77 priemonė. Užtikrinti patikimą viešųjų paslaugų teikimą, organizuojant duomenų mainus tarp Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijų saugiu valstybės duomenų perdavimo tinklu ir saugų Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijų įsijungimą į ES ir valstybių narių administracijų duomenų mainų tarp administracijų programos (IDABC) informacinius tinklus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Vidaus reikalų ministerija).

47.5. 78 priemonė. Parengti suskystintų gamtinių dujų importo terminalo įrengimo Lietuvoje galimybių studiją (2008 metų I ketvirtis– 2008 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

47.6. 79 priemonė. Vykdyti Lietuvos ir Lenkijos elektros energetikos sistemų sujungimo bei prisijungimo prie UCTE darbus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

47.7. 80 priemonė. Parengti Lietuvos ir Lenkijos dujų sistemų sujungimo galimybių studiją (2009 metų I ketvirtis–2009 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

47.8. 81 priemonė. Atlikti geologinius ir geofizinius tyrimus potencialiai tinkamoje vietovėje, nustatyti žemės gelmių struktūros tinkamumą požeminei gamtinių dujų saugyklai (2008 metų I ketvirtis– 2008 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija, Aplinkos ministerija).

47.9. 82 priemonė. Vykdyti Lietuvos ir Švedijos elektros energetikos sistemų sujungimo povandeniniu aukštos įtampos kabeliu darbus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Ūkio ministerija).

47.10. 83 priemonė. Sudaryti teisines ir administracines sąlygas efektyviam viešojo sektoriaus lėšų panaudojimui plėtojant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Finansų ministerija).

47.11. 84 priemonė. IX transporto koridoriaus trūkstamos grandies statyba – Vilniaus pietinis aplinkkelis (2008 metų I ketvirtis–2010 metų I ketvirtis, Vilniaus miesto savivaldybė).

47.12. 85 priemonė. Modernizuoti TEN-T tinklo kelių infrastruktūrą (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Susisiekimo ministerija).

47.13. 86 priemonė. Įgyvendinti Vilniaus miesto vakarinio aplinkkelio (I ir II etapo) projektus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Vilniaus miesto savivaldybė).

47.14. 87 priemonė. Modernizuoti vietinės ir valstybinės reikšmės kelius: tęsti žvyrkelių asfaltavimą, gerinti jungtis su tarptautiniais koridoriais (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Susisiekimo ministerija).

47.15. 88 priemonė. Rekonstruoti Klaipėdos jūrų uosto vartus, įrengti keleivinių ir krovininių keltų terminalų infrastruktūrą, sutvarkyti privažiuojamuosius kelius (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Susisiekimo ministerija).

47.16. 89 priemonė. Modernizuoti Kauno, Palangos ir Vilniaus tarptautinius oro uostus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Susisiekimo ministerija).

47.17. 90 priemonė. Modernizuoti TEN-T tinklo geležinkelių infrastruktūrą: modernizuoti geležinkelių signalizacijos, elektros tiekimo, radijo ryšio sistemas, atlikti „Rail Baltica“ projektavimo, stočių kelių ilginimo ir modernizavimo darbus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Susisiekimo ministerija).

47.18. 91 priemonė. Modernizuoti vietinės ir valstybinės reikšmės vandens transporto infrastruktūrą: atstatyti Šventosios valstybinį jūrų uostą, gerinti laivybos vidaus vandens keliais sąlygas (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Susisiekimo ministerija).

47.19. 92 priemonė. Diegti eismo saugą ir aplinkosaugą gerinančias inžinerines priemones (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Susisiekimo ministerija).

48. 8 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai pateikti 8 lentelėje.

8 lentelė. Mikroekonominės politikos 8 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais	Siekiama 2010 metais	ES-27 vidurkis 2007 metais
1.	Internetą turintys namų ūkiai, procentais	44	54	54
2.	Plačiajuosčio ryšio technologijas naudojantys abonentai (namų ūkiai), procentais	34	41	42
3.	Gyventojų naudojimasis e. valdžios paslaugomis, procentais	18	32	29
4.	Įmonių naudojimasis e. valdžios paslaugomis, procentais	85	81	65
5.	E. valdžios paslaugų prieinamumas, procentais	80	95	75
6.	Žvyrkelių dalis valstybės reikšmės kelių tinkle, procentais	38,0	35,7	n. d.
7.	Krovinių vežimas visomis transporto rūšimis, mln. tonų	138,2	135,0	n. d.

III. UŽIMTUMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS

9 uždavinys. Pritraukti į darbo rinką ir joje išlaikyti kuo daugiau žmonių, skatinant požiūrį į darbą kaip į visą gyvenimą trunkantį ciklą ir didinant darbo patrauklumą *(atitinka 17–19 gaires; 3 PRS).*

49. Pasiekta pažanga per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą ir esama būklė:

49.1. Tarp svarbių įgyvendintų politinių priemonių minėtinos šios:

49.1.1. Priimtas Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymas (Žin., 2006, Nr. 73-2762), įtvirtinęs naujas aktyvios darbo rinkos politikos priemones savarankiškam užimtumui remti.

49.1.2. Vykdomos priemonės socialinės rizikos asmenims, ypač neįgaliesiems, integruoti į darbo rinką.

49.1.3. Patobulintas Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymas (Žin., 2004, Nr. 96-3519), kuris sudaro galimybes šių įmonių steigimo plėtrai ir neįgaliųjų įdarbinimui, padidintos finansinės paskatos darbdaviams įdarbinti minėtus asmenis, o jiems – finansinės paskatos mokytis.

49.1.4. Įgyvendintos Nacionalinės antidiskriminacinės 2006–2008 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 907 (Žin., 2006, Nr. 100-3872), priemonės ir atlikta galiojančių darbo įstatymų analizė, išleidus leidinį „Skirtingi, bet lygūs visuomenėje ir darbuotėje“, atliktas tyrimas dėl Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme (Žin., 2003, Nr. 114-5115) nenustatytų diskriminacijos apraiškų tikimybės.

49.1.5. Siekiant skatinti verslumą, patvirtinta ir pradėta įgyvendinti Nacionalinė jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008–2012 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 339 (Žin., 2008, Nr. 46-1728).

49.1.6. Sprendžiant vaiko priežiūros srities uždavinius, padidintas ikimokyklinio ugdymo grupių skaičius ir parengta Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2007–2012 metais programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 1057 (Žin., 2007, Nr. 106-4344).

49.2. Užimtumo lygio pokyčiai.

Ekonomikos augimas kartu su Programoje numatytų užimtumo politikos priemonių įgyvendinimu sudarė palankias sąlygas darbo rinkos lankstumui ir užimtumui didėti. Į darbo rinką įsilieja vis daugiau gyventojų. Dėl to didėja darbo jėgos aktyvumas ir gyventojų užimtumas: antai 2007 metais Lietuvoje dirbo 60,3 tūkst., arba 4,1 procento gyventojų daugiau negu 2005 metais. Iki 2006 metų mažėjęs darbo jėgos (15–64 metų) aktyvumo lygis 2007 metais pradėjo kilti ir siekė 67,9 procento. Užimtumo lygis 2007 metais pakilo iki 64,9 procento (2005 metais – 62,6 procento).

49.3. Darbo pasiūlos didinimas.

Reaguojant į gyventojų skaičiaus ir struktūros pokyčius bei kintančius visuomenės poreikius, Lietuvoje ypač daug dėmesio skiriama visiems norintiems ir galintiems dirbti gyventojams įtraukti į darbo rinką. Dar 2006 metais buvo pasiektas 61 procento moterų užimtumo lygis, kuris vienu procentiniu punktu viršijo nustatytą Lisabonos strategijoje – iki 2010 metų pasiekti 60 procentų moterų užimtumo lygį. 2007 metais Lietuvos moterų užimtumo lygis buvo 62,2 procento.

2007 metais buvo pasiektas pagyvenusių (55–64 metų) gyventojų užimtumo lygis, kuris 3,4 procento viršijo nustatytą Lisabonos strategijoje – iki 2010 metų pasiekti 50 procentų pagyvenusių (55–64 metų) gyventojų užimtumo lygį, t.y. 2007 metais šis rodiklis buvo lygus 53,4 procento.

Nedarbo lygis Lietuvoje nuo 2005 metų sumažėjo beveik perpus: nuo 8,3 procento 2005 metais iki 4,3 procento 2007 metais ir buvo mažesnis negu vidutiniškai ES (ES-27 – 7,1 procento).

Sudarytos sąlygos įsilieti į darbo rinką ir joje sėkmingai išsilaikyti kitiems neaktyviems ir nedirbantiems asmenims. Tai daro įtaką ne tik bendro nedarbo, bet ypač jaunimo ir ilgalaikio nedarbo lygio mažėjimui. Jaunimo nedarbo lygis sumažėjo nuo 15,7 procento 2005 metais iki 8,2 procento 2007 metais (Lietuvos siekis 2010 metais – 15 procentų). Ilgalaikio nedarbo lygis sumažėjo atitinkamai nuo 4,3 procento iki 1,4 procento.

Per 2006–2007 metų laikotarpį įsteigta 171 ikimokyklinio ugdymo ir (ar) priešmokyklinio ugdymo grupė. Parengtos naujos bendrosios programos pagrindinei mokyklai.

49.4. Socialinės apsaugos sistemos modernizavimas.

Dabartinė Lietuvos socialinio draudimo pensijų sistema neatstumia pagyvenusių žmonių ir niekaip neriboja jų apsisprendimo – dirbti ar ne. Darbo sutarties trukmės, nepertraukiamojo ir pertraukiamojo valstybinio socialinio draudimo stažo atžvilgiu visos ar dalies darbo dienos darbas Lietuvos socialinio draudimo pensijų sistemoje traktuojamas vienodai. Socialinio draudimo pensijos yra visuotinės, vienodai aprėpia visos šalies teritoriją ir beveik nepriklauso nuo asmenų profesinės veiklos srities, jos nevaržo asmenų geografinio ir profesinio mobilumo. Skatinant pagyvenusius žmones dalyvauti darbo rinkoje, ataskaitiniu 2005–2007 metų laikotarpiu buvo sustiprinta valstybinio socialinio draudimo stažo įtaka valstybinės socialinio draudimo pensijos dydžiui: imta

papildomai mokėti už kiekvienus socialinio draudimo stažo metus, viršijančius būtinojo stažo reikalavimą senatvės pensijai skirti.

50. Aktualios problemos ir iššūkiai:

50.1. Šalies gyventojų skaičiaus mažėjimas, jų senėjimas ir to pasekmė – didėjantis lyties ir amžiaus disbalansas.

50.2. Trūkstant darbuotojų, didėja įmonių priklausomumas (apsirūpinant darbuotojais) nuo pagyvenusių ar darbo rinkos nuošalyje likusių asmenų aktyvumo.

50.3. Lėtai mažėja kai kurių gyventojų grupių socialinė atskirtis, pastebima diskriminacijos apraiškų.

50.4. Dalis namų ūkio darbingo amžiaus gyventojų, auginančių ir prižiūrinčių nepilnamečius vaikus ar neįgalius ir ligotus, senyvus žmones, negali įsidarbinti, nes trūksta atitinkamų paslaugų.

50.5. Nepakankamai lankstus darbo režimas, todėl dalis nedirbančių gyventojų, turinčių nepilnamečių vaikų, tenkinasi valstybės teikiamomis išmokomis ir nėra motyvuoti dirbti.

50.6. Moterų ir vyrų padėtis darbo rinkoje išlieka skirtinga, nepakanka galimybių derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus.

50.7. Nepakankamas jaunimo (15–24 metų) verslumas.

50.8. Darbo rinka išlieka segmentuota. Didžiausiuose šalies miestuose jaučiamas kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas, kuris tampa pagrindiniu ūkio plėtros stabdžiu.

50.9. Trūksta vietų ir etatų ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo įstaigose, retas jų tinklas kaime.

51. Problemų sprendimo būdai:

51.1. Tobulinti užimtumo rėmimo politiką, siekiant visiško užimtumo, darbo kokybės gerinimo, darbo našumo didinimo, socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimo; įgyvendinti pritraukiančias į darbo rinką ir padedančias joje išlaikyti kuo daugiau žmonių priemones, nurodytas Nacionalinėje jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008–2012 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 339, Nacionalinėje žmonių su negalia socialinės integracijos 2003–2012 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 7 d. nutarimu Nr. 850 (Žin., 2002, Nr. 57-2335), Nacionalinės gyventojų senėjimo pasekmių įveikimo strategijos įgyvendinimo 2005–2013 metų priemonėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 10 d. nutarimu Nr. 5 (Žin., 2005, Nr. 5-112), Valstybinėje moterų ir vyrų lygių galimybių 2005–2009 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 1042 (Žin., 2005, Nr. 116-4202).

51.2. Vykdant sveikatos prevenciją, įgyvendinti neužkrečiamųjų ligų prevencijos programų priemones, stiprinti visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybėse – steigti visuomenės sveikatos biurus.

51.3. Pašalinti kliūtis jaunimui įsidarbinti, modernizuoti socialinės apsaugos ir sveikatos priežiūros sistemas.

51.4. Kasmet nustatyti užimtumo ir aktyvumo didinimo tikslus darbo rinkos institucijoms, siekiant sumažinti pasyvios darbo rinkos politikos reikšmę ir kliūtis veiksmingai ieškoti darbo ir didinti darbo rinkos politikos priemonių efektyvumą. Didinant darbo rinkos imlumą, vyks Lietuvos darbo biržos „Senjorų banko“ aktualizavimas ir palaikymas, bus sudaryta galimybė pagyvenusiems žmonėms rasti tinkamą darbą visais aktyvaus gyvenimo etapais, bus aktyvinamas jaunimo ir neįgaliųjų užimtumo rėmimas, kad jie įsitvirtintų atviroje darbo rinkoje ar socialinėse įmonėse.

51.5. Pasitelkiant ES struktūrinių fondų paramą, įgyvendinti šeimos ir darbo įsipareigojimams derinti skirtas priemones, skatinančias šeimai palankių darboviečių plėtrą.

51.6. Tęsti ikimokyklinių ir (ar) priešmokyklinių grupių steigimą, tobulinti ikimokyklinio ugdymo auklėtojų kvalifikaciją, renovuoti ir rekonstruoti ikimokyklinio ugdymo įstaigas.

51.7. Imtis ryžtingų veiksmų moterų dalyvavimui darbo rinkoje skatinti, įgyvendinti lyčių lygybės politikos įtvirtinimo Lietuvoje, moterų grįžimo į darbo rinką, diskriminacijos dėl lyties mažinimo priemones.

51.8. Taikant atvirą gerosios praktikos perėmimo koordinavimo metodą, socialinio draudimo ir pensijų politikos srityse stebėti šios politikos įgyvendinimo tendencijas ES valstybėse, vertinti išankstinio išėjimo iš darbo rinkos schemų siaurinimo galimybes, įgyvendinti Europos Komisijos Vadovą dėl lyčių aspekto integravimo užimtumo srityje, mažinti moterų ir vyrų užimtumo, nedarbo lygių, darbo užmokesčio skirtumus, darbo rinkos sektorinę ir profesinę segregaciją.

52. Priemonės (įgyvendinimo termino pradžia ir pabaiga, atsakinga institucija):

52.1. 93 priemonė. Jaunimo darbo centrų tinklo plėtra ir veiklos efektyvumo didinimas:

52.1.1. 93.1 priemonė. Įsteigti jaunimo darbo centrus visose apskrityse (2008 metų I ketvirtis–2008 metų III ketvirtis, Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Lietuvos darbo birža).

52.1.2. 93.2 priemonė. Atlikti jaunimo darbo centrų veiklos auditą (2010 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.2. 94 priemonė. Prieinamų ir įperkamų vaikų priežiūros paslaugų užtikrinimas:

52.2.1. 94.1 priemonė. Parengti vaikų nuo gimimo iki privalomojo mokymosi pradžios gyvenimo ir ugdymo sąlygų gerinimo modelį (2008 metų III ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

52.2.2. 94.2 priemonė. Parengti Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, kuriame būtų įteisinanta nauja vaiko priežiūros išmoka, ir užtikrinti šios išmokos mokėjimo įgyvendinimą (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.3. 95 priemonė. Sąlygų derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus sudarymas:

52.3.1. 95.1 priemonė. Parengti ir įgyvendinti šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo projektus (2008 metų II ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.3.2. 95.2 priemonė. Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant remti gausių šeimų tėvus steigti sau darbo vietą, ir jį priėmus įgyvendinti (2008 metų III ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.4. 96 priemonė. Nacionalinės jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008–2012 metais programos įgyvendinimas:

52.4.1. 96.1 priemonė. Parengti ir išleisti verslumo ugdymo integravimo į bendrojo lavinimo mokyklų mokomuosius dalykus programą (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija, Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Jaunimo reikalų departamentas).

52.4.2. 96.2 priemonė. Kasmet papildomai įsteigti ne mažiau kaip 10 mokinių mokomųjų bendrovių (2008 metų II ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

52.4.3. 96.3 priemonė. Inicijuoti 10 verslo praktinio mokymo firmų mokyklose steigimą (2008 metų III ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija).

52.4.4. 96.4 priemonė. Sukurti ir plėtoti jaunimo verslumo informacinį ir mentorystės tinklą (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Jaunimo reikalų departamentas, Ūkio ministerija, socialiniai partneriai).

52.4.5. 96.5 priemonė. Plėtoti neformalųjį jaunimo verslumo ugdymą įgyvendinant jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektus (2008 metų III ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Jaunimo reikalų departamentas, savivaldybės).

52.5. 97 priemonė. Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 14 d. nutarimu Nr. 898 (Žin., 2007, Nr. 95-3825), įgyvendinimas:

52.5.1. 97.1 priemonė. Finansuoti kaimo gyvenamųjų vietovių seniūnijų jaunimo iniciatyvų projektus, taip pat projektus, skatinančius imtis visuomeninės veiklos, mokančius ir informuojančius mažiau galimybių turintį ir kaimo jaunimą (2008 I–2009 IV, JRD, savivaldybės). (2008 metų I ketvirtis–2009 metų IV ketvirtis, Jaunimo reikalų departamentas, savivaldybės).

52.5.2. 97.2 priemonė. Organizuoti jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimą (2008 metų I ketvirtis–2009 metų IV ketvirtis, Jaunimo reikalų departamentas).

52.6. 98 priemonė. Lyčių lygybės aspekto integravimas užimtumo srityje:

52.6.1. 98.1 priemonė. Organizuoti moterų, po ilgesnės pertraukos grįžtančių į darbo rinką, ir vyresnio amžiaus moterų skatinimui dirbti ir mokytis skirtus mokymus (2008 metų I ketvirtis–2009 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo birža).

52.6.2. 98.2 priemonė. Organizuoti seminarus, skirtus moterų ir vyrų vaidmenų ekonominėje veikloje stereotipams keisti (2009 metų I ketvirtis–2009 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.7. 99 priemonė. „Pirmo darbo“ programos tobulinimas:

52.7.1. 99.1 priemonė. Parengti ir įgyvendinti Supažindinimo su profesijų pasauliu programą nekvalifikuotam jaunimui (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Lietuvos darbo birža, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba).

52.7.2. 99.2 priemonė. Užtikrinti, kad „naujas startas“ būtų suteiktas kiekvienam jaunam bedarbiui per pirmuosius 4 nedarbo mėnesius (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Lietuvos darbo birža).

52.7.3. 99.3 priemonė. Lietuvos darbo biržos internetinėje svetainėje sukurti laisvų darbo vietų duomenų banką studentams ir moksleiviams, kad jie galėtų dirbti laisvu nuo mokymosi metu (2009 metų II ketvirtis–2009 metų IV ketvirtis, Lietuvos darbo birža).

52.8. 100 priemonė. Įtraukiosios darbo rinkos užtikrinimas:

52.8.1. 100.1 priemonė. Parengti ir įgyvendinti ieškančių darbo asmenų integracijos į darbo rinką projektus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Lietuvos darbo birža, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.8.2. 100.2 priemonė. Parengti Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant didinti bedarbių aktyvumą ieškoti darbo, ir jį priėmus įgyvendinti (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.8.3. 100.3 priemonė. Diegti profesinės reabilitacijos programas neįgaliųjų įsidarbinimo galimybėms ugdyti ir plėsti paslaugų teikėjų tinklą (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.8.4. 100.4 priemonė. Įgyvendinti kompiuterinio raštingumo programas gyventojų kompiuteriniam raštingumui didinti (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.8.5. 100.5 priemonė. Parengti ir įgyvendinti socialinės rizikos ir socialinės atskirties asmenų integracijos į darbo rinką projektus (2008 metų II ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.8.6. 100.6 priemonė. Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant palankesnių ir didesnių galimybių labiausiai socialiai pažeidžiamiems asmenims sugrįžti į darbo rinką, ir jį priėmus įgyvendinti (2008 metų III ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.8.7. 100.7 priemonė. Parengti ir įgyvendinti diskriminacijos darbo rinkoje mažinimo ir socialinių problemų prevencijos projektus (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.8.8. 100.8 priemonė. Parengti ir įgyvendinti nestacionarinių socialinių paslaugų infrastruktūros plėtros projektus (2008 metų II ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.8.9. 100.9 priemonė. Parengti ir įgyvendinti sveikatos priežiūros specialistų, prisidedančių prie sergamumo ir mirtingumo nuo pagrindinių neinfekcinių ligų mažinimo, darbingumo išsaugojimo ir didinimo, kvalifikacijos kėlimo projektus (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.9. 101 priemonė. Parengti Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą:

52.9.1. 101.1 priemonė. Peržiūrėti socialinių įmonių statuso įgijimo sąlygas (2008 metų IV ketvirtis–2009 metų I ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.9.2. 101.2 priemonė. Suderinti neįgaliųjų užimtumo rėmimo sąlygas su EK reglamentu (2008 metų IV ketvirtis–2009 metų I ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

52.10. 102 priemonė. Stiprinti visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybėse, steigiant visuomenės sveikatos biurus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Sveikatos apsaugos ministerija).

53. 9 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai pateikti 9 lentelėje.

9 lentelė. Užimtumo politikos 9 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais (kai nenurodyta kitaip)	Siekiama 2010 metais	ES-27 vidurkis 2007 metais (kai nenurodyta kitaip)
1.	15–64 metų gyventojų užimtumo lygis, procentais	64,9	68,8	65,4
2.	Moterų užimtumo lygis, procentais	62,2	63,5	58,3
3.	15–24 metų gyventojų užimtumo lygis, procentais	25,2	30,0	37,2
4.	55–64 metų gyventojų užimtumo lygis, procentais	53,4	54,5	44,7
5.	55–64 metų moterų užimtumo lygis, procentais	47,9	48,0	36,0
6.	15–64 metų gyventojų aktyvumo lygis, procentais	67,9	70,0	70,5
7.	15–64 metų moterų aktyvumo lygis, procentais	65,0	66,0	63,3
8.	Neviršyti regioninių nedarbo lygio skirtumų pagal NUTS 3, procentais	19,7	13,0	50,4
9.	Vidutinis pasitraukimo iš darbo rinkos amžius, metais	59,9 (2006 metai)	61,5	61,2e (2006 metų duomenys; e – įvertis (*angl.* estimate)
10.	Dalis jaunų bedarbių, kuriems per 4 nedarbo mėnesius pasiūlytas „naujas startas“ (t. y. darbas, gamybinė praktika, papildomas mokymas ar kita įdarbinimo skatinimo priemonė), procentais	77,1	100,0	n. d.
11.	Suaugusių (vyresnių nei 24 metų) bedarbių, kuriems per 12 nedarbo mėnesių pasiūlytas „naujas startas“, dalis, procentais	95,5	100	n. d.
12.	Ilgalaikių bedarbių aktyvinimo lygis, procentais	21,9	25,0	–
13.	Vaikų iki 3 metų priežiūros parūpinimo lygis, procentais	4 (2006 metų Pajamų ir gyventojų tyrimo (SILC-EU) duomenys)	10,0	26 (2006 metai)

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais (kai nenurodyta kitaip)	Siekiama 2010 metais	ES-27 vidurkis 2007 metais (kai nenurodyta kitaip)
14.	Vaikų nuo 3 metų iki mokyklinio amžiaus priežiūros lygis, procentais	56,0 (2006 metų Pajamų ir gyventojų tyrimo (SILC-EU) duomenys)	70,0	84 (2006 metai)
15.	4 metų vaikų, dalyvaujančių ikimokyklinio ugdymo programose, dalis, procentais	56,8	65,0	86,8 (2006 metai)
16.	Visuomenės sveikatos biurų skaičius savivaldybėse, vienetais	4	25	n. d.

10 uždavinys. Modernizuoti darbo rinką, didinant darbo santykių lankstumą ir užimtumo garantijas, stiprinant socialinių partnerių vaidmenį *(atitinka 20–22 gaires; 3 PRS).*

54. Pasiekta pažanga per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą ir esama būklė:

54.1. Darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros išlaikymas.

Darbo rinkoje siekiama lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros. Pradėtos įgyvendinti tam tikros priemonės, susijusios su šių garantijų subalansavimu. Socialiniai partneriai gausiau ir aktyviau dalyvauja šiame procese.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso pakeitimais praplečiamos galimybės ne viso darbo laiko nustatymo, viršvalandinių darbų ir sezoninių darbų organizavimo sąlygų klausimus reguliuoti kolektyvinėse sutartyse. Rengiamas Lietuvos Respublikos darbo nuomos įstatymas, įteisinsiantis agentūrinį darbą, analizuojama namudinio darbo, teledarbo ir kitų darbo sutarčių rūšių įgyvendinimo praktika ir perspektyvos. Atliktas tyrimas siekiant nustatyti darbo jėgos emigracijos priežastis ir pradėtos informacinės kampanijos apie darbo ir gyvenimo sąlygas Lietuvoje, atliekamas mokslinis tyrimas „Darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyra formuojant integruotą požiūrį į užimtumo didinimą Lietuvoje“.

Socialinio dialogo Lietuvoje stiprinimo 2007–2011 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 729 (Žin., 2007, Nr. 80-3246), skirta socialiniam dialogui Lietuvos regionuose plėtoti ir stiprinti, socialinei partnerystei, dvišaliam ir trišaliam bendradarbiavimui skatinti, dvišalių ir trišalių tarybų ir komisijų nariams mokyti, profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų veiklai tobulinti.

Siekiant skatinti dvišalį socialinį dialogą sektorių ir įmonių lygmeniu svarstoma galimybė tobulinti Lietuvos Respublikos darbo tarybų įstatymą (Žin., 2004, Nr. 164-5972). Plečiant socialinį dialogą, nors lėtai, bet diegiamos lankstesnės darbo sutarčių atskirų kategorijų darbuotojams sudarymo galimybės. Samdomų darbuotojų, dirbančių ne visą darbo dieną, padidėjo nuo 7,1 procento 2005 metais iki 8,6 procento 2007 metais.

54.2. Susitarimai dėl darbo užmokesčio.

Darbo apmokėjimo sistemos tobulinimas, darbo užmokesčio ir socialinių išmokų indeksavimo mechanizmų kūrimas ir tobulinimas – tai trišalio bendradarbiavimo prioritetai. Minimalios mėnesinės algos didinimo klausimai reguliariai svarstomi Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Trišalė taryba) kartu su socialiniais partneriais. Trišalė taryba po svarstymų bendro susitarimo pagrindu priima sprendimą dėl naujų minimaliojo darbo užmokesčio dydžių nustatymo ir jų įsigaliojimo datos. Atsižvelgiant į Trišalės tarybos teikimą, konkretūs minimalios mėnesinės algos ir minimalaus valandinio atlygio dydžiai tvirtinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu.

54.3. Darbuotojų ir atleistų iš darbo asmenų perkvalifikavimas ir kvalifikacijos kėlimas.

Užtikrinant nuolatines darbo jėgos prisitaikymo prie pokyčių galimybes perspėtiems apie atleidimą iš darbo asmenims, darbuotojams, atleistiems dėl įmonių bankroto, tarp jų neprisitaikiusiems dėl globalizacijos pasekmių, Užimtumo tarnybai tarpininkaujant, organizuojamas

perkvalifikavimas ar kvalifikacijos kėlimas. Vis populiaresnė tampa viena iš aktyvios darbo rinkos politikos priemonių – darbo rotacija, įteisinta priimtame Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatyme.

Skatinamos darbdavių investicijos į personalo mokymą: Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatyme (Žin., 2001, Nr. 110-3992) nustatyta, kad įmonės išlaidos už darbuotojų mokymą priskiriamos prie apmokestinamąjį pelną mažinančių sąnaudų. Dalyvaujančių mokymosi visą gyvenimą gyventojų dalis po ryškaus kritimo 2006 metais iki 4,9 procento (nuo 6,5 procento) pakilo iki 5,3 procento 2007 metais. Pagyvenusių žmonių šis rodiklis palyginti žemas.

Aktyvinama darbo rinkos politika. Daugiau bedarbių ir įspėtų apie atleidimą darbuotojų įtraukiama į profesinio mokymo programas, ilgalaikiams bedarbiams taikomos darbo įgūdžių įgijimo programos.

54.4. Darbo jėgos judumo rėmimas.

Teritoriniai darbo jėgos aktyvumo (apskrityse svyruoja nuo 63,2 iki 70,7 procento), nedarbo lygio (apskrityse svyruoja nuo 6,5 procento iki 2 procentų) skirtumai rodo, kad laisvų darbo vietų užpildymo šalies žmogiškaisiais ištekliais galimybės ne iki galo panaudojamos. Esant tam tikrų profesijų darbuotojų pertekliui vienose teritorijose, dalis šalies darbo rinkos darbo vietų kitose teritorijose galėtų būti užpildomos didinant gyventojų teritorinį judumą. Dėl nepakankamo gyventojų teritorinio judumo darbdaviams sunku apsirūpinti tinkamais darbuotojais, o ieškantys darbo asmenys dažnai negali susirasti jų kvalifikaciją atitinkančio darbo. Gyventojų teritorinio judumo galimybes dažnai varžo nepakankamai pritaikytas kelionėms į darbą viešasis transportas, grafikai, dideli darbo užmokesčio skirtumai, kai kuriose šalies teritorijose opesnė tampa viešųjų paslaugų teikimo problema, o tai daro neigiamą įtaką šių teritorijų plėtrai. Šias problemas padės spręsti Darbo jėgos migracijos šalies viduje skatinimo 2008–2010 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 9 d. nutarimu Nr. 725 (Žin., 2008, Nr. 85-3378).

54.5. Struktūrinių fondų lėšų panaudojimas.

Panaudojant ES struktūrinių fondų lėšas, įgyvendinami darbo jėgos kompetencijos ir gebėjimų prisitaikyti prie pokyčių ugdymo projektai, teikiama parama pramonės, verslo įmonių darbuotojų mokymui, kvalifikacijos tobulinimui ir perkvalifikavimui, mokymo darbo vietoje organizavimui.

Rengiama pirmoji paraiška gauti paramą iš Europos globalizacijos fondo atleistų darbuotojų nedarbo pasekmėms švelninti įmonės bankroto dėl globalizacijos pasekmių atveju.

54.6. Darbuotojų sauga ir sveikata.

Pradėtos diegti naujos teisinio reguliavimo nuostatos, gerinančios darbuotojų saugos ir sveikatos būklę įmonėse, mažinančios nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų atvejų skaičių. Pastaraisiais metais pasiektas mirtinų ir sunkių nelaimingų atsitikimų darbe mažėjimas.

Siekiant gerinti darbuotojų saugą ir sveikatą, 2007 metais Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (Žin., 2003, Nr. 70-3170) buvo papildytas nuostatomis, reglamentuojančiomis nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių susirgimų prevencijos klausimus, taip pat patikslinimu dėl darbdaviams nustatytų pareigų užtikrinant darbuotojų saugą ir sveikatą. Reaguojant į Europos Komisijos ir Tarybos rekomendaciją ir atsižvelgiant į 2007 m. vasario 21 d. Europos Komisijos komunikatą „2007–2012 m. Bendrijos darbuotojų sveikatos ir saugos strategija: gerinti darbo kokybę ir našumą“, Lietuvoje parengtas Darbuotojų saugos ir sveikatos 2008–2012 metų strategijos projektas ir jos įgyvendinimo priemonių 2008–2010 metų plano projektas.

55. Aktualios problemos ir iššūkiai:

55.1. Kai kurios įmonės bankrutuoja, nesugebėdamos prisitaikyti prie globalizacijos iššūkių.

55.2. Dirbantieji nepakankamai dalyvauja tęstiniame mokyme.

55.3. Mažas žemės ūkio veiklos produktyvumas. Rajonuose, kur dominuoja žemės ūkio veikla, nedarbo lygis dvigubai didesnis negu vidutiniškai šalyje.

55.4. Dėl palyginti žemesnio gyventojų išsilavinimo kaime lėtai pereinama prie alternatyvios ekonominės veikos.

55.5. Vis dar dideli nelegalaus darbo mastai.

55.6. Darbas dar nepasidarė finansiškai patrauklus. Atlyginimai kai kuriose ūkio šakose yra gana maži ir netapo paskata našiau dirbti.

55.7. Tradiciškai mažas teritorinis gyventojų judumas šalies viduje.

55.8. Svarbi išlieka profesinių ligų gydytojų skaičiaus ir gebėjimų didinimo problema.

56. Problemų sprendimo būdai:

56.1. Siekiant gerinti darbuotojų ir įmonių prisitaikymą prie pokyčių, pagal poreikį peržiūrėti atitinkamus teisės aktus ir teikti jų pakeitimus, skatinti naujas darbo organizavimo formas. Bus remiami profesinio statuso pokyčiai, dirbančių ir netekusių darbo asmenų profesinis mokymas ir geografinis judumas. Bus sustiprinti ir toliau koordinuojami atitinkamų institucijų veiksmai nelegalaus darbo prevencijai atlikti. Socialiniai partneriai bus mokomi kolektyvinių derybų, siekiama geriau numatyti pokyčių valdymą darbo rinkoje, mažinti socialines sąnaudas netekus darbo.

56.2. Priėmus Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymo projektą, teisėjų atlyginimai bus reglamentuoti atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimus ir apie 16 procentų bus padidinti apylinkių teismų teisėjų atlyginimai.

56.3. Keliant žemės ir miškų ūkio veikla užsiimančių asmenų kvalifikaciją, teikti konsultavimo ir mokymo paslaugas, remti alternatyvių verslų kaime kūrimą ir plėtrą, didinti kaimo gyventojų užimtumą, jų gaunamas pajamas, skatinti aukštesnės kokybės, didesnę pridėtinę vertę turinčių produktų ir paslaugų kūrimą.

56.4. Įgyvendinti nedarbo prevencijos programas grupės darbuotojų atleidimui švelninti ar įmonių bankroto atvejais. Parengti ir patvirtinti ekonominių ir socialinių padarinių švelninimo programas įmonių bankroto atvejais.

56.5. Gerinti darbuotojų ir įmonių gebėjimą prisitaikyti prie pokyčių, mažinant nelaimingų atsitikimų darbe skaičių, įgyvendinant darbdavius skatinančias nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijos priemones, modernizuoti darbo rinkos, socialinės apsaugos ir sveikatos priežiūros sistemas.

56.6. Įgyvendinti Darbo jėgos migracijos šalies viduje skatinimo 2008–2010 metų programą, kuri sudarytų sąlygas didinti darbo jėgos aktyvumą susirasti darbą, o darbdaviams – susirasti tinkamus darbuotojus, skatintų gyventojų teritorinį judumą, leistų modernizuoti viešojo keleivinio transporto sistemą ir gerinti viešųjų paslaugų teikimą kaimuose ir miesteliuose, didinti apsirūpinimą tinkamais darbuotojais.

56.7. Toliau įgyvendinti Pareigūnų ir karių, išleidžiamų į pensiją, socialinio prisitaikymo, medicininės reabilitacijos ir profesinio orientavimo į kitas veiklos sritis sistemos sukūrimo programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. 1030 (Žin., 2005, Nr. 113-4128), Regionų socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimo 2007–2010 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1269 (Žin., 2007, Nr. 127-5185), Kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2009–2011 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. 401 (Žin., 2008, Nr. 51-1899), Ilgalaikės pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 5 d. nutarimu Nr. 193 (Žin., 2008, Nr. 29-1032), Ilgalaikės socialinį darbą dirbančiųjų darbo užmokesčio didinimo ir socialinių garantijų gerinimo 2008–2011 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 419 (Žin., 2008, Nr. 53-1968), priemones.

56.8. Įgyvendinti Investicijų skatinimo 2008–2013 metų programos 2.1 priemonę „Išanalizuoti, ar tikslinga parengti Lietuvos Respublikos darbo kodekso pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant lanksčiau reglamentuoti darbo santykius ir gerinti investavimo aplinką“.

57. Priemonės (įgyvendinimo termino pradžia ir pabaiga, atsakinga institucija):

57.1. 103 priemonė. Darbo rinkos institucijų modernizavimas, siekiant užtikrinti paslaugų plėtrą ir teikiamų paslaugų kokybę:

57.1.1. 103.1 priemonė. Parengti ir įgyvendinti teritorinių darbo biržų infrastruktūros plėtros projektus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo birža).

57.1.2. 103.2 priemonė. Parengti ir pradėti įgyvendinti Lietuvos darbo biržos ir teritorinių darbo biržų valdymo sistemos pertvarkos planą (2008 metų III ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo birža).

57.1.3. 103.3 priemonė. Parengti aktyvios darbo rinkos politikos priemonių efektyvumo vertinimo metodiką (2008 metų IV ketvirtis–2009 metų I ketvirtis, Lietuvos darbo birža, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

57.1.4. 103.4 priemonė. Priimti privačių įdarbinimo agentūrų paslaugų kokybę bei teikiamų paslaugų plėtrą užtikrinančius teisės aktus ir juos priėmus įgyvendinti (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

57.1.5. 103.5 priemonė. Parengti ir įgyvendinti profesinio mokymo įstaigų infrastruktūros modernizavimo projektus (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija).

57.1.6. 103.6 priemonė. Sukurti ir įdiegti kvalifikuotų specialistų ir darbininkų poreikio Lietuvos darbo rinkoje vidutinės trukmės prognozavimo metodiką (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

57.2. 104 priemonė. Darbo jėgos migracijos šalies viduje skatinimo 2008–2010 metų programos įgyvendinimas:

57.2.1. 104.1 priemonė. Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, kuris nustatytų kelionės į darbą išlaidų kompensavimo mechanizmą, ir jį priėmus įgyvendinti (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

57.2.2. 104.2 priemonė. Skelbti Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje informaciją apie gyventojų teritorinio judumo skatinimo priemones ir atitinkamas darbo vietas (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Lietuvos darbo birža).

57.3. 105 priemonė. Remti asmenų, susijusių su žemės ir miškų ūkio veikla, mokymą ir konsultavimą bei alternatyviosios žemės ūkiui veiklos projektus (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Žemės ūkio ministerija).

57.4. 106 priemonė. Kompleksinis darbuotojų saugos ir sveikatos problemų sprendimas, grindžiamas nuodugnia situacijos analize:

57.4.1. 106.1 priemonė. Organizuoti užsakomuosius darbus siekiant nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijos (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

57.4.2. 106.2 priemonė. Parengti, patvirtinti ir įgyvendinti teisės aktų dėl darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, juose nustatyti papildomus darbuotojų saugos ir sveikatos būklės vertinimo rodiklius, sudarančius prielaidas laikytis vienodų konkurencinių sąlygų, didinti darbo vietų efektyvumą, mažinant nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų atvejų skaičių (2008 metų II ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

57.4.3. 106.3 priemonė. Sudaryti darbdaviams galimybes nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijos priemones įgyvendinti naudojant nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo skiriamas lėšas (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

57.4.4. 106.4 priemonė. Sukurti darbuotojų saugos ir sveikatos būklės darbo vietose nuolatinės stebėsenos sistemą, skirtą duomenims apie įmonių, įstaigų ir organizacijų darbo sąlygas darbo vietose kaupti (2008 metų II ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

57.4.5. 106.5 priemonė. Parengti Darbuotojų saugos ir sveikatos 2008–2012 m. strategiją ir jos įgyvendinimo 2008–2010 m. priemonių planą (2008 metų II ketvirtis–2008 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

57.5. 107 priemonė. Socialinio dialogo Lietuvoje stiprinimo 2007–2011 metų programos įgyvendinimas:

57.5.1. 107.1 priemonė. Steigti socialinio dialogo koordinavimo centrus apskrityse ir savivaldybėse (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Trišalė taryba).

57.5.2. 107.2 priemonė. Skatinti šakos kolektyvinių sutarčių pasirašymą, kuriant dvišales tarybas, organizuojant darbuotojų atstovų konsultavimą ir informavimą šakos kolektyvinių sutarčių klausimais (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Trišalė taryba, socialiniai partneriai).

57.5.3. 107.3 priemonė. Rengti ir įgyvendinti socialinio dialogo plėtros projektus (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, socialiniai partneriai).

57.6. 108 priemonė. Integruoto požiūrio į darbo rinkos lankstumo ir užimtumo saugumo pusiausvyrą užtikrinimas:Integruoto požiūrio į darbo rinkos lankstumo ir užimtumo saugumo pusiausvyrą užtikrinimas:

57.6.1. 108.1 priemonė. Atlikti mokslinį tyrimą dėl darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros nacionalinio modelio (2008 metų I ketvirtis–2008 metų III ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

57.6.2. 108.2 priemonė. Sudaryti tarpinstitucinę darbo grupę (angl. „Flexicurity Task Force“), dalyvaujant socialiniams partneriams parengti ir susitarti dėl integruotų priemonių rinkinio bendriesiems darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų principams šalyje įgyvendinti (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, socialiniai partneriai).

57.7. 109 priemonė. Darbuotojų ir įmonių gebėjimų prisitaikyti prie globalizacijos lemiamų pokyčių didinimas:

57.7.1. 109.1 priemonė. Rengti ir įgyvendinti projektus įmonių bei viešojo sektoriaus darbuotojų gebėjimams tobulinti (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

57.7.2. 109.2 priemonė. Rengti ir įgyvendinti projektus žemės ūkyje užimtos darbo jėgos perorientavimui į alternatyvią žemės ūkiui veiklą (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Žemės ūkio ministerija).

58. 10 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai pateikti 10 lentelėje.

10 lentelė. Užimtumo politikos 10 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais	Siekiama 2010 metais	ES-27 vidurkis 2007 metais
1.	Samdomųjų dalis iš visų dirbančiųjų ne visą darbo dieną arba pagal terminuotą darbo sutartį, arba savarankiškai, procentais	19,5	25,0	39,1
2.	Vidutinis darbo užmokestis, litais	1802	2579,6	n. d.
3.	Savarankiškai dirbančių gyventojų dalis, procentais	11,9	20,0	15,1
4.	Mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe skaičius 100 000 dirbančiųjų, vienetais	8,4	7,0	n. d.
5.	Faktinis susirgimų profesinėmis ligomis skaičius, vienetais	1123	1100	n. d.

11 uždavinys. Užtikrinti darbo jėgos pasiūlos atitiktį paklausai, plėtojant ir didinant investicijas į žmogiškąjį kapitalą *(atitinka 23 ir 24 gaires; 3 PRS).*

59. Pasiekta pažanga per Lisabonos strategijos 2005–2007 metų ciklą ir esama būklė:

59.1. Investuojant į žmones, priimta:

59.1.1. Naujos redakcijos Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas (Žin., 1997, Nr. 98-2478; 2007, Nr. 43-1627), kurį įgyvendinant parengtas Pagrindinio profesinio mokymo ir darbo rinkos profesinio mokymo sujungimo priemonių planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. birželio 18 d. nutarimu Nr. 608 (Žin., 2008, Nr. 73-2836), skirtas efektyviai veikiančiai bendrai profesinio mokymo sistemai, apimančiai tiek pirminį profesinį mokymą, tiek tęstinį profesinį mokymą, įtvirtinti.

59.1.2. Lietuvos profesinio mokymo tarybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 26 d. nutarimu Nr. 1080 (Žin, 2004, Nr. 133-4809; 2008, Nr. 33-1168), pakeitimai.

59.1.3. Stipendijos mokėjimo ir materialinės paramos skyrimo mokiniui, kuris mokosi pagal profesinio mokymo programas, siekdamas įgyti pirmąją kvalifikaciją, ir aukštesniųjų studijų

studentui tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugpjūčio 10 d. nutarimu Nr. 876 (Žin., 2005, Nr. 98-3708; 2007, Nr. 137-5612), pakeitimai.

59.1.4. Parengtas Ankstesnio mokymosi pasiekimų užskaitymo tvarkos aprašas, patvirtintas švietimo ir mokslo ministro 2008 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. ISAK-72 (Žin., 2008, Nr. 8-297), nauja redakcija išdėstytas Studijų ir mokymo programų registravimo tvarkos aprašas, patvirtintas švietimo ir mokslo ministro 2002 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. 1869 (Žin., 2002, Nr. 114-5106; 2008, Nr. 33-1204), taip pat parengtas Bendrojo lavinimo technologijų dalykų ir profesinio mokymo programos modulių užskaitymo tvarkos aprašas, patvirtintas švietimo ir mokslo ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. ISAK-716 (Žin., 2008, Nr. 34-1234).

59.1.5. Bendrieji reikalavimai apskričių profesinio mokymo tarybų nuostatams, patvirtinti švietimo ir mokslo ministro ir socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-115/A1-25 (Žin., 2008, Nr. 11-397).

59.1.6. Priėmimo į valstybės ir savivaldybių bendrojo lavinimo, profesines mokyklas bendrųjų kriterijų sąrašo, patvirtinto švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. ISAK-1019 (Žin., 2004, Nr. 103-3809; 2007, Nr. 136-5545), pakeitimai.

59.1.7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų dėl Profesinio mokymo lėšų skaičiavimo vienam mokiniui, kuris mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programą, metodikos, Formaliojo profesinio mokymo programų rengimo ir įteisinimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir kiti projektai (abu dokumentai derinami su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

59.1.8. Parengtas ir 2007 m. balandžio 3 d. priimtas Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 21 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. X-1067 (Žin., 2007, Nr. 43-1629), nustatantis, kad iš apmokestinamųjų pajamų atimamos gyventojų patirtos išlaidos už profesinį mokymą ar studijas, kurias baigus suteikiama kvalifikacija.

59.1.9. Nacionalinė profesinio orientavimo švietimo sistemoje programa, patvirtinta švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2332 (Žin., 2008, Nr. 7-258), skirta sudaryti sąlygas profesinio orientavimo sistemos plėtrai: užtikrinti jos vientisumą ir nuoseklumą, pereinant iš bendrojo lavinimo mokyklų į profesines ar aukštąsias, profesinio orientavimo paslaugų įvairovę, aukštą kokybę ir prieinamumą visiems švietimo sistemos dalyviams, profesinio orientavimo priemonių kūrimą ir specialistų rengimą, socialinių partnerių ir kitų suinteresuotų grupių dalyvavimą profesinio orientavimo paslaugų plėtotėje.

59.1.10. Sektorinių praktinio mokymo centrų kūrimo koncepcija, patvirtinta švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. ISAK-1039 (Žin., 2007, Nr. 62-2383), kuri nustato Sektorinių praktinio mokymo centrų programos rengimo ir įgyvendinimo principus bei planą. Jos paskirtis – didinti profesinio mokymo atitiktį darbo rinkos poreikiams, gerinti besimokančių asmenų pasirengimą praktinei veiklai.

59.1.11. Praktinio profesinio mokymo išteklių plėtros programa, patvirtinta švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2333 (Žin., 2008, Nr. 7-259), skirta profesinio mokymo atitikčiai darbo rinkos poreikiams padidinti.

59.2. Europos socialinio fondo (ESF) finansuojamų valstybinės svarbos projektų įgyvendinimas:

59.2.1. Projektas „Vieningos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemos kūrimas ir įdiegimas“ (vykdomas 2005–2008 metais). Sukurtas bendras pirminio (jaunimo) ir tęstinio (suaugusiųjų) profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemos modelis ir priemonės jam įgyvendinti.

59.2.2. Projektas „Nacionalinės profesinio rengimo standartų sistemos plėtra“ (vykdomas 2005–2008 metais). Parengtas 101 profesinio rengimo standartas, atlikti specialistų poreikio tyrimai 6 ūkio sektoriuose, sukurta ir viename ūkio sektoriuje išbandyta Ateities gebėjimų nustatymo metodika, skirta probleminėms šalies ūkio šakoms gebėjimų trūkumų atžvilgiu nustatyti.

59.2.3. Projektas „Nacionalinės kvalifikacijų sistemos sukūrimas“ (vykdomas 2005–2008 metais). Parengtas nacionalinės kvalifikacijų sistemos modelis, kvalifikacijų standartų formavimo algoritmai, žmogiškieji ištekliai nacionalinei kvalifikacijų sistemai diegti, kvalifikacijų sistemos terminų žodynas-monografija „Lietuvos kvalifikacijų sistema“ ir kiti dokumentai, padedantys kurti

bendrą ir skaidrią kvalifikacijų sistemą, apimančią visus kvalifikacijų lygmenis, laiduojančią pereinamumą tarp lygių, užtikrinančią kvalifikacijos įgijimo kelių įvairovę, sudarančią galimybę lanksčiai reaguoti į aplinkos reikalavimų pokyčius.

59.2.4. Projektas „IKT diegimo profesiniame mokyme profesijos mokytojų rengimo programa“ (vykdomas 2005–2008 metais)? organizuotas profesinių įstaigų pedagogų mokymas, parengta mokymo medžiaga ir vykdyta kita veikla, kad mokytojai išmoktų efektyviai taikyti inovatyvius informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis grindžiamus mokymo (-si) metodus ir formas ugdymo procese, kad profesinių įstaigų moksleiviams būtų sudarytos galimybės įgyti visavertį vidurinį išsilavinimą ir profesinių įgūdžių.

59.2.5. Projektas „Atviros informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemos (AIKOS) sukūrimas ir plėtojimas“ (vykdomas 2005–2008 metais), kurio tikslas – padėti Lietuvos asmenims pasirinkti paklausią specialybę, kurią galima įgyti pirmą kartą ar persikvalifikuoti Lietuvos ir Europos aukštosiose ir profesinėse mokyklose. Sukurta kompiuterizuota profesinio informavimo, konsultavimo ir orientavimo informacinė sistema (AIKOS – Atvira informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistema) ir profesinio informavimo infrastruktūra – AIKOS administravimo priemonės ir profesinio informavimo taškų tinklas.

59.2.6. Projektas „Profesinio orientavimo sistemos sukūrimas ir diegimas“ (vykdomas 2005–2008 metais), kurio tikslas – sukurti profesinio orientavimo sistemą Lietuvoje, leidžiančią plėtoti profesinio orientavimo paslaugas, atsižvelgiant į šalies socialinės ekonominės raidos perspektyvas ir individualius kiekvieno visuomenės nario poreikius; parengti ir įteisinti Profesinio informavimo standartas, patvirtintas 2007 m. kovo 13 d. švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr.ISAK-362, AIKOS internetinės svetainės aprašų standartas lietuvių ir anglų kalbomis, patvirtintas 2006 m. liepos 18 d. švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-1530, 8 metodikos ir 12 mokymo programų, specialistų komandos mokytos dirbti profesinio informavimo taškuose, parengti AIKOS svetainės programų, kvalifikacijų ir pažymėjimų blankų aprašai lietuvių ir anglų kalbomis.

60. Aktualios problemos ir iššūkiai:

60.1. Maži mokytojų atlyginimai, mokyklų savarankiškumo apribojimai, reikiamų kvalifikacijos tobulinimo ir profesinės karjeros galimybių stoka nemotyvuoja veiksmingai dirbti.

60.2. Trūksta patrauklių, platų paslaugų spektrą teikiančių mokymosi visą gyvenimą institucijų suaugusiesiems.

60.3. Esama sistema neskatina žmonių judumo tarp įvairių švietimo grandžių (silpnai išplėtota po vidurinio neaukštojo mokslo grandis, nepakankamai išplėtota pameistrystė, ankstesnio mokymosi pripažinimo sistema ir panašiai).

60.4. Stokojama dermės tarp rinkos poreikių ir individo siekių (pvz., darbo rinkai reikalingos kvalifikacijos mažai paklausios tarp jaunimo).

60.5. Nepakankami švietimo sistemos pajėgumai prisitaikyti prie kintančios rinkos (nepakankamai išplėtota kvalifikacijų sistema, nepakankamai efektyvi praktinio mokymo bazė, neįdiegta nuoseklios ateities gebėjimų stebėsenos sistema).

60.6. Labai mažai asmenų (visų pirma pagyvenusiųjų) dalyvauja tęstinio mokymo procese.

61. Problemų sprendimo būdai:

61.1. Gerinti įvairių ūkio šakų specialybių įvaizdį, vykdant darbdavių inicijuojamą ir įgyvendinamą konkrečiame ūkio sektoriuje dirbamų darbų reklaminę kampaniją, sudarant geresnes sąlygas mokymo (studijų) dalyviams atlikti praktiką įmonėse, stiprinant ryšius tarp darbdavių, švietimo ir mokslo įstaigų bei socialinių partnerių, taip pat praktinį profesinį mokymą, steigiant sektorinius praktinio mokymo centrus, kuriuose praktinius įgūdžius tobulintų visų švietimo ir mokslo įstaigų kontingentas, įmonių darbuotojai.

61.2. Patvirtintas Pagrindinio profesinio mokymo ir darbo rinkos profesinio mokymo sujungimo priemonių planas padės įtvirtinti efektyviai veikiančią bendrą profesinio mokymo sistemą, apimančią tiek pirminį, tiek tęstinį profesinį mokymą. Bus parengti profesinio mokymo infrastruktūros kūrimo ir finansavimo bendrasis investicijų projektų sąrašas ir Profesinio mokymo įstaigų tinklo pertvarkos bendrasis planas, kuriuos tvirtins švietimo ir mokslo ministras ir socialinės

apsaugos ir darbo ministras. Šios priemonės leis optimizuoti profesinio mokymo įstaigų tinklą ir racionaliai naudoti profesinio mokymo infrastruktūrai skirtas lėšas.

61.3. Didinant vyresnių (45 metų ir daugiau) asmenų dalyvavimą profesiniame mokyme ir neformaliame švietime, Lietuvos darbo biržai pavesta kasmet teikti prioritetą šios grupės asmenų įtraukimui į minėtas priemones.

61.4. Toliau kurti mokymosi visą gyvenimą sistemą – optimizuoti pirminio ir tęstinio profesinio mokymo įstaigų tinklą, kurti nacionalinę kvalifikacijų sistemą, pereiti prie modulinio mokymo. Taip pat numatoma toliau tęsti pradėtas įgyvendinti priemones: vykdyti ūkio sektorių ir įsidarbinimo tyrimus, plėtoti profesinio rengimo standartų sistemą, diegti profesinio rengimo kokybės užtikrinimo sistemą, toliau plėtoti profesinio orientavimo sistemą, decentralizuoti profesinio mokymo įstaigų valdymą pertvarkant profesinio mokymo įstaigas iš biudžetinių į viešąsias, didinti profesijos mokytojų kompetenciją.

62. Priemonės (įgyvendinimo termino pradžia ir pabaiga, atsakinga institucija):

62.1. 110 priemonė. Įgyvendinti Ilgalaikę pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programą (2008 metų II ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

62.2. 111 priemonė. Įgyvendinti Mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2009–2011 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. 509 (Žin., 2008, Nr. 63-2394) (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

62.3. 112 priemonė. Įgyvendinti Mokymosi krypčių pasirinkimo galimybių didinimo 14–19 metų mokiniams modelį (2008 metų II ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

62.4. 113 priemonė. Parengti ir patvirtinti mokyklos nelankančių vaikų sugrąžinimo į mokyklas programą (2008 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

62.5. 114 priemonė. Atnaujinti Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategiją (2008 metų I ketvirtis–2008 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

62.6. 115 priemonė. Sukurti lanksčias, praktiniu mokymu grindžiamas modulines profesinio mokymo programas ir mokymo priemones, skirtas mokymui pagal modulines profesinio mokymo programas (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

62.7. 116 priemonė. Sukurti sektorinių praktinio mokymo centrų infrastruktūrą (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

62.8. 117 priemonė. Įgyvendinti Nacionalinę profesinio orientavimo švietimo sistemoje programą (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

62.9. 118 priemonė. Suteikti profesijos mokytojams ir dėstytojams technologinių kompetencijų dirbti naujoje (sektorinių centrų) praktinio mokymo bazėje Suteikti profesijos mokytojams ir dėstytojams technologinių kompetencijų dirbti naujoje (sektorinių centrų) praktinio mokymo bazėje (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Švietimo ir mokslo ministerija).

62.10. 119 priemonė. Parengti Nacionalinę profesinio orientavimo darbo rinkos sistemoje strategiją ir ją patvirtinus įgyvendinti (2008 metų IV ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos).

62.11. 120 priemonė. Sukurti kvalifikacijų sistemos infrastruktūrą, parengti profesinius standartus, sukurti Profesinių standartų ir kvalifikacijų bei Kvalifikacijos pažymėjimų registrus (2008 metų III ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Kvalifikacijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės).

62.12. 121 priemonė. Sukurti kompetencijos vertinimo institucijų tinklą, parengti kompetencijai vertinti būtinus žmogiškuosius išteklius (2008 metų III ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Kvalifikacijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės).

62.13. 122 priemonė. Sukurti kvalifikacijų sistemos efektyvumo stebėsenos ir kokybės vertinimo sistemą (2009 metų I ketvirtis–2010 metų IV ketvirtis, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija).

63. 11 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai pateikti 11 lentelėje.

11 lentelė. Užimtumo politikos 11 uždavinio įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2007 metais	Siekiama 2010 metais	ES-27 vidurkis
1.	Viešosios išlaidos švietimui, kaip BVP dalis, procentais (Pateikti Lietuvos duomenys nelyginami su ES vidurkiu. Išlaidos švietimui, kaip BVP dalis, apskaičiuota pagal bendrą Eurostato metodologiją, 2005 metais šalyje sudarė 4,95 procento.)	5,30 (išankstiniai duomenys)	5,5	5,03 (2005 metai)
2.	Valstybės sektoriuje dirbančių mokytojų vidutinių atlyginimų santykis	0,95 (išankstiniai duomenys)	1,1	n. d.
3.	20–24 metų asmenų, turinčių vidurinį išsilavinimą, dalis, procentais	89,0	89,0	77,9 (2006 metai)
4.	18–24 metų jaunimo, kuris nėra įgijęs vidurinio išsilavinimo ir nesimoko, dalis, procentais	8,7	9,0	15,2 (2006 metai)
5.	25–64 metų asmenų, kurie mokėsi 4 savaites iki tyrimo, dalis, procentais	5,3	8,0	9,6 (2006 metai)
6.	Mokinių, kurie mokosi pagal profesinio rengimo programas (ISCED 2), dalis, procentais	2	32,0	n. d.
7.	Pertvarkytų į modulines profesinio mokymo programų dalis, procentais	0	10	n. d.
8.	Profesinio mokymo įstaigų mokinių, kuriems sudarytos sąlygos atlikti dalį praktinio mokymo sektoriniuose praktinio mokymo centruose, dalis, procentais	0	20	n. d.
9.	Profesijos mokytojų ir dėstytojų, įgijusių technologinę kompetenciją ir gavusių neformaliojo švietimo programos baigimo pažymėjimus, skaičius	150	200	n. d.

Nacionalinės Lisabonos strategijos gyvendinimo 2008–2010 m. programos
1 priedas

VEIKSMŲ PLANAS, ATSIŽVELGIANT Į EUROPOS KOMISIJOS REKOMENDACIJAS IR IŠSKIRTAS SPECIFINIO DĖMESIO REIKALAUJANČIAS SRITIS

1 lentelė. Priemonės, atitinkančios 1 Europos Komisijos rekomendaciją (sparčiau įgyvendinti MTEP ir inovacijų sistemos struktūrinę reformą, siekiant didinti viešųjų išlaidų veiksmingumą ir sudaryti palankias sąlygas privačiojo sektoriaus investicijų šioje srityje, taip pat investicijų į inovacijas tradiciniuose nedaug pažangių technologijų taikančiuose sektoriuose augimui)

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
1.	11.	Vykdyti viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformą	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Finansų ministerija
2.	12.	Efektyviau valdyti valdžios sektoriaus finansinius srautus skiriant daugiau lėšų augimą skatinančioms veiklos rūšims (MTEP, fizinei infrastruktūrai, aplinkos neteršiančioms technologijoms, žmogiškajam kapitalui ir žinioms), taip pat atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes ir pasitelkiant ES finansinę paramą įgyvendinti Lisabonos strategijos reformas	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Finansų ministerija
3.	18.	Įgyvendinti kompleksines programas, kurios bus skirtos konkrečios MTEP plėtros srities ir jai gimininго mokslui imlaus verslo sektoriaus kompleksinei plėtrai bei specialistų rengimui užtikrinti	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
4.	19.	Įkurti ir plėtoti penkis integruotus mokslo, studijų ir verslo centrus (slėnius)	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija
5.	20.	Vykdyti projektą „Saulėtekio slėnio mokslo technologijų parko vystymas“	2008 metų I ketvirtis	2008 metų II ketvirtis	Vilniaus miesto savivaldybė
6.	21.	Remti mokslo ir verslo bendradarbiavimą dalyvaujant tarptautinėse iniciatyvose, tokiose kaip Europos technologijų platformos, Europos technologijų institutas ir kt.	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
7.	22.	Stiprinant MTEP plėtros darbų rezultatyvumą, sudaryti tyrėjams sąlygas kelti kompetenciją visuose karjeros etapuose (Tyrėjų karjeros programos, patvirtintos 2007 m. gruodžio 3 d. švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-2335 (Žin., 2008, Nr. 7-261), įgyvendinimas)	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
8.	23.	Parengti ir įgyvendinti naują Inovacijų versle programą ir jos įgyvendinimo priemones, siekiant nuolat didinti šalies inovacinį potencialą, skatinti ūkio subjektų inovacinę veiklą ir informacinių technologijų taikymą, užtikrinti nacionalinės ir ES inovacijų strategijos darną	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
9.	24.	Finansuoti pramoninių parkų ir (ar) pramoninių teritorijų inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų įrengimo projektų įgyvendinimą, susijusių projektinių dokumentų rengimą	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
10.	25.	Sukurti ir išbandyti čekių (angl. „voucher“) schemą inovacinę veiklą vykdančioms įmonėms finansiškai remti	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
11.	26.	Siekiant numatyti priemones, skatinančias pramoninės nuosavybės kūrimą ir apsaugą, parengti studiją „Pramoninės nuosavybės sistemos tobulinimas Lietuvoje – problemos ir jų sprendimo būdai“	2008 metų I ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
12.	27.	Pradėti įgyvendinti MTEP ir inovacijų skatinimo priemones	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Finansų ministerija
13.	28.	Tobulinti mokesčių už pramoninės nuosavybės registravimą politiką	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Valstybinis patentų biuras, Ūkio ministerija, Teisingumo ministerija
14.	29.	Sukurti teisinius pagrindus Lietuvos inovacijų ir technologijų agentūrai įkurti ir funkcionuoti ir įsteigti Lietuvos inovacijų ir technologijų agentūrą	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
15.	30.	Pertvarkyti ir sustiprinti programinį konkursinį MTEP ir inovacijų finansavimą	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija
16.	31.	Teikti finansinę paramą įmonių MTEP ir inovacijų diegimo projektams įgyvendinti	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
17.	32.	Teikti finansinę paramą juridiniams ir fiziniams asmenims, siekiantiems apsaugoti savo intelektinės nuosavybės teises, gaunantiems Europos patentą arba patentą pagal Patentinės kooperacijos sutartį	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
18.	33.	Teikti ES struktūrinę paramą įmonių investicijų projektams, susijusiems su jų MTEP, produktyvumo ir tarptautinio konkurencingumo didinimu	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
19.	34.	Teikti finansinę paramą mokslo ir technologijų parkų, kuriamų ar plėtojamų integruotuose mokslo, studijų ir verslo centruose, slėniuose, infrastruktūros plėtros projektams įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
20.	35.	Teikti finansinę paramą viešosioms inovacijų paramos paslaugoms teikti inovacinės veiklos versle dalyviams	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
21.	36.	Atlikti Lietuvos kultūros ekonomikos tyrimą ir parengti kultūros prekių ir paslaugų eksporto plėtros galimybių studiją	2009 metų I ketvirtis	2009 metų II ketvirtis	Kultūros ministerija
22.	37.	Parengti ir įgyvendinti Kūrybos pramonės skatinimo ir plėtros 2009–2013 m. programą	2009 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Kultūros ministerija
23.	41.	Skatinti efektyvių gamybos ir tiekimo grandinių valdymo sistemų diegimą, įmonių iniciatyvas diegti naujas kokybės ir aplinkos vadybos sistemas ir standartus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
24.	44.	Skatinti klasterių atsiradimo ir plėtros, įskaitant klasterių internacionalizavimą, projektus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
25.	47.	Parengti Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir plėtros strategiją, kurioje nustatyti priemones, skatinančias inovatyvius viešuosius pirkimus	2008 metų III ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
26.	49.	Didinti SOLVIT centro pajėgumą skiriant papildomų žmogiškųjų išteklių (2 etatus)	2009 metų I ketvirtis	2009 metų II ketvirtis	Ūkio ministerija
27.	57.	Įkurti rizikos kapitalo fondą	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
28.	58.	Skleisti ES ir kitų šalių „verslo angelų“ investavimo kultūros patirtį	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
29.	64.	Atlikti aplinkai palankių produktų rinkos tyrimus, rinkti ir kaupti informaciją apie aplinkai palankius produktus, jų pokyčius rinkoje	2008 metų I ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Aplinkos ministerija
30.	74.	98 procentuose šalies teritorijos sudaryti galimybę prie esamų plačiajuosčio ryšio tinklų prisijungti visoms norinčioms smulkiojo ir vidutinio verslo įmonėms, plečiant elektroninių ryšių infrastruktūrą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Susisiekimo ministerija
31.	75.	Kurti ir plėtoti integruotą viešųjų interneto prieigos centrų tinklą ir užtikrinti jo funkcionavimą	2008 metų III ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Vidaus reikalų ministerija

2 lentelė. Priemonės, atitinkančios 2 Europos Komisijos rekomendaciją (stiprinti pastangas siekiant didinti kvalifikuotos darbo jėgos pasiūlą: šiuo tikslu gerinti regioninį judumą, reformuoti švietimo ir profesinio mokymo sistemas siekiant užtikrinti jų kokybę bei atitiktį darbo rinkos poreikiams ir įgyvendinti patikslintą mokymosi visą gyvenimą strategiją, kurioje ypatingas dėmesys skiriamas vyresnio amžiaus darbuotojų dalyvavimui darbo rinkoje)

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
1.	13.	Parengti ir pradėti vykdyti Protų susigrąžinimo ir pritraukimo programą	2008 metų III ketvirtis	2009 metų I ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
2.	14.	Įgyvendinti Ekonominės migracijos reguliavimo strategiją; organizuoti darbo mugę Airijoje; atlikti tyrimą, kurio metu bus įvertintas Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos 2007–2008 metais įgyvendintų priemonių efektyvumas; parengti Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos įgyvendinimo priemonių 2009–2012 metų plano projektą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
3.	15.	Pertvarkyti studijų finansavimo ir paramos studentams sistemas	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
4.	16.	Vykdyti Mokslo ir studijų institucijų renovavimo ir rekonstravimo 2007–2009 m. programą	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
5.	17.	Parengti ir įgyvendinti Valstybinių kolegijų įrangos atnaujinimo investicijų projektą	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
6.	43.	Parengti ir įgyvendinti mokymų tarptautinės prekybos tematika programą, siekiant didinti įmonių konkurencingumą tarptautiniu mastu	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos ekonominės plėtros agentūra
7.	48.	Bendradarbiaujant su LIVADIS parengti mokymo programą, organizuoti mokymus dėl VRIS naudojimo ir parengti VRIS naudojimui reikalingus teisės aktus (Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą)	2009 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
8.	52.	Vykdyti projektą „Globa akademinio jaunimo verslumui ugdyti ir skatinti“	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Vilniaus miesto savivaldybė
9.	93.	Jaunimo darbo centrų tinklo plėtra ir veiklos efektyvumo didinimas:			
	93.1.	Įsteigti jaunimo darbo centrus visose apskrityse	2008 metų I ketvirtis	2008 metų III ketvirtis	Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Lietuvos darbo birža)

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
	93.2.	Atlikti jaunimo darbo centrų veiklos auditą	2010 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
10.	94.	Prieinamų ir įperkamų vaikų priežiūros paslaugų užtikrinimas:			
	94.1.	Parengti vaikų nuo gimimo iki privalomojo mokymosi pradžios gyvenimo ir ugdymo sąlygų gerinimo modelį	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
	94.2.	Parengti Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, kuriame būtų įteisinta nauja vaiko priežiūros išmoka, ir užtikrinti šios išmokos mokėjimo įgyvendinimą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
11.	95.	Sąlygų derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus sudarymas:			
	95.1.	Parengti ir įgyvendinti šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo projektus	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	95.2.	Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant remti gausių šeimų tėvus steigti sau darbo vietą, ir jį priėmus įgyvendinti	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
12.	96.	Nacionalinės jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008–2012 metais programos įgyvendinimas:			
	96.1.	Parengti ir išleisti verslumo ugdymo integravimo į bendrojo lavinimo mokyklų mokomuosius dalykus programą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Jaunimo reikalų departamentas)
	96.2.	Kasmet papildomai įsteigti ne mažiau kaip 10 mokinių mokomųjų bendrovių	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
	96.3.	Inicijuoti 10 verslo praktinio mokymo firmų mokyklose steigimą	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija
	96.4.	Sukurti ir plėtoti jaunimo verslumo informacinį ir mentorystės tinklą	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Jaunimo reikalų departamentas, Ūkio ministerija, socialiniai partneriai
	96.5.	Plėtoti neformalųjį jaunimo verslumo ugdymą įgyvendinant jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektus	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Jaunimo reikalų departamentas, savivaldybės

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
13.	97.	Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 14 d. nutarimu Nr. 898 (Žin., 2007, Nr. 95-3825), įgyvendinimas:			
	97.1.	Finansuoti kaimo gyvenamųjų vietovių seniūnijų jaunimo iniciatyvų projektus, taip pat projektus, skatinančius imtis visuomeninės veiklos, mokančius ir informuojančius mažiau galimybių turintį ir kaimo jaunimą	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Jaunimo reikalų departamentas, savivaldybės
	97.2.	Organizuoti jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimą	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Jaunimo reikalų departamentas
14.	98.	Lyčių lygybės aspekto integravimas užimtumo srityje:			
	98.1.	Organizuoti moterų, po ilgesnės pertraukos grįžtančių į darbo rinką, ir vyresnio amžiaus moterų skatinimui dirbti ir mokytis skirtus mokymus	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo birža
	98.2.	Organizuoti seminarus, skirtus moterų ir vyrų vaidmenų ekonominėje veikloje stereotipams keisti	2009 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
15.	99.	„Pirmo darbo“ programos tobulinimas:			
	99.1.	Parengti ir įgyvendinti Supažindinimo su profesijų pasauliu programą nekvalifikuotam jaunimui	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba)
	99.2.	Užtikrinti, kad „naujas startas“ būtų suteiktas kiekvienam jaunam bedarbiui per pirmuosius 4 nedarbo mėnesius	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža
	99.3.	Lietuvos darbo biržos internetinėje svetainėje sukurti laisvų darbo vietų duomenų banką studentams ir moksleiviams, kad jie galėtų dirbti laisvu nuo mokymosi metu	2009 metų II ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža
16.	100.	Įtraukiosios darbo rinkos užtikrinimas:			
	100.1.	Parengti ir įgyvendinti ieškančių darbo asmenų integracijos į darbo rinką projektus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
	100.2.	Parengti Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant didinti bedarbių aktyvumą ieškoti darbo, ir jį priėmus įgyvendinti	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.3.	Diegti profesinės reabilitacijos programas neįgaliųjų įsidarbinimo galimybėms ugdyti ir plėsti paslaugų teikėjų tinklą	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.4.	Įgyvendinti kompiuterinio raštingumo programas gyventojų kompiuteriniam raštingumui didinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.5.	Parengti ir įgyvendinti socialinės rizikos ir socialinės atskirties asmenų integracijos į darbo rinką projektus	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.6.	Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant palankesnių ir didesnių galimybių labiausia socialiai pažeidžiamiems asmenims sugrįžti į darbo rinką, ir jį priėmus įgyvendinti	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.7.	Parengti ir įgyvendinti diskriminacijos darbo rinkoje mažinimo ir socialinių problemų prevencijos projektus	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.8.	Parengti ir įgyvendinti nestacionarinių socialinių paslaugų infrastruktūros plėtros projektus	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.9.	Parengti ir įgyvendinti sveikatos priežiūros specialistų, prisidedančių prie sergamumo ir mirtingumo nuo pagrindinių neinfekcinių ligų mažinimo, darbingumo išsaugojimo ir didinimo, kvalifikacijos kėlimo projektus	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
17.	101.	Parengti Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą:			
	101.1.	Peržiūrėti socialinių įmonių statuso įgijimo sąlygas	2008 metų IV ketvirtis	2009 metų I ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	101.2.	Suderinti neįgaliųjų užimtumo rėmimo sąlygas su EK reglamentu	2008 metų IV ketvirtis	2009 metų I ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
18.	103.	Darbo rinkos institucijų modernizavimas, siekiant užtikrinti paslaugų plėtrą ir teikiamų paslaugų kokybę:			
	103.1.	Parengti ir įgyvendinti teritorinių darbo biržų infrastruktūros plėtros projektus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo birža

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
	103.2.	Parengti ir pradėti įgyvendinti Lietuvos darbo biržos ir teritorinių darbo biržų valdymo sistemos pertvarkos planą	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo birža
	103.3.	Parengti aktyvios darbo rinkos politikos priemonių efektyvumo vertinimo metodiką	2008 metų IV ketvirtis	2009 metų I ketvirtis	Lietuvos darbo birža, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	103.4.	Priimti privačių įdarbinimo agentūrų paslaugų kokybę bei teikiamų paslaugų plėtrą užtikrinančius teisės aktus ir juos priėmus įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	103.5.	Parengti ir įgyvendinti profesinio mokymo įstaigų infrastruktūros modernizavimo projektus	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija
	103.6.	Sukurti ir įdiegti kvalifikuotų specialistų ir darbininkų poreikio Lietuvos darbo rinkoje vidutinės trukmės prognozavimo metodiką	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
19.	104.	Darbo jėgos migracijos šalies viduje skatinimo 2008–2010 metų programos įgyvendinimas:			
	104.1.	Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, kuris nustatytų kelionės į darbą išlaidų kompensavimo mechanizmą, ir jį priėmus įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	104.2.	Skelbti Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje informaciją apie gyventojų teritorinio judumo skatinimo priemones ir atitinkamas darbo vietas	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža
20.	105.	Remti asmenų, susijusių su žemės ir miškų ūkio veikla, mokymą ir konsultavimą bei alternatyviosios žemės ūkiui veiklos projektus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Žemės ūkio ministerija
21.	106.	Kompleksinis darbuotojų saugos ir sveikatos problemų sprendimas, grindžiamas nuodugnia situacijos analize:			
	106.1.	Organizuoti užsakomuosius darbus siekiant nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijos	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	106.2.	Parengti, patvirtinti ir įgyvendinti teisės aktų dėl darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, juose nustatyti papildomus darbuotojų saugos ir sveikatos būklės vertinimo rodiklius, sudarančius prielaidas laikytis vienodų konkurencinių sąlygų, didinti darbo vietų efektyvumą, mažinant nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų atvejų skaičių	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
	106.3.	Sudaryti darbdaviams galimybes nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijos priemones įgyvendinti naudojant nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo skiriamas lėšas	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	106.4.	Sukurti darbuotojų saugos ir sveikatos būklės darbo vietose nuolatinės stebėsenos sistemą, skirtą duomenims apie įmonių, įstaigų ir organizacijų darbo sąlygas darbo vietose kaupti	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	106.5.	Parengti Darbuotojų saugos ir sveikatos 2008–2012 m. strategiją ir jos įgyvendinimo 2008–2010 m. priemonių planą	2008 metų II ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
22.	107.	Socialinio dialogo Lietuvoje stiprinimo 2007–2011 metų programos įgyvendinimas:			
	107.1.	Steigti socialinio dialogo koordinavimo centrus apskrityse ir savivaldybėse	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos Respublikos trišalė taryba prie Socialinės aplinkos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Lietuvos Respublikos trišalė taryba)
	107.2.	Skatinti šakos kolektyvinių sutarčių pasirašymą, kuriant dvišales tarybas, organizuojant darbuotojų atstovų konsultavimą ir informavimą šakos kolektyvinių sutarčių klausimais	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos Respublikos trišalė taryba, socialiniai partneriai
	107.3.	Rengti ir įgyvendinti socialinio dialogo plėtros projektus	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, socialiniai partneriai
23.	108.	Integruoto požiūrio į darbo rinkos lankstumo ir užimtumo saugumo pusiausvyrą užtikrinimas:			
	108.1.	Atlikti mokslinį tyrimą dėl darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros nacionalinio modelio	2008 metų I ketvirtis	2008 metų III ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	108.2.	Sudaryti tarpinstitucinę darbo grupę (angl. „Flexicurity Task Force“), dalyvaujant socialiniams partneriams parengti ir susitarti dėl integruotų priemonių rinkinio bendriesiems darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų principams šalyje įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, socialiniai partneriai
24.	109.	Darbuotojų ir įmonių gebėjimų prisitaikyti prie globalizacijos lemiamų pokyčių didinimas:			

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
	109.1.	Rengti ir įgyvendinti projektus įmonių bei viešojo sektoriaus darbuotojų gebėjimams tobulinti	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	109.2.	Rengti ir įgyvendinti projektus žemės ūkyje užimtos darbo jėgos perorientavimui į alternatyvią žemės ūkiui veiklą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Žemės ūkio ministerija
25.	110.	Įgyvendinti Ilgalaikę pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programą	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
26.	111.	Įgyvendinti Mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2009–2011 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. 509 (Žin., 2008, Nr. 63-2394)	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
27.	112.	Įgyvendinti Mokymosi krypčių pasirinkimo galimybių didinimo 14–19 metų mokiniams modelį	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
28.	113.	Parengti ir patvirtinti mokyklos nelankančių vaikų sugrąžinimo į mokyklas programą	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
29.	114.	Atnaujinti Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategiją	2008 metų I ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
30.	115.	Sukurti lanksčias, praktiniu mokymu grindžiamas modulines profesinio mokymo programas ir mokymo priemones, skirtas mokymui pagal modulines profesinio mokymo programas	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
31.	116.	Sukurti sektorinių praktinio mokymo centrų infrastruktūrą	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
32.	117.	Įgyvendinti Nacionalinę profesinio orientavimo švietimo sistemoje programą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
33.	118.	Suteikti profesijos mokytojams ir dėstytojams technologinių kompetencijų dirbti naujoje (sektorinių centrų) praktinio mokymo bazėje	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
34.	119.	Parengti Nacionalinę profesinio orientavimo darbo rinkos sistemoje strategiją ir ją patvirtinus įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
35.	120.	Sukurti kvalifikacijų sistemos infrastruktūrą, parengti profesinius standartus, sukurti Profesinių standartų ir kvalifikacijų bei Kvalifikacijos pažymėjimų registrus	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Kvalifikacijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
36.	121.	Sukurti kompetencijos vertinimo institucijų tinklą, parengti kompetencijai vertinti būtinus žmogiškuosius išteklius	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Kvalifikacijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
37.	122.	Sukurti kvalifikacijų sistemos efektyvumo stebėsenos ir kokybės vertinimo sistemą	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija

3 lentelė. Priemonės, atitinkančios 1 papildomo dėmesio reikalaujančią sritį (didinti makroekonominį stabilumą ir riboti infliaciją)

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
1.	1.	Kasmet įgyvendinti Lietuvos konvergencijos programoje nurodytus vidutinio laikotarpio fiskalinės politikos tikslus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Finansų ministerija
2.	2.	Įgyvendinti vidutinės trukmės laikotarpio infliacijos valdymo strategijos priemones	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Finansų ministerija, Ūkio ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir kitos institucijos
3.	3.	Išlaikyti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu, laikantis Lietuvos Respublikos fiskalinės drausmės įstatymo nustatytų fiskalinės drausmės taisyklių	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Finansų ministerija
4.	4.	Prireikus peržiūrėti esamus fiskalinius stimulus, veikiančius nekilnojamojo turto rinką ir kredito paklausą	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Finansų ministerija
5.	8.	Atlikus tyrimą „Mokesčių lengvatų tikslų pasiekimo, poveikio nacionalinio biudžeto pajamoms ir aplinkai vertinimas“, siekiant įvertinti taikomų mokestinių lengvatų tikslingumą ir jų tikslų pasiekimą, spręsti tam tikrų mokestinių lengvatų reikalingumo klausimus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Finansų ministerija
6.	9.	Užtikrinti, kad būtų laikomasi teisės aktų nustatytų skolinimosi limitų	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Finansų ministerija

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
7.	10.	Vykdyti teisės aktuose įtvirtintas vidutinės trukmės fiskalinės politikos nuostatas ir valdžios sektoriaus biudžeto tikslus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Finansų ministerija

4 lentelė. Priemonės, atitinkančios 2 papildomo dėmesio reikalaujančią sritį (didinti tiesiogines užsienio investicijas)

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
1.	19.	Įkurti ir plėtoti penkis integruotus mokslo, studijų ir verslo centrus (slėnius)	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija
2.	20.	Vykdyti projektą „Saulėtekio slėnio mokslo technologijų parko vystymas“	2008 metų I ketvirtis	2008 metų II ketvirtis	Vilniaus miesto savivaldybė
3.	21.	Remti mokslo ir verslo bendradarbiavimą dalyvaujant tarptautinėse iniciatyvose, tokiose kaip Europos technologijų platformos, Europos technologijų institutas ir kt.	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija
4.	22.	Stiprinant MTEP plėtros darbų rezultatyvumą, sudaryti tyrėjams sąlygas kelti kompetenciją visuose karjeros etapuose (Tyrėjų karjeros programos, patvirtintos 2007 m. gruodžio 3 d. švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-2335 (Žin., 2008, Nr. 7-261), įgyvendinimas)	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
5.	33.	Teikti ES struktūrinę paramą įmonių investicijų projektams, susijusiems su jų MTEP, produktyvumo ir tarptautinio konkurencingumo didinimu	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
6.	34.	Teikti finansinę paramą mokslo ir technologijų parkų, kuriamų ar plėtojamų integruotuose mokslo, studijų ir verslo centruose, slėniuose, infrastruktūros plėtros projektams įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
7.	40.	Skatinti Lietuvos įmonių ir jų prekės ženklų pristatymo iniciatyvas užsienio rinkose	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
8.	42.	Pristatyti Lietuvos pramonės sektorių potencialą užsienio partneriams, padėti įmonėms integruotis į užsienio rinkas, organizuojant daugiašalius tarptautinius renginius tiek Lietuvoje, tiek užsienyje	2008 metų IV ketvirtis	2009 metų III ketvirtis	Ūkio ministerija
9.	44.	Skatinti klasterių atsiradimo ir plėtros, įskaitant klasterių internacionalizavimą, projektus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija

5 lentelė. Priemonės, atitinkančios 3 papildomo dėmesio reikalaujančią sritį (gerinti reguliavimo aplinkos efektyvumą, ypač daug dėmesio skiriant teisės aktų supaprastinimui)

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
1.	26.	Siekiant numatyti priemones, skatinančias pramoninės nuosavybės kūrimą ir apsaugą, parengti studiją „Pramoninės nuosavybės sistemos tobulinimas Lietuvoje – problemos ir jų sprendimo būdai“	2008 metų I ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
2.	28.	Tobulinti mokesčių už pramoninės nuosavybės registravimą politiką	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Valstybinis patentų biuras, Ūkio ministerija, Teisingumo ministerija
3.	30.	Pertvarkyti ir sustiprinti programinį konkursinį MTEP ir inovacijų finansavimą	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija
4.	45.	Optimizuoti įmonių restruktūrizavimo procesus, parengiant ir pateikiant Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymo nuostatų keitimo	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
5.	46.	Panaikinti kliūtis bendrovių, kurių vertybiniai popieriai įtraukti į prekybą reguliuojamoje rinkoje, akcininkams, esantiems kitose valstybėse narėse nei bendrovės registruotosios buveinės valstybėje, veiksmingai pasinaudoti balsavimo teise visuotiniuose susirinkimuose ir su tuo susijusiomis teisėmis	2008 metų II ketvirtis	2009 metų II ketvirtis	Ūkio ministerija, Vertybinių popierių komisija
6.	47.	Parengti Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir plėtros strategiją, kurioje nustatyti priemones, skatinančias inovatyvius viešuosius pirkimus	2008 metų III ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
7.	48.	Bendradarbiaujant su LIVADIS parengti mokymo programą, organizuoti mokymus dėl VRIS naudojimo ir parengti VRIS naudojimui reikalingus teisės aktus (Vyriausybės nutarimą)	2009 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
8.	49.	Didinti SOLVIT centro pajėgumą skiriant papildomų žmogiškųjų išteklių (2 etatus)	2009 metų I ketvirtis	2009 metų II ketvirtis	Ūkio ministerija
9.	59.	Parengti teisės aktų projektus ir atlikti visus būtinus organizacinius veiksmus, kad būtų persvarstytos ir kuo labiau sumažintos bendrovės įsteigimo sąnaudos	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Teisingumo ministerija
10.	60.	Įgyvendinti Geresnio reglamentavimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 185, ir jos pagrindu priimamus Geresnio reglamentavimo programos įgyvendinimo priemonių planus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija, kitos ministerijos, valstybės institucijos ir įstaigos

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
11.	61.	Parengti Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo būtų panaikintas reikalavimas dėl privalomo bendrovėms reorganizavimo sąlygų ekspertinio vertinimo ir taip palikti galimybę patiems bendrovės akcininkams spręsti šio vertinimo atlikimo būtinybės klausimą	2008 metų I ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
12.	72.	Parengti integralaus atliktų viešųjų pirkimų poveikio aplinkai vertinimo studiją	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Aplinkos ministerija
13.	76.	Pasiekti, kad 95 procentai pagrindinių viešųjų paslaugų būtų perkelta į elektroninę terpę	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Vidaus reikalų ministerija
14.	77.	Užtikrinti patikimą viešųjų paslaugų teikimą, organizuojant duomenų mainus tarp Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijų saugiu valstybės duomenų perdavimo tinklu ir saugų Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijų įsijungimą į ES ir valstybių narių administracijų duomenų mainų tarp administracijų programos (IDABC) informacinius tinklus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Vidaus reikalų ministerija
15.	95.	Sąlygų derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus sudarymas:			
	95.1.	Parengti ir įgyvendinti šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo projektus	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	95.2.	Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant remti gausių šeimų tėvus steigti sau darbo vietą, ir jį priėmus įgyvendinti	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
16.	100.	Įtraukiosios darbo rinkos užtikrinimas:			
	100.1.	Parengti ir įgyvendinti ieškančių darbo asmenų integracijos į darbo rinką projektus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.2.	Parengti Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant didinti bedarbių aktyvumą ieškoti darbo, ir jį priėmus įgyvendinti	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.3.	Diegti profesinės reabilitacijos programas neįgaliųjų įsidarbinimo galimybėms ugdyti ir plėsti paslaugų teikėjų tinklą	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.4.	Įgyvendinti kompiuterinio raštingumo programas gyventojų kompiuteriniam raštingumui didinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
	100.5.	Parengti ir įgyvendinti socialinės rizikos ir socialinės atskirties asmenų integracijos į darbo rinką projektus	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.6.	Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant palankesnių ir didesnių galimybių labiausia socialiai pažeidžiamiems asmenims sugrįžti į darbo rinką, ir jį priėmus įgyvendinti	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.7.	Parengti ir įgyvendinti diskriminacijos darbo rinkoje mažinimo ir socialinių problemų prevencijos projektus	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.8.	Parengti ir įgyvendinti nestacionarinių socialinių paslaugų infrastruktūros plėtros projektus	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	100.9.	Parengti ir įgyvendinti sveikatos priežiūros specialistų, prisidedančių prie sergamumo ir mirtingumo nuo pagrindinių neinfekcinių ligų mažinimo, darbingumo išsaugojimo ir didinimo, kvalifikacijos kėlimo projektus	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
17.	101.	Parengti Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą:			
	101.1.	Peržiūrėti socialinių įmonių statuso įgijimo sąlygas	2008 metų IV ketvirtis	2009 metų I ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	101.2.	Suderinti neįgaliųjų užimtumo rėmimo sąlygas su EK reglamentu	2008 metų IV ketvirtis	2009 metų I ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
18.	103.	Darbo rinkos institucijų modernizavimas, siekiant užtikrinti paslaugų plėtrą ir teikiamų paslaugų kokybę:			
	103.1.	Parengti ir įgyvendinti teritorinių darbo biržų infrastruktūros plėtros projektus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo birža
	103.2.	Parengti ir pradėti įgyvendinti Lietuvos darbo biržos ir teritorinių darbo biržų valdymo sistemos pertvarkos planą	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo birža
	103.3.	Parengti aktyvios darbo rinkos politikos priemonių efektyvumo vertinimo metodiką	2008 metų IV ketvirtis	2009 metų I ketvirtis	Lietuvos darbo birža, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	103.4.	Priimti privačių įdarbinimo agentūrų paslaugų kokybę bei teikiamų paslaugų plėtrą užtikrinančius teisės aktus ir juos priėmus įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
	103.5.	Parengti ir įgyvendinti profesinio mokymo įstaigų infrastruktūros modernizavimo projektus	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija
	103.6.	Sukurti ir įdiegti kvalifikuotų specialistų ir darbininkų poreikio Lietuvos darbo rinkoje vidutinės trukmės prognozavimo metodiką	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
19.	104.	Darbo jėgos migracijos šalies viduje skatinimo 2008–2010 metų programos įgyvendinimas:			
	104.1.	Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, kuris nustatytų kelionės į darbą išlaidų kompensavimo mechanizmą, ir jį priėmus įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	104.2.	Skelbti Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje informaciją apie gyventojų teritorinio judumo skatinimo priemones ir atitinkamas darbo vietas	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža
20.	107.	Socialinio dialogo Lietuvoje stiprinimo 2007–2011 metų programos įgyvendinimas:			
	107.1.	Steigti socialinio dialogo koordinavimo centrus apskrityse ir savivaldybėse	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos Respublikos trišalė taryba
	107.2.	Skatinti šakos kolektyvinių sutarčių pasirašymą, kuriant dvišales tarybas, organizuojant darbuotojų atstovų konsultavimą ir informavimą šakos kolektyvinių sutarčių klausimais	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos Respublikos trišalė taryba, socialiniai partneriai
	107.3.	Rengti ir įgyvendinti socialinio dialogo plėtros projektus	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, socialiniai partneriai
21.	108.	Integruoto požiūrio į darbo rinkos lankstumo ir užimtumo saugumo pusiausvyrą užtikrinimas:			
	108.1.	Atlikti mokslinį tyrimą dėl darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros nacionalinio modelio	2008 metų I ketvirtis	2008 metų III ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	108.2.	Sudaryti tarpinstitucinę darbo grupę (angl. „Flexicurity Task Force“), dalyvaujant socialiniams partneriams parengti ir susitarti dėl integruotų priemonių rinkinio bendriesiems darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų principams šalyje įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, socialiniai partneriai
22.	113.	Parengti ir patvirtinti mokyklos nelankančių vaikų sugrąžinimo į mokyklas programą	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
23.	114.	Atnaujinti Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategiją	2008 metų I ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
24.	119.	Parengti Nacionalinę profesinio orientavimo darbo rinkos sistemoje strategiją ir ją patvirtinus įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba
25.	120.	Sukurti kvalifikacijų sistemos infrastruktūrą, parengti profesinius standartus, sukurti Profesinių standartų ir kvalifikacijų bei Kvalifikacijos pažymėjimų registrus	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Kvalifikacijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
26.	121.	Sukurti kompetencijos vertinimo institucijų tinklą, parengti kompetencijai vertinti būtinus žmogiškuosius išteklius	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Kvalifikacijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
27.	122.	Sukurti kvalifikacijų sistemos efektyvumo stebėsenos ir kokybės vertinimo sistemą	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija

6 lentelė. Priemonės, atitinkančios 4 papildomo dėmesio reikalaujančią sritį (gerinti jaunimo įsidarbinimo galimybes)

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
1.	15.	Pertvarkyti studijų finansavimo ir paramos studentams sistemas	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
2.	62.	Skatinti įmonių socialinę atsakomybę:			
	62.1.	Parengti Nacionalinę įmonių socialinės atsakomybės plėtros 2009–2013 m. programą, ją patvirtinti ir įgyvendinti	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ūkio ministerija, Aplinkos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, kitos ministerijos, valstybės institucijos ir įstaigos, socialiniai partneriai
	62.2.	Parengti ir įgyvendinti įmonių socialinės atsakomybės skatinimo projektus	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ūkio ministerija, Aplinkos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, kitos

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
					ministerijos, valstybės institucijos ir įstaigos, socialiniai partneriai
3.	93.	Jaunimo darbo centrų tinklo plėtra ir veiklos efektyvumo didinimas:			
	93.1.	Įsteigti jaunimo darbo centrus visose apskrityse	2008 metų I ketvirtis	2008 metų III ketvirtis	Lietuvos darbo birža
	93.2.	Atlikti jaunimo darbo centrų veiklos auditą	2010 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
4.	97.	Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 14 d. nutarimu Nr. 898 (Žin., 2007, Nr. 95-3825), įgyvendinimas:			
	97.1.	Finansuoti kaimo gyvenamųjų vietovių seniūnijų jaunimo iniciatyvų projektus, taip pat projektus, skatinančius imtis visuomeninės veiklos, mokančius ir informuojančius mažiau galimybių turintį ir kaimo jaunimą	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Jaunimo reikalų departamentas, savivaldybės
	97.2.	Organizuoti jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimą	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Jaunimo reikalų departamentas
5.	99.	„Pirmo darbo“ programos tobulinimas:			
	99.1.	Parengti ir įgyvendinti Supažindinimo su profesijų pasauliu programą nekvalifikuotam jaunimui	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba
	99.2.	Užtikrinti, kad „naujas startas“ būtų suteiktas kiekvienam jaunam bedarbiui per pirmuosius 4 nedarbo mėnesius	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža
	99.3.	Lietuvos darbo biržos internetinėje svetainėje sukurti laisvų darbo vietų duomenų banką studentams ir moksleiviams, kad jie galėtų dirbti laisvu nuo mokymosi metu	2009 metų II ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža

7 lentelė. Priemonės, atitinkančios 5 papildomo dėmesio reikalaujančią sritį (plėsti verslumo ugdymą)

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
1.	17.	Parengti ir įgyvendinti Valstybinių kolegijų įrangos atnaujinimo investicijų projektą	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
2.	38.	Atlikti atskirų pramonės sektorių (šakų, pošakių) konkurencingumo vertinimus. Atlikti įmonių konkurencingumo vertinimus (vadybos, gamybos procesų, finansų valdymo, personalo ir kt. srityse). Parengti įmonių konkurencingumo didinimo planus bei įgyvendinti atitinkamas jų priemones	2008 metų III ketvirtis	2010 metų I ketvirtis	Ūkio ministerija
3.	39.	Sukurti institucinę (kompetencijos) sistemą, kuri teiktų Lietuvos įmonėms konsultavimo paslaugas, susijusias su veiklos internacionalizavimu	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
4.	43.	Parengti ir įgyvendinti mokymų tarptautinės prekybos tematika programą, siekiant didinti įmonių konkurencingumą tarptautiniu mastu	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos ekonominės plėtros agentūra
5.	50.	Rengti verslumo skatinimo kampanijas: skelbti sėkmingo verslo pavyzdžius, skleisti socialiai atsakingo verslo idėją, finansuoti konferencijas, seminarus verslui rūpimais klausimais	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
6.	51.	Įgyvendinti įvairias jaunimo verslumo skatinimo priemones (remti jaunimo verslo dienas, rinkti geriausius jaunimo verslo planus ir skatinti jų įgyvendinimą), remti įmonių ir jaunimo organizacijų partnerystės verslo patirčiai perimti projektus	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
7.	53.	Skatinant moterų verslumą, analizuoti ir skleisti informaciją apie sėkmingus moterų verslo pavyzdžius, organizuoti informacinių dienų moterims verslininkėms kampanijas	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
8.	54.	Finansuoti informavimo, konsultavimo, mokymo ir kitas viešąsias paslaugas verslui	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
9.	96.	Nacionalinės jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008–2012 metais programos įgyvendinimas:			
	96.1.	Parengti ir išleisti verslumo ugdymo integravimo į bendrojo lavinimo mokyklų mokomuosius dalykus programą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Jaunimo reikalų departamentas
	96.2.	Kasmet papildomai įsteigti ne mažiau kaip 10 mokinių mokomųjų bendrovių	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
	96.3.	Inicijuoti 10 verslo praktinio mokymo firmų mokyklose steigimą	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija
	96.4.	Sukurti ir plėtoti jaunimo verslumo informacinį ir mentorystės tinklą	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Jaunimo reikalų departamentas, Ūkio ministerija, socialiniai partneriai
	96.5.	Plėtoti neformalųjį jaunimo verslumo ugdymą įgyvendinant jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektus	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Jaunimo reikalų departamentas, savivaldybės
10.	105.	Remti asmenų, susijusių su žemės ir miškų ūkio veikla, mokymą ir konsultavimą bei alternatyviosios žemės ūkiui veiklos projektus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Žemės ūkio ministerija

8 lentelė. Priemonės, atitinkančios 6 papildomo dėmesio reikalaujančią sritį (didinti galimybes naudotis vaikų priežiūros paslaugomis)

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
1.	7.	Optimizuoti ligos ir motinystės socialinio draudimo sistemą, kuri leistų derinti darbo ir šeimos įsipareigojimus, taip sudaryti prielaidas gimstamumo didėjimui	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
2.	94.	Prieinamų ir įperkamų vaikų priežiūros paslaugų užtikrinimas:			
	94.1.	Parengti vaikų nuo gimimo iki privalomojo mokymosi pradžios gyvenimo ir ugdymo sąlygų gerinimo modelį	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
	94.2.	Parengti Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, kuriame būtų įteisinta nauja vaiko priežiūros išmoka, ir užtikrinti šios išmokos mokėjimo įgyvendinimą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
3.	95.	Sąlygų derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus sudarymas:			
	95.1.	Parengti ir įgyvendinti šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo projektus	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	95.2.	Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant remti gausių šeimų tėvus steigti sau darbo vietą, ir jį priėmus įgyvendinti	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

9 lentelė. Priemonės, atitinkančios 7 papildomo dėmesio reikalaujančią sritį (stiprinti darbuotojų saugos ir sveikatos priežiūrą)

Eil. Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
	numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
1.	5.	Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo priemonėmis skatinti darbdavius rūpintis sveikomis ir saugiomis savo darbuotojų darbo sąlygomis ir taip sudaryti prielaidas šio draudimo išlaidoms mažėti	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
2.	6.	Plėtoti ambulatorines, palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugas bei optimizuoti stacionarines paslaugas	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Sveikatos apsaugos ministerija
3.	92.	Diegti eismo saugą ir aplinkosaugą gerinančias inžinerines priemones	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Susisiekimo ministerija
4.	102.	Stiprinti visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybėse, steigiant visuomenės sveikatos biurus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Sveikatos apsaugos ministerija
5.	106.	Kompleksinis darbuotojų saugos ir sveikatos problemų sprendimas, grindžiamas nuodugnia situacijos analize:			
	106.1.	Organizuoti užsakomuosius darbus siekiant nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijos	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	106.2.	Parengti, patvirtinti ir įgyvendinti teisės aktų dėl darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, juose nustatyti papildomus darbuotojų saugos ir sveikatos būklės vertinimo rodiklius, sudarančius prielaidas laikytis vienodų konkurencinių sąlygų, didinti darbo vietų efektyvumą, mažinant nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų atvejų skaičių	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	106.3.	Sudaryti darbdaviams galimybes nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijos priemones įgyvendinti naudojant nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo skiriamas lėšas	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	106.4.	Sukurti darbuotojų saugos ir sveikatos būklės darbo vietose nuolatinės stebėsenos sistemą, skirtą duomenims apie įmonių, įstaigų ir organizacijų darbo sąlygas darbo vietose kaupti	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	106.5.	Parengti Darbuotojų saugos ir sveikatos 2008–2012 m. strategiją ir jos įgyvendinimo 2008–2010 m. priemonių planą	2008 metų II ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

_____

Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008–2010 metų programos
2 priedas

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS PAGAL EVT PRIORITETINES REFORMŲ SRITIS

1 lentelė. 1 prioritetinė reformų sritis (investavimas į žinias ir inovacijas)

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
			MIKROEKONOMINĖ POLITIKA			
1.	7	18.	Įgyvendinti kompleksines programas, kurios bus skirtos konkrečios MTEP plėtros srities ir jai gimininggo mokslui imlaus verslo sektoriaus kompleksinei plėtrai bei specialistų rengimui užtikrinti	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
2.	7	19.	Įkurti ir plėtoti penkis integruotus mokslo, studijų ir verslo centrus (slėnius)	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija
3.	7	20.	Vykdyti projektą „Saulėtekio slėnio mokslo technologijų parko vystymas“	2008 metų I ketvirtis	2008 metų II ketvirtis	Vilniaus miesto savivaldybė
4.	7	21.	Remti mokslo ir verslo bendradarbiavimą dalyvaujant tarptautinėse iniciatyvose, tokiose kaip Europos technologijų platformos, Europos technologijų institutas ir kt.	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija
5.	7	22.	Stiprinant MTEP plėtros darbų rezultatyvumą, sudaryti tyrėjams sąlygas kelti kompetenciją visuose karjeros etapuose (Tyrėjų karjeros programos, patvirtintos 2007 m. gruodžio 3 d. švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-2335 (Žin., 2008, Nr. 7-261), įgyvendinimas)	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
6.	7	23.	Parengti ir įgyvendinti naują Inovacijų versle programą ir jos įgyvendinimo priemones, siekiant nuolat didinti šalies inovacinį potencialą, skatinti ūkio subjektų inovacinę veiklą ir informacinių technologijų taikymą, užtikrinti nacionalinės ir ES inovacijų strategijos darną	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
7.	7	25.	Sukurti ir išbandyti čekių (angl. „voucher“) schemą inovacinę veiklą vykdančioms įmonėms finansiškai remti	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
8.	7	27.	Pradėti įgyvendinti MTEP ir inovacijų skatinimo priemones	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Finansų ministerija
9.	7	29.	Sukurti teisinius pagrindus Lietuvos inovacijų ir technologijų agentūrai įkurti ir funkcionuoti ir įsteigti Lietuvos inovacijų ir technologijų agentūrą	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
10.	7	30.	Pertvarkyti ir sustiprinti programinį konkursinį MTEP ir inovacijų finansavimą	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija
11.	7	31.	Teikti finansinę paramą įmonių MTEP ir inovacijų diegimo projektams įgyvendinti	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
12.	7	33.	Teikti ES struktūrinę paramą įmonių investicijų projektams, susijusiems su jų MTEP, produktyvumo ir tarptautinio konkurencingumo didinimu	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
13.	8	32.	Teikti finansinę paramą juridiniams ir fiziniams asmenims, siekiantiems apsaugoti savo intelektinės nuosavybės teises, gaunantiems Europos patentą arba patentą pagal Patentinės kooperacijos sutartį	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
14.	8	34.	Teikti finansinę paramą mokslo ir technologijų parkų, kuriamų ar plėtojamų integruotuose mokslo, studijų ir verslo centruose, slėniuose, infrastruktūros plėtros projektams įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
15.	8	35.	Teikti finansinę paramą viešosioms inovacijų paramos paslaugoms teikti inovacinės veiklos versle dalyviams	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
16.	8	36.	Atlikti Lietuvos kultūros ekonomikos tyrimą ir parengti kultūros prekių ir paslaugų eksporto plėtros galimybių studiją	2009 metų I ketvirtis	2009 metų II ketvirtis	Kultūros ministerija
17.	8	37.	Parengti ir įgyvendinti Kūrybos pramonės skatinimo ir plėtros 2009–2013 m. programą	2009 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Kultūros ministerija
18.	9	74.	98 procentuose šalies teritorijos sudaryti galimybę prie esamų plačiajuosčio ryšio tinklų prisijungti visoms norinčioms smulkiojo ir vidutinio verslo įmonėms, plečiant elektroninių ryšių infrastruktūrą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Susisiekimo ministerija
19.	9	75.	Kurti ir plėtoti integruotą viešųjų interneto prieigos centrų tinklą ir užtikrinti jo funkcionavimą	2008 metų III ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Vidaus reikalų ministerija

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
20.	9	76.	Pasiekti, kad 95 procentai pagrindinių viešųjų paslaugų būtų perkelta į elektroninę terpę	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Vidaus reikalų ministerija
21.	9	77.	Užtikrinti patikimą viešųjų paslaugų teikimą, organizuojant duomenų mainus tarp Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijų saugiu valstybės duomenų perdavimo tinklu ir saugų Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijų įsijungimą į ES ir valstybių narių administracijų duomenų mainų tarp administracijų programos (IDABC) informacinius tinklus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Vidaus reikalų ministerija

2 lentelė. 2 prioritetinė reformų sritis (verslo, ypač MVĮ potencialo, realizavimas)

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
			MIKROEKONOMINĖ POLITIKA			
1.	10	38.	Atlikti atskirų pramonės sektorių (šakų, pošakių) konkurencingumo vertinimus. Atlikti įmonių konkurencingumo vertinimus (vadybos, gamybos procesų, finansų valdymo, personalo ir kt. srityse). Parengti įmonių konkurencingumo didinimo planus bei įgyvendinti atitinkamas jų priemones	2008 metų III ketvirtis	2010 metų I ketvirtis	Ūkio ministerija
2.	10	39.	Sukurti institucinę (kompetencijos) sistemą, kuri teiktų Lietuvos įmonėms konsultavimo paslaugas, susijusias su veiklos internacionalizavimu	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
3.	10	40.	Skatinti Lietuvos įmonių ir jų prekės ženklų pristatymo iniciatyvas užsienio rinkose	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
4.	10	41.	Skatinti efektyvių gamybos ir tiekimo grandinių valdymo sistemų diegimą, įmonių iniciatyvas diegti naujas kokybės ir aplinkos vadybos sistemas ir standartus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
5.	10	42.	Pristatyti Lietuvos pramonės sektorių potencialą užsienio partneriams, padėti įmonėms integruotis į užsienio rinkas, organizuojant daugiašalius tarptautinius renginius tiek Lietuvoje, tiek užsienyje	2008 metų IV ketvirtis	2009 metų III ketvirtis	Ūkio ministerija

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
6.	10	43.	Parengti ir įgyvendinti mokymų tarptautinės prekybos tematika programą, siekiant didinti įmonių konkurencingumą tarptautiniu mastu	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos ekonominės plėtros agentūra
7.	10	44.	Skatinti klasterių atsiradimo ir plėtros, įskaitant klasterių internacionalizavimą, projektus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
8.	12	46.	Panaikinti kliūtis bendrovių, kurių vertybiniai popieriai įtraukti į prekybą reguliuojamoje rinkoje, akcininkams, esantiems kitose valstybėse narėse nei bendrovės registruotosios buveinės valstybėje, veiksmingai pasinaudoti balsavimo teise visuotiniuose susirinkimuose ir su tuo susijusiomis teisėmis	2008 metų II ketvirtis	2009 metų II ketvirtis	Ūkio ministerija, Vertybinių popierių komisija
9.	8, 12	47.	Parengti Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir plėtros strategiją, kurioje nustatyti priemones, skatinančias inovatyvius viešuosius pirkimus	2008 metų III ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
10.	12	49.	Didinti SOLVIT centro pajėgumą skiriant papildomų žmogiškųjų išteklių (2 etatus)	2009 metų I ketvirtis	2009 metų II ketvirtis	Ūkio ministerija
11.	14	60.	Įgyvendinti Geresnio reglamentavimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 185, ir jos pagrindu priimamus Geresnio reglamentavimo programos įgyvendinimo priemonių planus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija, kitos ministerijos, valstybės institucijos ir įstaigos
12.	14	61.	Parengti Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo būtų panaikintas reikalavimas dėl privalomo bendrovėms reorganizavimo sąlygų ekspertinio vertinimo ir taip palikti galimybę patiems bendrovės akcininkams spręsti šio vertinimo atlikimo būtinybės klausimą	2008 metų I ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
13.	15	50.	Rengti verslumo skatinimo kampanijas: skelbti sėkmingo verslo pavyzdžius, skleisti socialiai atsakingo verslo idėją, finansuoti konferencijas, seminarus verslui rūpimais klausimais	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
14.	15	55.	Teikti garantijas dėl kredito įstaigų paskolų, taip sudaryti palankesnes sąlygas SVV subjektams gauti lėšų verslui plėtoti	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
15.	15	56.	Kontroliuoti ir vertinti vykstantį SVV mikrokreditavimo procesą, prireikus numatyti mikrokreditavimo plėtrą	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
16.	15	57.	Įkurti rizikos kapitalo fondą	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
17.	15	58.	Skleisti ES ir kitų šalių „verslo angelų“ investavimo kultūros patirtį	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
18.	15	59.	Parengti teisės aktų projektus ir atlikti visus būtinus organizacinius veiksmus, kad būtų persvarstytos ir kuo labiau sumažintos bendrovės įsteigimo sąnaudos	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Teisingumo ministerija
19.	9	83.	Sudaryti teisines ir administracines sąlygas efektyviam viešojo sektoriaus lėšų panaudojimui plėtojant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Finansų ministerija

3 lentelė. 3 prioritetinė reformų sritis (investavimas į žmones ir darbo rinkų modernizavimas)

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
			MAKROEKONOMINĖ POLITIKA			
1.	2	5.	Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo priemonėmis skatinti darbdavius rūpintis sveikomis ir saugiomis savo darbuotojų darbo sąlygomis ir taip sudaryti prielaidas šio draudimo išlaidoms mažėti	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
2.	2	7.	Optimizuoti ligos ir motinystės socialinio draudimo sistemą, kuri leistų derinti darbo ir šeimos įsipareigojimus, taip sudaryti prielaidas gimstamumo didėjimui	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
3.	3	15.	Pertvarkyti studijų finansavimo ir paramos studentams sistemas	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
4.	5	17.	Parengti ir įgyvendinti Valstybinių kolegijų įrangos atnaujinimo investicijų projektą	2008 metų III ketvirtis	2009 metų I ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
5.	5	14.	Įgyvendinti Ekonominės migracijos reguliavimo strategiją; organizuoti darbo mugę Airijoje; atlikti tyrimą, kurio metu bus įvertintas Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos 2007–2008 metais įgyvendintų priemonių efektyvumas; parengti Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos įgyvendinimo priemonių 2009–2012 metų plano projektą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
6.	3	16.	Vykdyti Mokslo ir studijų institucijų renovavimo ir rekonstravimo 2007–2009 m. programą	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
			MIKROEKONOMINĖ POLITIKA			
7.	12	48.	Bendradarbiaujant su LIVADIS parengti mokymo programą, organizuoti mokymus dėl VRIS naudojimo ir parengti VRIS naudojimui reikalingus teisės aktus (Vyriausybės nutarimą)	2009 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
8.	14	62.	Skatinti įmonių socialinę atsakomybę:			
	14	62.1.	Parengti Nacionalinę įmonių socialinės atsakomybės plėtros 2009–2013 m. programą, ją patvirtinti ir įgyvendinti	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ūkio ministerija, Aplinkos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, kitos ministerijos, valstybės institucijos ir įstaigos, socialiniai partneriai
	14	62.2.	Parengti ir įgyvendinti įmonių socialinės atsakomybės skatinimo projektus	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ūkio ministerija, Aplinkos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, kitos ministerijos, valstybės institucijos ir įstaigos, socialiniai partneriai
9.	15	51.	Įgyvendinti įvairias jaunimo verslumo skatinimo priemones (remti jaunimo verslo dienas, rinkti geriausius jaunimo verslo planus ir skatinti jų įgyvendinimą), remti įmonių ir jaunimo organizacijų partnerystės verslo patirčiai perimti projektus	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
10.	15	52.	Vykdyti projektą „Globa akademinio jaunimo verslumui ugdyti ir skatinti“	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Vilniaus miesto savivaldybė
11.	15	53.	Skatinant moterų verslumą, analizuoti ir skleisti informaciją apie sėkmingus moterų verslo pavyzdžius, organizuoti informacinių dienų moterims verslininkėms kampanijas	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
			UŽIMTUMO POLITIKA			
12.	18	93.	Jaunimo darbo centrų tinklo plėtra ir veiklos efektyvumo didinimas:			
	18	93.1.	Įsteigti jaunimo darbo centrus visose apskrityse	2008 metų I ketvirtis	2008 metų III ketvirtis	Lietuvos darbo birža
	18	93.2.	Atlikti jaunimo darbo centrų veiklos auditą	2010 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
13.	18	94.	Prieinamų ir įperkamų vaikų priežiūros paslaugų užtikrinimas:			
	18	94.1.	Parengti vaikų nuo gimimo iki privalomojo mokymosi pradžios gyvenimo ir ugdymo sąlygų gerinimo modelį	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
	18	94.2.	Parengti Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, kuriame būtų įteisinta nauja vaiko priežiūros išmoka, ir užtikrinti šios išmokos mokėjimo įgyvendinimą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
14.	18	95.	Sąlygų derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus sudarymas:			
	18	95.1.	Parengti ir įgyvendinti šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo projektus	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	18	95.2.	Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant remti gausių šeimų tėvus steigti sau darbo vietą, ir jį priėmus įgyvendinti	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
15.	18	96.	Nacionalinės jaunimo verslumo ugdymo ir skatinimo 2008–2012 metais programos įgyvendinimas:			
	18	96.1.	Parengti ir išleisti verslumo ugdymo integravimo į bendrojo lavinimo mokyklų mokomuosius dalykus programą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Jaunimo reikalų departamentas
	18	96.2.	Kasmet papildomai įsteigti ne mažiau kaip 10 mokinių mokomųjų bendrovių	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
	18	96.3.	Inicijuoti 10 verslo praktinio mokymo firmų mokyklose steigimą	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
	18	96.4.	Sukurti ir plėtoti jaunimo verslumo informacinį ir mentorystės tinklą	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Jaunimo reikalų departamentas, Ūkio ministerija, socialiniai partneriai
	18	96.5.	Plėtoti neformalųjį jaunimo verslumo ugdymą įgyvendinant jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektus	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Jaunimo reikalų departamentas, savivaldybės
16.	18	97.	Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 14 d. nutarimu Nr. 898 (Žin., 2007, Nr. 95-3825), įgyvendinimas:			
	18	97.1.	Finansuoti kaimo gyvenamųjų vietovių seniūnijų jaunimo iniciatyvų projektus, taip pat projektus, skatinančius imtis visuomeninės veiklos, mokančius ir informuojančius mažiau galimybių turintį ir kaimo jaunimą	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Jaunimo reikalų departamentas, savivaldybės
	18	97.2.	Organizuoti jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimą	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Jaunimo reikalų departamentas
17.	18	98.	Lyčių lygybės aspekto integravimas užimtumo srityje:			
	18	98.1.	Organizuoti moterų, po ilgesnės pertraukos grįžtančių į darbo rinką, ir vyresnio amžiaus moterų skatinimui dirbti ir mokytis skirtus mokymus	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo birža
	18	98.2.	Organizuoti seminarus, skirtus moterų ir vyrų vaidmenų ekonominėje veikloje stereotipams keisti	2009 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
18.	19	99.	„Pirmo darbo“ programos tobulinimas:			
	19	99.1.	Parengti ir įgyvendinti Supažindinimo su profesijų pasauliu programą nekvalifikuotam jaunimui	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba
	19	99.2.	Užtikrinti, kad „naujas startas“ būtų suteiktas kiekvienam jaunam bedarbiui per pirmuosius 4 nedarbo mėnesius	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža
	19	99.3.	Lietuvos darbo biržos internetinėje svetainėje sukurti laisvų darbo vietų duomenų banką studentams ir moksleiviams, kad jie galėtų dirbti laisvu nuo mokymosi metu	2009 metų II ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
19.	19	100.	Įtraukiosios darbo rinkos užtikrinimas:			
	19	100.1.	Parengti ir įgyvendinti ieškančių darbo asmenų integracijos į darbo rinką projektus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	19	100.2.	Parengti Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant didinti bedarbių aktyvumą ieškoti darbo, ir jį priėmus įgyvendinti	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	19	100.3.	Diegti profesinės reabilitacijos programas neįgaliųjų įsidarbinimo galimybėms ugdyti ir plėsti paslaugų teikėjų tinklą	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	19	100.4.	Įgyvendinti kompiuterinio raštingumo programas gyventojų kompiuteriniam raštingumui didinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	19	100.5.	Parengti ir įgyvendinti socialinės rizikos ir socialinės atskirties asmenų integracijos į darbo rinką projektus	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	19	100.6.	Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, siekiant palankesnių ir didesnių galimybių labiausia socialiai pažeidžiamiems asmenims sugrįžti į darbo rinką, ir jį priėmus įgyvendinti	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	19	100.7.	Parengti ir įgyvendinti diskriminacijos darbo rinkoje mažinimo ir socialinių problemų prevencijos projektus	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	19	100.8.	Parengti ir įgyvendinti nestacionarinių socialinių paslaugų infrastruktūros plėtros projektus	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	19	100.9.	Parengti ir įgyvendinti sveikatos priežiūros specialistų, prisidedančių prie sergamumo ir mirtingumo nuo pagrindinių neinfekcinių ligų mažinimo, darbingumo išsaugojimo ir didinimo, kvalifikacijos kėlimo projektus	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
20.	19	101.	Parengti Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą:			
	19	101.1.	Peržiūrėti socialinių įmonių statuso įgijimo sąlygas	2008 metų IV ketvirtis	2009 metų I ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
	19	101.2.	Suderinti neįgaliųjų užimtumo rėmimo sąlygas su EK reglamentu	2008 metų IV ketvirtis	2009 metų I ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
21.	20	103.	Darbo rinkos institucijų modernizavimas, siekiant užtikrinti paslaugų plėtrą ir teikiamų paslaugų kokybę:			
	20	103.1.	Parengti ir įgyvendinti teritorinių darbo biržų infrastruktūros plėtros projektus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo birža
	20	103.2.	Parengti ir pradėti įgyvendinti Lietuvos darbo biržos ir teritorinių darbo biržų valdymo sistemos pertvarkos planą	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo birža
	20	103.3.	Parengti aktyvios darbo rinkos politikos priemonių efektyvumo vertinimo metodiką	2008 metų IV ketvirtis	2009 metų II ketvirtis	Lietuvos darbo birža, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	20	103.4.	Priimti privačių įdarbinimo agentūrų paslaugų kokybę bei teikiamų paslaugų plėtrą užtikrinančius teisės aktus ir juos priėmus įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	20	103.5.	Parengti ir įgyvendinti profesinio mokymo įstaigų infrastruktūros modernizavimo projektus	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija
	20	103.6.	Sukurti ir įdiegti kvalifikuotų specialistų ir darbininkų poreikio Lietuvos darbo rinkoje vidutinės trukmės prognozavimo metodiką	2008 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
22.	21	104.	Darbo jėgos migracijos šalies viduje skatinimo 2008–2010 metų programos įgyvendinimas:			
	21	104.1.	Parengti Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo pakeitimo ar papildymo įstatymo projektą, kuris nustatytų kelionės į darbą išlaidų kompensavimo mechanizmą, ir jį priėmus įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	21	104.2.	Skelbti Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje informaciją apie gyventojų teritorinio judumo skatinimo priemones ir atitinkamas darbo vietas	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Lietuvos darbo birža
23.	21	108.	Integruoto požiūrio į darbo rinkos lankstumo ir užimtumo saugumo pusiausvyrą užtikrinimas:			

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
	21	108.1.	Atlikti mokslinį tyrimą dėl darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros nacionalinio modelio	2008 metų I ketvirtis	2008 metų III ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	21	108.2.	Sudaryti tarpinstitucinę darbo grupę (angl. „Flexicurity Task Force“), dalyvaujant socialiniams partneriams parengti ir susitarti dėl integruotų priemonių rinkinio bendriesiems darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų principams šalyje įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, socialiniai partneriai
24.	21	109.	Darbuotojų ir įmonių gebėjimų prisitaikyti prie globalizacijos lemiamų pokyčių didinimas:			
	21	109.1.	Rengti ir įgyvendinti projektus įmonių bei viešojo sektoriaus darbuotojų gebėjimams tobulinti	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	21	109.2.	Rengti ir įgyvendinti projektus žemės ūkyje užimtos darbo jėgos perorientavimui į alternatyvią žemės ūkiui veiklą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Žemės ūkio ministerija
25.	21	105.	Remti asmenų, susijusių su žemės ir miškų ūkio veikla, mokymą ir konsultavimą bei alternatyviosios žemės ūkiui veiklos projektus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Žemės ūkio ministerija
26.	23	110.	Įgyvendinti Ilgalaikę pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programą	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
27.	23	111.	Įgyvendinti Mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2009–2011 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. 509 (Žin., 2008, Nr. 63-2394)	2009 metų I ketvirtis	2011 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
28.	24	112.	Įgyvendinti Mokymosi krypčių pasirinkimo galimybių didinimo 14–19 metų mokiniams modelį	2008 metų II ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
29.	24	113.	Parengti ir patvirtinti mokyklos nelankančių vaikų sugrąžinimo į mokyklas programą	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
30.	23, 24	114.	Atnaujinti Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategiją	2008 metų I ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
31.	24	115.	Sukurti lanksčias, praktiniu mokymu grindžiamas modulines profesinio mokymo programas ir mokymo priemones, skirtas mokymui pagal modulines profesinio mokymo programas	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
32.	24	116.	Sukurti sektorinių praktinio mokymo centrų infrastruktūrą	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
33.	24	117.	Įgyvendinti Nacionalinę profesinio orientavimo švietimo sistemoje programą	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
34.	24	118.	Suteikti profesijos mokytojams ir dėstytojams technologinių kompetencijų dirbti naujoje (sektorinių centrų) praktinio mokymo bazėje	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija
35.	24	119.	Parengti Nacionalinę profesinio orientavimo darbo rinkos sistemoje strategiją ir ją patvirtinus įgyvendinti	2008 metų IV ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba
36.	24	120.	Sukurti kvalifikacijų sistemos infrastruktūrą, parengti profesinius standartus, sukurti Profesinių standartų ir kvalifikacijų bei Kvalifikacijos pažymėjimų registrus	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Kvalifikacijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
37.	24	121.	Sukurti kompetencijos vertinimo institucijų tinklą, parengti kompetencijai vertinti būtinus žmogiškuosius išteklius	2008 metų III ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Kvalifikacijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
38.	24	122.	Sukurti kvalifikacijų sistemos efektyvumo stebėsenos ir kokybės vertinimo sistemą	2009 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija

4 lentelė. 4 prioritetinė reformų sritis (klimato kaita ir energetika)

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
			MIKROEKONOMINĖ POLITIKA			
1.	11	63.	Įgyvendinti Biokuro gamybos ir naudojimo skatinimo 2004–2010 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 26 d. nutarimu Nr. 1056 (Žin., 2004, Nr. 133-4786)	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija, Žemės ūkio ministerija
2.	11	64.	Atlikti aplinkai palankių produktų rinkos tyrimus, rinkti ir kaupti informaciją apie aplinkai palankius produktus, jų pokyčius rinkoje	2008 metų I ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Aplinkos ministerija
3.	11	65.	Įgyvendinti energiją taupančias ūkio šakų priemones, kurios leistų per 3 metus, pradedant 2008 metais, sumažinti lyginamąsias galutinės energijos sąnaudas 1,5 procento	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
4.	11	66.	Įgyvendinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtros didinimo priemones, kurios leistų pasiekti, kad 2010 metais atsinaujinantys energijos ištekliai sudarytų iki 12 procentų bendro pirminės energijos balanso, o elektros energijos gamyba iš šių išteklių sudarytų 7 procentus visos suvartojamos elektros energijos	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
5.	11	68.	Įgyvendinti Lietuvos miškingumo didinimo programoje nurodytas žemės ūkio paskirties žemės apželdinimo mišku priemones	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Aplinkos ministerija
6.	11	71.	Parengti taikomąjį mokslinį tyrimą (studiją) „Vakarų Lietuvos regionuose esančių geoterminės energijos resursų potencialo išaiškinimas ir pagrindimas bei galimybės jų panaudojimui energijos gamybai“	2008 metų III ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
7.	11	73.	Vykdyti Daugiabučių namų modernizavimo programą, paramą skirti energiniu požiūriu efektyviausioms priemonėms įgyvendinti	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Aplinkos ministerija
8.	11	78.	Parengti suskystintų gamtinių dujų importo terminalo įrengimo Lietuvoje galimybių studiją	2008 metų I ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
9.	11	81.	Atlikti geologinius ir geofizinius tyrimus potencialiai tinkamoje vietovėje, nustatyti žemės gelmių struktūros tinkamumą požeminei gamtinių dujų saugyklai	2008 metų I ketvirtis	2008 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija, Aplinkos ministerija
10.	11	80.	Parengti Lietuvos ir Lenkijos dujų sistemų sujungimo galimybių studiją	2009 metų I ketvirtis	2009 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija

Eil. Nr.	Gairės Nr.	Priemonės		Įgyvendinimo terminas		Atsakinga institucija
		numeris programoje	įgyvendinama priemonė	pradžia	pabaiga	
11.	16	79.	Vykdyti Lietuvos ir Lenkijos elektros energetikos sistemų sujungimo bei prisijungimo prie UCTE darbus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija
12.	16	82.	Vykdyti Lietuvos ir Švedijos elektros energetikos sistemų sujungimo povandeniniu aukštos įtampos kabeliu darbus	2008 metų I ketvirtis	2010 metų IV ketvirtis	Ūkio ministerija

_____

Nacionalinės Lisabonos strategijos
gyvendinimo 2008–2010 metų
programos
3 priedas

NACIONALINĖS LISABONOS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO 2008–2010 METŲ PROGRAMOS IR ES STRUKTŪRINIŲ FONDŲ KOORDINAVIMO APIBŪDINIMAS

Programų rengimo pagrindas – Lisabonos strategijos tikslai

Lietuvos 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos panaudojimo strategija ir veiksmų programos šiai strategijai įgyvendinti (Europos Komisija 2007 m. balandžio 26 d. pritarė Lietuvos 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijai, o 2007 m. liepos 30 d. patvirtino Ekonomikos augimo ir Sanglaudos skatinimo veiksmų programas – sprendimu Nr. CCI 2007LT161PO001, patvirtinančiu veiksmų programą „Sanglaudos skatinimas“ dėl Bendrijos paramos iš Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo pagal Konvergencijos tikslą Lietuvos Respublikoje, ir sprendimu Nr. CCI 2007LT161PO002, patvirtinančiu veiksmų programą „Ekonomikos augimas“ dėl Bendrijos paramos iš Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo pagal Konvergencijos tikslą Lietuvos Respublikoje. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa, patvirtinta 2007 m. rugsėjo 24 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. CCI 2007LT051PO001, ir Techninės paramos veiksmų programa, patvirtinta Europos Komisijos 2007 m. gruodžio 18 d., parengtos atsižvelgiant į Bendrijos sanglaudos politikos strategines gaires (2006 m. spalio 6 d. Tarybos sprendimas Nr. 2006/207/EB dėl Bendrijos sanglaudos politikos strateginių gairių), kuriose nustatyti ES sanglaudos politikos prioritetai. Gairėmis siekiama ES sanglaudos politikos tikslus glaudžiau susieti su Lisabonos strategijos tikslais, todėl ir Lietuvos rengiami ES struktūrinės paramos panaudojimo dokumentai turi atitikti Lisabonos strategijos tikslus. Vadinasi, tiek Nacionalinė Lisabonos strategijos įgyvendinimo programa, tiek Lietuvos ES struktūrinės paramos panaudojimo strateginiai dokumentai turi tą patį pagrindą – Lisabonos strategijos tikslus.

Atnaujintos Lisabonos strategijos tikslams skirta ES struktūrinės paramos dalis

2007–2013 metų laikotarpiu vertinama, kiek ES struktūrinės paramos kiekviena ES valstybė narė skirs veiklai, atitinkančiai atnaujintos Lisabonos strategijos prioritetus – ES augimo ir darbo vietų kūrimo prioritetus (toks reikalavimas nustatytas ir sritys, atitinkančios ES augimo ir darbo vietų kūrimo prioritetus, nurodytos 2006 m. liepos 11 d. Europos Tarybos reglamente Nr. 1083/2006, nustatančiame bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo ir panaikinančiame reglamentą 1260/1999; nurodyta, kad turi būti skirta ne mažiau kaip 60 procentų visos ES struktūrinės paramos, tačiau naujoms ES valstybėms narėms šis reikalavimas neprivalomas). Šioms sritims 2007–2013 metais Lietuva numato skirti apie 54,6 procento ES struktūrinės paramos lėšų (žr. lentelę). Pažymėtina, kad 2004–2006 metų laikotarpiu šioms sritims, Europos Komisijos skaičiavimais, Lietuvos 2004–2006 metų bendrajame programavimo dokumente numatyta apie 48 procentai ES struktūrinės paramos. Be to, 2007–2013 metais Lietuva kasmet gaus 1,6 karto daugiau ES struktūrinės paramos nei 2004–2006 metais, o ES lėšos, skirtos žmogiškiesiems ištekliams, taip pat moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms, didės apie 2,5 karto.

Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos ir ES struktūrinės paramos panaudojimo dokumentų įgyvendinimo integralumas

Vadovaujantis 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentu Nr. 1083/2006, kasmetinėje Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos ataskaitoje turi būti dalis apie ES struktūrinės paramos poveikį Lisabonos strategijos tikslų siekimui. Kitaip tariant, kasmetinė Lietuvos 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijos įgyvendinimo ataskaita bus įtraukta į Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008–2010 metų programos ataskaitą. Tai logiškas sprendimas, nes daugelis Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008–2010 metų programos priemonių bus finansuojama ES struktūrinės paramos lėšomis.

Kadangi Nacionalinė Lisabonos strategijos įgyvendinimo programa skirta 2008–2010 metų laikotarpiui, o Lietuvos ES struktūrinės paramos panaudojimo dokumentai 2007–2013 metų laikotarpiui, dokumentuose nurodyti skirtingi kiekybiniai rodikliai.

Laukiamas ES struktūrinės paramos panaudojimo poveikis

ES struktūrinės paramos panaudojimo dokumentuose nustatyti tokie pagrindiniai kiekybiniai uždaviniai iki 2015 metų:

1. Padidinti užimtumo lygį: 15–64 metų amžiaus grupėje iki 70 procentų (2004 metais 61,2 procento), 55–64 metų amžiaus grupėje – iki 52 procento (2004 metais 47,1 procento).

2. Padidinti išlaidas MTEP iki 2,2 procento BVP (2004 metais 0,76 procento).

3. Padidinti darbo našumą iki 65 procento ES-15 vidurkio (2004 metais 41,7 procento).

Buvo atliktas paramos panaudojimo poveikio modeliavimas, kurio rezultatai rodo, kad, jeigu visos lėšos būtų panaudotos efektyviai, vidutiniškai per kiekvienus 2007–2015 metų laikotarpio metus (2007–2013 m. skirtos ES struktūrinės paramos lėšos bus naudojamos (atliekami mokėjimai) iki 2015 m. pabaigos)būtų sukurta apie 6 mlrd. litų didesnis BVP nei būtų be ES struktūrinės paramos (per visą laikotarpį būtų sukurta 52 mlrd. litų daugiau BVP).

ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS PANAUDOJIMAS LISABONOS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TIKSLAMS PASIEKTI

Kodas	Prioritetinė tema	Veiksmų programa	Bendrijos paramos dalis (eurais)	Visa Bendrijos paramos dalis (eurais)	Paramos dalis (procentais)
Iš viso	Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra (MTEP), inovacijos ir verslumas		1 098 121 466	1 098 121 467	16,21
01	MTEP veikla mokslinių tyrimų centruose	Ekonomikos augimo	74 327 186	74 327 186	1,1
02	MTEP infrastruktūra *(įskaitant pačią įmonę, prietaisus ir didelės spartos kompiuterių tinklus, jungiančius mokslinių tyrimų centrus)* ir konkrečios technologijos kompetencijos centrai	Ekonomikos augimo	241 562 993	241 562 993	3,57
03	Technologijų perdavimas ir mažų ir vidutinių įmonių (MVĮ), mažų įmonių ir kitų įmonių bei universitetų, visų rūšių aukštesniojo švietimo įstaigų, regionų valdžios institucijų, mokslinių tyrimų centrų ir mokslo bei technologijų polių (mokslo ir technologijų parkų, technopolių ir t. t.) bendradarbiavimo tinklų tobulinimas	Ekonomikos augimo	124 567 553	124 567 553	1,84

Kodas	Prioritetinė tema	Veiksmų programa	Bendrijos paramos dalis (eurais)	Visa Bendrijos paramos dalis (eurais)	Paramos dalis (procentais)
04	Parama MTEP, visų pirma MVĮ (įskaitant galimybę naudotis MTEP paslaugomis mokslinių tyrimų centruose)	Ekonomikos augimo	70 487 695	70 487 695	1,04
05	Aukšto lygio paramos bendrovėms ir bendrovių grupėms paslaugos	Ekonomikos augimo	39 284 215	39 284 215	0,58
07	Investicijos į bendroves, tiesiogiai susijusias su moksliniais tyrimais ir inovacijomis (novatoriškos technologijos, naujų bendrovių prie universitetų steigimas, esami MTEP centrai ir bendrovės ir t. t.).	Ekonomikos augimo	128 156 812	128 156 812	1,89
08	Kitos investicijos į bendroves	Ekonomikos augimo	184 866 894	184 866 894	2,73
09	Kitos priemonės, skirtos moksliniams tyrimams ir inovacijoms bei verslumui MVĮ skatinti	Ekonomikos augimo	234 868 119	234 868 119	3,47
Iš viso	*Informacinė visuomenė*		240 086 875	240 086 875	3,54
10	Telefono infrastruktūra *(įskaitant plačiajuosčius tinklus)*	Ekonomikos augimo	43 215 638	43 215 638	0,64
11	Informacijos ir ryšio technologijos *(prieiga, saugumas, sąveika, rizikos prevencija, moksliniai tyrimai, inovacijos, el. turinys ir t. t.)*	Ekonomikos augimo	55 219 981	55 219 981	0,81
13	Paslaugos ir taikomosios programos piliečiams *(el. sveikata, el. vyriausybė, el. mokymasis, el. įtrauktis ir t. t.)*	Ekonomikos augimo	100 836 488	100 836 487	1,49
14	Paslaugos ir taikomosios programos MVĮ *(el. komercija, švietimas ir mokymas, tinklai ir t. t.)*	Ekonomikos augimo	40 814 769	40 814 769	0,6
Iš viso	*Transportas*		1 168 321 431	1 168 321 431	17,2
16	Geležinkeliai	Ekonomikos augimo	22 942 119	22 942 119	0,34
17	Geležinkeliai (transeuropiniai transporto tinklai)	Ekonomikos augimo	535 359 806	535 359 806	7,9
21	Greitkeliai (transeuropiniai transporto tinklai)	Ekonomikos augimo	232 609 105	232 609 105	3,43

Kodas	Prioritetinė tema	Veiksmų programa	Bendrijos paramos dalis (eurais)	Visa Bendrijos paramos dalis (eurais)	Paramos dalis (procentais)
22	Nacionaliniai keliai (įtraukta vadovaujantis Tarybos reglamento Nr. 1083/2006 9 (3) straipsniu. Dalį išlaidų, (165 mln. eurų), sudarys investicijos į transeuropinių transporto tinklų plėtrą (kelias E67 („Via Baltica"), E85 (Vilnius–Lyda), E272 (Panevėžys–Šiauliai, Šiauliai–Palanga), E262 (Kaunas–Zarasai–Daugpilis). Šių investicijų negalime priskirti 21 kategorijai (Greitkeliai (TEN-T), nes šie keliai neatitinka greitkelių standartų, o kategorija „Nacionaliniai keliai (TEN-T)" sąraše nėra nurodyta. Tokios investicijos turi būti įtrauktos į šią lentelę lygiai taip pat kaip ir visos kitos investicijos į transeuropinius transporto tinklus. Likusi išlaidų dalis, suplanuota pagal kategoriją „Nacionaliniai keliai" (230 mln. eurų), skirta prieigoms prie transeuropinių transporto tinklų, vietinės ir regioninės reikšmės transporto infrastruktūros rekonstravimui, į šią lentelę nėra įtraukiama, nors tokios investicijos yra nurodytos Programoje)	Ekonomikos augimo	164 968 683	164 968 683	2,4
27	Įvairiarūšis transportas (transeuropiniai transporto tinklai)	Ekonomikos augimo	63 616 796	63 616 796	0,94
29	Oro uostai	Ekonomikos augimo	48 066 024	48 066 024	0,71
30	Uostai	Ekonomikos augimo	94 950 024	94 950 024	1,4
32	Vidaus vandenų keliai (transeuropiniai transporto tinklai)	Ekonomikos augimo	5 808 874	5 808 874	0,09
Iš viso	*Energija*		366 725 135	366 725 135	5,41
41	Atsinaujinantys energijos šaltiniai: biomasės	Sanglaudos skatinimo	36 763 789	36 763 789	0,54
43	Energijos efektyvumas, bendra gamyba, energijos valdymas	Ekonomikos augimo	73 346 296	329 961 346	4,87
		Sanglaudos skatinimo	256 615 050		
Iš viso	*Aplinkos apsauga ir rizikos prevencija*		40 652 957	40 652 957	0,6
52	Švaraus miesto transporto skatinimas	Sanglaudos skatinimo	40 652 957	40 652 957	0,6
Iš viso	*Darbuotojų ir bendrovių, įmonių ir verslininkų gebėjimo prisitaikyti didinimas*		214 610 347	214 610 347	3,17

Kodas	Prioritetinė tema	Veiksmų programa	Bendrijos paramos dalis (eurais)	Visa Bendrijos paramos dalis (eurais)	Paramos dalis (procentais)
62	Mokymosi visą gyvenimą sistemų ir strategijų rengimas bendrovėse; mokymas ir paslaugos darbuotojams siekiant padidinti jų gebėjimą prisitaikyti prie pokyčių; verslumo ir naujovių skatinimas	Žmogiškųjų išteklių plėtros	149 619 820	149 619 820	2,21
63	Inovacinių ir produktyvesnių darbo organizavimo būdų kūrimas ir platinimas	Žmogiškųjų išteklių plėtros	14 123 515	14 123 515	0,21
64	Konkrečių užimtumo, mokymo ir paramos paslaugų plėtojimas pertvarkant sektorius ir bendroves bei sistemų, skirtų ekonominiams pokyčiams ir būsimiems reikalavimams, susijusiems su darbo vietomis ir gebėjimais numatyti, rengimas	Žmogiškųjų išteklių plėtros	50 867 012	50 867 012	0,75
Iš viso	*Užimtumo ir tvarumo galimybių gerinimas*		138 857 251	138 857 251	2,05
65	Darbo rinkos institucijų atnaujinimas ir stiprinimas	Žmogiškųjų išteklių plėtros	3 279 339	3 279 339	0,05
66	Aktyvių ir prevencinių priemonių įgyvendinimas darbo rinkoje	Žmogiškųjų išteklių plėtros	58 431 850	58 431 850	0,86
67	Priemonės, kuriomis skatinamas aktyvus senėjimas ir ilginamas darbingumo amžius	Žmogiškųjų išteklių plėtros	9 912 546	9 912 546	0,15
68	Parama savarankiškam darbui ir verslo kūrimui	Žmogiškųjų išteklių plėtros	3 577 460	45 172 511	0,67
		Ekonomikos augimo	41 595 051		
69	Priemonės, skirtos užimtumo galimybėms pagerinti ir didinti tvarų moterų dalyvavimą ir pažangą užimtumo srityje, siekiant mažinti segregaciją dėl lyties darbo rinkoje ir derinti darbą ir asmeninį gyvenimą, pavyzdžiui, sudarant geresnes sąlygas naudotis vaikų priežiūros ir išlaikomų asmenų globos galimybėmis	Žmogiškųjų išteklių plėtros	17 365 588	17 365 588	0,26
70	Konkretūs veiksmai, kuriais didinamas migrantų užimtumas ir taip stiprinama jų socialinė integracija	Žmogiškųjų išteklių plėtros	4 695 417	4 695 417	0,07
Iš viso	*Socialiai pažeidžiamų žmonių socialinės integracijos gerinimas*		59 288 950	59 288 950	0,88
71	Būdai integruoti ir sugrąžinti į darbą socialiai pažeidžiamus žmones; kova su galimybių dalyvauti darbo rinkoje ir daryti joje pažangą diskriminacija bei įvairovės darbo vietoje pripažinimo skatinimas	Žmogiškųjų išteklių plėtros	59 288 950	59 288 950	0,88

Kodas	Prioritetinė tema	Veiksmų programa	Bendrijos paramos dalis (eurais)	Visa Bendrijos paramos dalis (eurais)	Paramos dalis (procentais)
Iš viso	*Žmogiškojo kapitalo gerinimas*		372 652 106	372 652 106	5,5
72	Švietimo ir mokymo sistemų reformų kūrimas, diegimas ir įgyvendinimas siekiant plėtoti galimybes gauti darbą, gerinant pradinio ir profesinio švietimo bei mokymo pritaikymą darbo rinkos poreikiams ir atnaujinant mokymo personalo įgūdžius atsižvelgiant į inovacijas ir žiniomis paremtą ekonomiką	Žmogiškųjų išteklių plėtros	84 033 050	84 033 050	1,24
73	Priemonės, skirtos dalyvavimui švietime ir mokyme visą gyvenimą didinti, šiuo tikslu taip pat imantis veiksmų, skirtų anksti mokyklą paliekančių asmenų skaičiui, lytimi pagrįstai mokymosi dalykų segregacijai sumažinti ir geresnėms galimybėms gauti kokybišką pradinį profesinį ir paslaugų sektoriaus išsilavinimą ir mokymą sudaryti	Žmogiškųjų išteklių plėtros	170 612 556	170 612 556	2,52
74	Žmogiškojo potencialo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje plėtojimas, visų pirma skatinant antrosios ir trečiosios pakopų studijas, mokslo darbuotojų mokymą bei užmezgant ryšius tarp universitetų, mokslinių tyrimų centrų ir įmonių	Žmogiškųjų išteklių plėtros	118 006 500	118 006 500	1,74
Bendrijos paramos dalis, tenkanti Lisabonos strategijos kategorijoms				3 699 316 519	54,6
Visa Bendrijos parama				6 775 492 823	100

Nacionalinės Lisabonos strategijos
gyvendinimo 2008–2010 metų
programos
4 priedas

INTEGRUOTOS BENDROSIOS EKONOMINĖS POLITIKOS IR UŽIMTUMO POLITIKOS GAIRĖS IR EUROPOS KOMISIJOS REKOMENDUOTINI VEIKSMAI

Gairės Nr.	Integruotos gairės pavadinimas	Europos Komisijos rekomenduojami veiksmai
1	Užtikrinti ekonominį stabilumą tvariam augimui pasiekti	1. Pagal Stabilumo ir augimo paktą valstybės narės turėtų nenukrypti nuo savo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslų. Kol šis tikslas nepasiektas, jos turėtų imtis visų būtinų korekcijos priemonių jam pasiekti. Valstybės narės turėtų vengti prociklinės fiskalinės politikos. Be to, būtina, kad perviršinį deficitą turinčios valstybės narės nedelsdamos imtųsi veiksmingų priemonių jam ištaisyti. 2. Valstybės narės, kurių einamosios sąskaitos deficitui gresia nestabilumas, turėtų siekti jį ištaisyti įgyvendindamos struktūrines reformas, stiprindamos išorinį konkurencingumą ir prireikus vykdydamos fiskalinę politiką. *Žr. taip pat integruotąją gairę „Stiprinti dinamišką ir patikimai veikiančią Ekonominę pinigų sąjungą“ (Nr. 6)*
2	Užtikrinti ekonominį ir fiskalinį tvarumą kaip pagrindą užimtumui didinti	1. Pakankamai sparčiai mažinti valstybės skolą, taip sustiprindamos viešuosius finansus. 2. Reformuoti ir sustiprinti pensijų, socialinio draudimo ir sveikatos priežiūros sistemas, užtikrindamos, kad šios sistemos būtų finansiškai pajėgios, socialiniu požiūriu adekvačios ir prieinamos. 3. Imtis priemonių, skirtų dalyvavimui darbo rinkoje ir darbo jėgos, ypač moterų, jaunimo ir vyresnio amžiaus darbuotojų, pasiūlai didinti, taip pat požiūriui į darbą kaip į visą gyvenimą trunkantį ciklą skatinti, siekdamos padidinti ekonominei veiklai skirtų valandų. *Žr. taip pat integruotąją gairę „Skatinti požiūrį į darbą kaip į visą gyvenimą trunkantį ciklą“ (Nr. 18, 4, 19, 21)*
3	Skatinti veiksmingą išteklių paskirstymą, nukreiptą į ekonomikos augimą ir užimtumą	Valstybės narės, nepažeisdamos ekonomikos stabilumo ir tvarumo gairių, viešąsias išlaidas turėtų skirti augimą skatinančiai veiklai pagal Lisabonos strategiją, pritaikyti mokesčių struktūras ekonomikos augimo potencialui stiprinti, užtikrinti, kad būtų įdiegti mechanizmai, skirti viešųjų išlaidų ir politikos tikslų įgyvendinimo santykiui įvertinti, ir garantuoti bendrą reformų paketų darną. *Žr. taip pat integruotąją gairę „Skatinti tausų išteklių naudojimą ir stiprinti aplinkos apsaugos ir ekonomikos augimo sąveiką“ (Nr. 11)*
4	Užtikrinti, kad darbo užmokesčio raida prisidėtų prie makroekonominio stabilumo ir ekonomikos augimo ir padidėtų sugebėjimas prisitaikyti	Valstybės narės turėtų skatinti tinkamas bendrąsias derybų dėl darbo užmokesčio sistemos sąlygas, deramai atsižvelgdamos į socialinių partnerių vaidmenį siekiant skatinti nominalaus užmokesčio ir darbo sąnaudų pokyčius, kurie atitiktų kainų stabilumą ir našumo tendenciją vidutinės trukmės laikotarpiu, atsižvelgiant į įgūdžių ir vietinių darbo rinkos sąlygų skirtumus. *Žr. taip pat integruotąją gairę „Užtikrinti užimtumui palankius darbo sąnaudų pokyčius ir darbo užmokesčio nustatymo mechanizmus“ (Nr. 22)*
5	Skatinti darnesnę makroekonominę, struktūrinę ir užimtumo politiką	Valstybės narės turėtų vykdyti darbo ir produktų rinkų reformas, kurios kartu didina ekonomikos augimo potencialą ir palaiko makroekonominę sistemą, didindamos darbo ir produktų rinkų lankstumą, veiksnių judumą ir gebėjimą prisitaikyti prie globalizacijos, technologinės pažangos, paklausos pokyčių ir ciklinių pokyčių. Pirmiausia valstybės narės turėtų: suteikti impulsą tobulinti mokesčių ir išmokų sistemų reformas, paskatų

Gairės Nr.	Integruotos gairės pavadinimas	Europos Komisijos rekomenduojami veiksmai
		priemones ir užtikrinti, kad dirbti apsimokėtų; didinti darbo rinkų gebėjimą prisitaikyti – derinti užimtumo lankstumą ir garantijas, didinti žmonių įdarbinimo mastą investuodamos į žmogiškąjį kapitalą. *Žr. taip pat integruotąją gairę „Skatinti lankstumą, derinti jį su užimtumo garantijomis ir mažinti darbo rinkos segmentaciją, deramai atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį“ (Nr. 21, 19)*
6	Stiprinti dinamišką ir patikimai veikiančią Ekonominę ir pinigų sąjungą	Euro zonos valstybės narės turi užtikrinti geresnį ekonominės ir biudžeto politikos koordinavimą, visų pirma: 1. Skirti daug dėmesio viešųjų finansų fiskaliniam tvarumui, griežtai laikydamosi Stabilumo ir augimo pakto. 2. Padėti sukurti derinį politinių priemonių, kurios spartintų ekonomikos atsigavimą ir būtų suderinamos su kainų stabilumu, taigi didintų įmonių ir vartotojų pasitikėjimą trumpuoju laikotarpiu, be to, būtų suderinamos su ilgalaikiu tvariu augimu. 3. Toliau vykdyti struktūrines reformas, didinančias ilgalaikį potencialų euro zonos augimą ir gerinančias jos našumą, konkurencingumą ir ekonominį prisitaikymą prie asimetrinių sukrėtimų, daugiausia dėmesio skirti užimtumo politikai. 4. Užtikrinti, kad euro zonos įtaka pasaulio ekonominei sistemai atitiktų jos ekonominį svorį
7	Didinti ir gerinti investicijas, pirmiausia privataus verslo, į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (technologinę) plėtrą (MTEP)	Patvirtintas bendras tikslas – 2010 metais pasiekti 3 procentų BVP, atitinkamai paskirsčius privačiojo ir viešojo sektorių investicijas, o valstybės narės nustatys specialius tarpinius lygius. Valstybės narės turėtų toliau kurti įvairias priemones MTEP, ypač verslo MTEP, skatinti: 1. Gerinti bendrąsias sąlygas ir užtikrinti, kad įmonės veiktų ganėtinai konkurencingoje ir patrauklioje aplinkoje. 2. Veiksmingiau ir našiau naudoti viešojo sektoriaus lėšas MTEP, plėtoti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę. 3. Plėtoti ir stiprinti valstybių narių mokslo ir mokslinių tyrimų įstaigų kompetencijos centrus, prireikus – įkurti naujų ir gerinti valstybės mokslinių tyrimų institutų ir privačių įmonių bendradarbiavimą ir technologijų perdavimą. 4. Plėtoti ir geriau naudoti privačių MTEP sverto poveikiui stiprinti skirtas paskatas. 5. Modernizuoti mokslinių tyrimų įstaigų ir universitetų valdymą. 6. Užtikrinti pakankamą kvalifikuotų mokslinių tyrimų darbuotojų pasiūlą – pritraukti daugiau studentų į mokslinių, techninių ir inžinerinių dalykų studijas, plėsti karjeros galimybes ir MTEP personalą
8	Didinti galimybes diegti visų rūšių inovacijas	Valstybės narės turėtų sutelkti dėmesį į: 1. Pagalbinių paslaugų inovacijoms, pirmiausia susijusių su platinimu ir technologijų perdavimu, tobulinimą. 2. Inovacijų polių, tinklų ir inkubatorių kūrimą ir plėtojimą, suburdamos universitetus, mokslinių tyrimų įstaigas ir įmones, taip pat regioniniu ir vietos lygiu, padėdamos šalinti technologijų atotrūkį tarp regionų. 3. Tarpvalstybinio žinių perdavimo skatinimą (ir žinių iš tiesioginių užsienio investicijų perdavimą). 4. Inovacinių prekių ir paslaugų viešųjų pirkimų skatinimą. 5. Geresnių sąlygų gauti finansavimą vidaus ir tarptautinėmis lėšomis sudarymą. 6. Veiksmingas ir prieinamas priemones intelektinės nuosavybės teisėms užtikrinti

Gairės Nr.	Integruotos gairės pavadinimas	Europos Komisijos rekomenduojami veiksmai
9	Palengvinti informacinių ir ryšių technologijų (toliau vadinama – IRT) sklaidą bei veiksmingą naudojimą ir sukurti visiškai integruotą informacinę visuomenę	Valstybės narės turėtų: 1. Skatinti kuo platesnį IRT naudojimą viešosioms paslaugoms teikti, mažose ir vidutinėse įmonėse ir namų ūkiuose. 2. Sukurti reikiamą sistemą, skirtą darbo organizavimo pokyčiams šalies ekonomikoje. 3. Skatinti aktyvų Europos pramonės dalyvavimą svarbiausiuose IRT segmentuose. 4. Skatinti IRT ir su turiniu susijusios pramonės plėtrą ir patikimai veikiančias rinkas. 5. Užtikrinti tinklų ir informacijos saugumą, konvergenciją ir sąveiką, siekdamos sukurti informacinę erdvę be sienų. 6. Skatinti plačiajuosčio ryšio tinklų naudojimą, taip pat prastai aptarnaujamuose regionuose, siekdamos plėtoti žinių ekonomiką. *Žr. taip pat jungtinę gairę „Skatinti lankstumą, derinti jį su užimtumo garantijomis ir mažinti darbo rinkos segmentaciją, tinkamai atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį“ (Nr. 21)*
10	Stiprinti pramoninės bazės konkurencinį pranašumą	Europai reikia stiprios pramonės struktūros visoje jos teritorijoje. Būtina taikyti modernias ir aktyvias pramonės politikos priemones, stiprinančias pramoninės bazės konkurencinį pranašumą ir prisidedančias prie patrauklių pagrindinių gamybos ir paslaugų srities sąlygų sudarymo, užtikrinant, kad nacionaliniu, tarpvalstybiniu ir Europos lygiais įgyvendinami veiksmai papildytų vienas kitą. Valstybės narės turėtų: 1. Pirmiausia nustatyti svarbiausių pramonės sektorių pridėtinę vertę ir konkurencingumo veiksnius ir spręsti globalizacijos keliamus uždavinius. 2. Sutelkti dėmesį į naujų technologijų ir rinkų kūrimą: 2.1. pirmiausia įsipareigoti skatinti naujas technologines iniciatyvas, grindžiamas viešojo ir privačiojo sektorių partneryste ir valstybių narių bendradarbiavimu, padedančiais spręsti tikrąsias rinkos nepakankamumo problemas; 2.2. kurti ir plėtoti regioninių arba vietos grupių tinklus visoje ES, kurių veikloje aktyviau dalyvautų mažos ir vidutinės įmonės. *Žr. taip pat integruotąją gairę „Geriau tenkinti darbo rinkos poreikius“ (Nr. 20)*
11	Skatinti tausų išteklių naudojimą ir stiprinti aplinkos apsaugos ir ekonomikos augimo sąveiką	Valstybės narės turėtų: 1. Teikti pirmenybę energijos vartojimo efektyvumui ir bendrai gamybai, tvarių, taip pat atsinaujinančių energijos išteklių kūrimui, sparčiai ekologiškų ir ekologiškai veiksmingų technologijų sklaidai vidaus rinkoje, ypač transporto ir energetikos srityje, *inter alia* Europos ekonomikos pažeidžiamumui dėl naftos kainų svyravimų mažinti, taip pat kitur pasaulyje, kur daug eksporto galimybių. 2. Skatinti aplinkosaugos išorės sąnaudų priskyrimą vidaus sąnaudoms ir ekonomikos augimo atsiejimo nuo aplinkosaugos būklės prastėjimo priemonių plėtrą. Šių prioritetų įgyvendinimas turėtų atitikti galiojančius Bendrijos teisės aktus ir veiksmus, taip pat priemones, numatytas Aplinkosaugos technologijų veiksmų plane, *inter alia*: taikant rinkos principais grindžiamas priemones, rizikos fondus ir MTEP finansavimą, skatinant tausius gamybos ir vartojimo būdus ir ekologinius viešuosius pirkimus, ypač daug dėmesio skiriant mažoms ir vidutinėms įmonėms ir reformuojant subsidijas, darančias didelį neigiamą poveikį aplinkai ir nesuderinamas su tvariąja plėtra, siekiant palaipsniui jas panaikinti. 3. Toliau siekti sustabdyti biologinės įvairovės praradimą (nuo dabar iki 2010 metų), pirmiausia šį reikalavimą įtraukdamos į kitų sričių politiką, nes biologinė įvairovė labai svarbi tam tikriems ekonomikos sektoriams.

Gairės Nr.	Integruotos gairės pavadinimas	Europos Komisijos rekomenduojami veiksmai
		4. Toliau kovoti su klimato kaita, įgyvendindamos Kioto tikslus, laikydamosi ekonomiškumo principo, ypač jį taikydamos mažoms ir vidutinėms įmonėms. *Žr. taip pat integruotąją gairę „Skatinti veiksmingą išteklių paskirstymą, skirtą ekonomikos augimui ir užimtumui“ (Nr. 3)*
12	Plėsti ir stiprinti vidaus rinką	Valstybės narės turėtų: 1. Sparčiau perkelti vidaus rinkos direktyvas į nacionalinę teisę. 2. Teikti pirmenybę griežtesniam ir geresniam vidaus rinkos teisės aktų vykdymui. 3. Pašalinti likusias vienos valstybės ribas peržengiančios veiklos kliūtis. 4. Veiksmingai taikyti ES viešųjų pirkimų taisykles. 5. Skatinti visu pajėgumu veikiančią paslaugų vidaus rinką, išsaugodamos Europos socialinį modelį. 6. Spartinti finansinių rinkų integraciją nuosekliai ir darniai įgyvendindamos Finansinių paslaugų veiksmų planą. *Žr. taip pat jungtinę gairę „Geriau tenkinti darbo rinkos poreikius“ (Nr. 20)*
13	Užtikrinti rinkų atvirumą ir konkurencingumą Europoje bei už jos ribų ir pasinaudoti globalizacijos teikiama nauda	Valstybės narės turėtų teikti pirmenybę: 1. Reguliavimo, prekybos ir kitų nepagrįstų konkurencijos kliūčių panaikinimui. 2. Veiksmingesniam konkurencijos politikos vykdymui. 3. Pasirinktinei rinkų, konkurencijos ir reguliavimo institucijų taisyklių peržiūrai, siekdamos nustatyti ir panaikinti konkurencijos ir patekimo į rinką kliūtis. 4. Valstybės pagalbos, trukdančios konkurencijai, mažinimui. 5. Atsižvelgdamos į Bendrijos programą, pagalbos perskirstymui tam tikriems horizontaliesiems tikslams, pavyzdžiui, moksliniams tyrimams, inovacijoms ir žmogiškojo kapitalo optimizavimui remti ir tinkamai nustatytoms rinkos nepakankamumo problemoms spręsti. 6. Išorės atvirumo, taip pat daugiašaliu lygiu, skatinimui. 7. Patvirtintų priemonių, skirtų tinklų pramonei atverti konkurencijai, visapusiškam įgyvendinimui, siekdamos užtikrinti veiksmingą konkurenciją Europos lygiu sujungtose rinkose. Konkurencingai ir dinamiškai ekonomikai bus ypač svarbus ir veiksmingas visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimas prieinamomis kainomis
14	Geresniu reglamentavimu sukurti konkurencingesnę verslo aplinką ir skatinti privačias iniciatyvas	Valstybės narės turėtų: 1. Sumažinti įmonėms, ypač mažoms ir vidutinėms įmonėms ir įsteigtoms naujoms įmonėms, tenkančią administracinę naštą. 2. Tobulinti galiojančas ir naujas taisykles ir drauge išlaikyti jų tikslus, sistemingai ir griežtai vertinti jų poveikį ekonomikai, socialiniam (ir sveikatos) sektoriui ir aplinkai, išnagrinėti ir geriau įvertinti reguliavimo (ir vykdymo) administracinę naštą ir poveikį konkurencingumui. 3. Skatinti įmones išsiugdyti socialinę atsakomybę
15	Skatinti verslumo kultūrą ir sukurti MVĮ palankią aplinką	Valstybės narės turėtų: 1. Sudaryti geresnes galimybes gauti finansavimą (ypač mikropaskolas ir kitų formų rizikos kapitalą) – taip prisidėti prie mažų ir vidutinių įmonių kūrimo ir augimo. 2. Stiprinti ekonomines paskatas (taip pat supaprastinti mokesčių sistemas ir mažinti su darbo užmokesčiu nesusijusias išlaidas). 3. Stiprinti mažų ir vidutinių įmonių inovacinį potencialą. 4. Teikti atitinkamas pagalbines paslaugas, pavyzdžiui, įrengti „vieno langelio“ kontaktinius punktus ir skatinti nacionalinių paramos įmonėms tinklų plėtrą, taip prisidėti prie mažų ir vidutinių įmonių kūrimo ir augimo

Gairės Nr.	Integruotos gairės pavadinimas	Europos Komisijos rekomenduojami veiksmai
		pagal Mažųjų įmonių chartiją. Be to, valstybės narės turėtų stiprinti šių įmonių verslumo ugdymą ir profesinį mokymą. Jos taip pat turėtų supaprastinti nuosavybės teisės perdavimą, prireikus tobulinti bankroto įstatymus, įmonių sanavimo ir restruktūrizavimo procedūras. *Žr. taip pat integruotąsias gaires „Skatinti veiksmingą išteklių paskirstymą, skirtą ekonomikos augimui ir užimtumui“ (Nr. 3) ir „Didinti galimybes diegti visų rūšių inovacijas“ (Nr. 8, 23 ir 24)*
16	Plėsti, tobulinti ir susieti Europos infrastruktūrą bei įgyvendinti prioritetinius tarpvalstybinius projektus, visų pirma siekiant geriau sujungti nacionalines rinkas išplėstoje ES	Valstybės narės turėtų: 1. Visų pirma sudaryti reikiamas sąlygas veiksmingiau išteklius naudojančioms transporto, energetikos ir IRT infrastruktūroms (taip pat ir transeuropinių tinklų) – papildyti Bendrijos mechanizmus pirmiausia tarpvalstybiniais segmentais ir periferiniais regionais, nes tai – svarbiausia sėkmingo tinklų pramonės atvėrimo konkurencijai sąlyga. 2. Išnagrinėti galimybes kurti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę. 3. Išnagrinėti atitinkamas infrastruktūros kainodaros sistemas, taip užtikrinti veiksmingą infrastruktūros naudojimą ir darnios visų rūšių transporto priemonių pusiausvyros plėtrą, pabrėžiant technologijų kaitą ir inovacijas, taip pat tinkamai atsižvelgiant į aplinkosaugos sąnaudas ir poveikį ekonomikos augimui. *Žr. taip pat integruotąją gairę „Palengvinti IRT sklaidą ir veiksmingą naudojimą, sukurti visiškai integruotą informacinę visuomenę“ (Nr. 9)*
17	Įgyvendinti užimtumo politiką visiškam užimtumui pasiekti, darbo kokybei ir darbo našumui pagerinti bei socialinei ir teritorinei sanglaudai sustiprinti	Valstybės narės turėtų didinti vidutinį bendrą užimtumą iki 70 procentų, ne mažiau kaip 60 procentų – moterų užimtumą ir 50 procentų – vyresnio amžiaus asmenų (55–64 metų) užimtumą (iki 2010 metų), sumažinti nedarbą ir neveiklumą. Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę nustatyti siektinus nacionalinius užimtumo lygius. Siekiant šių tikslų, turėtų būti laikomasi šių prioritetų: 1. Pritraukti į darbo rinką ir išlaikyti joje daugiau žmonių, padidinti darbo jėgos pasiūlą ir modernizuoti socialinės apsaugos sistemas. 2. Gerinti darbuotojų ir įmonių gebėjimą prisitaikyti. 3. Didinti investicijas į žmogiškuosius išteklius – tobulinti švietimą ir gebėjimus
18	Skatinti požiūrį į darbą kaip visą gyvenimą trunkantį ciklą	Valstybės narės, atnaujindamos pastangas sukurti jaunimo užimtumo modelius ir sumažinti jaunimo nedarbą, kaip raginama Europos jaunimo pakte, turėtų: 1. Imtis ryžtingų veiksmų moterų dalyvavimui darbo rinkoje skatinti ir užimtumo, nedarbo ir užmokesčio skirtumams tarp lyčių šalinti. 2. Sudaryti geresnes sąlygas derinti darbą ir asmeninį gyvenimą, gerinti prieinamų ir įperkamų vaikų ir kitų išlaikytinių priežiūros paslaugų teikimą. 3. Remti aktyvų senėjimą (tinkamos darbo sąlygos, geresnė (darbuotojų) sveikatos būklė, adekvačios paskatos dirbti ir neiti anksti į pensiją). 4. Sukurti modernias socialinės apsaugos (taip pat pensijų ir sveikatos priežiūros) sistemas ir užtikrinti jų socialinį adekvatumą, finansinį tvarumą ir gebėjimą reaguoti į kintančius poreikius, kad būtų remiamas dalyvavimas, išsilaikymas darbo rinkoje ir ilgesnis darbingas amžius. *Žr. taip pat jungtinę gairę „Užtikrinti ekonominį ir fiskalinį tvarumą – užimtumo didinimo pagrindą“ (Nr. 2)*

Gairės Nr.	Integruotos gairės pavadinimas	Europos Komisijos rekomenduojami veiksmai
19	Užtikrinti įtraukiąsias darbo rinkas, didinti darbo patrauklumą, padaryti darbą finansiškai patrauklų ieškantiesiems darbo, įskaitant socialiai nuskriaustus ir neveiklius žmones	Valstybės narės turėtų: 1. Taikyti aktyvias ir prevencines darbo rinkos priemones, įskaitant ankstyvą poreikių nustatymą, pagalbą ieškant darbo, profesinio orientavimo ir mokymo įtraukimą į individualius veiklos planus, socialinių paslaugų, reikalingų labiausia nuo darbo rinkos atskirtų asmenų įtraukčiai remti ir skurdui šalinti, teikimą. 2. Nuolat persvarstyti mokesčių ir lengvatų sistemų nustatytas paskatas ir sudarytas kliūtis (taip pat ir lengvatų valdymą ir teikimo sąlygas), gerokai sumažinti dideles pačias neveiksmingiausias mokesčių normas, ypač gaunantiesiems mažas pajamas, taip užtikrinti proporcingus socialinės apsaugos lygius. 3. Kurti naujus užimtumo šaltinius asmenims ir įmonėms teikiamų paslaugų sektoriuje, ypač vietos lygiu
20	Gerinti darbo rinkos poreikių atitiktį	Valstybės narės turėtų: 1. Modernizuoti ir stiprinti darbo rinkos institucijas, ypač užimtumo tarnybas, siekti užtikrinti skaidresnes užimtumo ir profesinio mokymo galimybes nacionaliniu ir Europos lygiais. 2. Šalinti darbuotojų judumo pagal sutartis visoje Europoje kliūtis. 3. Tiksliau numatyti gebėjimų poreikius, darbo rinkos trūkumus ir problemas. 4. Tinkamai valdyti ekonominę migraciją
21	Skatinti lankstumą, derinant jį su užimtumo garantijomis, ir mažinti darbo rinkos segmentaciją, deramai atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį	Valstybės narės turėtų: 1. Pritaikyti užimtumą reglamentuojančius teisės aktus, prireikus persvarstyti skirtingą sutarčių sudarymo tvarką ir su darbo valandomis susijusias nuostatas. 2. Spręsti nelegalaus darbo klausimą. 3. Geriau numatyti pokyčius (taip pat ir ekonomikos restruktūrizavimą), ypač susijusius su prekybos atvėrimu, ir tinkamai juos valdyti – taip sumažinti jų socialines sąnaudas ir palengvinti prisitaikymą. 4. Skatinti ir skleisti naujoviškus ir lengvai pritaikomus darbo organizavimo būdus, siekdamos gerinti darbo kokybę ir našumą (taip pat sveikatos priežiūrą ir saugą). 5. Remti profesinio statuso pokyčius, įskaitant profesinį mokymą, savarankišką darbą, verslo kūrimą ir geografinį judumą. *Žr. taip pat jungtinę gairę „Skatinti darnesnę makroekonominę, struktūrinę ir užimtumo politiką“ (Nr. 5)*
22	Užtikrinti užimtumui palankius darbo sąnaudų pokyčius ir darbo užmokesčio nustatymo mechanizmus	Valstybės narės turėtų: 1. Skatinti socialinius partnerius pagal kompetenciją nustatyti tinkamą derybų dėl darbo užmokesčio pagrindą, kad būtų atsižvelgta į susijusius su darbo našumu ir rinka uždavinius visais atitinkamais lygiais ir išvengta darbo užmokesčio skirtumų dėl lyties. 2. Persvarstyti su darbo užmokesčiu nesusijusių išlaidų poveikį užimtumui ir prireikus patikslinti jų struktūrą ir lygį, ypač siekdamos mažinti nedidelį darbo užmokestį gaunantiems darbuotojams tenkančią mokesčių naštą. *Žr. taip pat jungtinę gairę „Užtikrinti, kad darbo užmokesčio raida prisidėtų prie makroekonominio stabilumo ir ekonomikos augimo, didėtų gebėjimas prisitaikyti“ (Nr. 4)*
23	Plėtoti investicijas į žmogiškuosius išteklius ir gerinti jų panaudojimą	Valstybės narės turėtų: 1. Sukurti integruojančią bendrojo švietimo ir profesinio mokymo politiką ir imtis veiksmų, kurie gerokai palengvintų galimybę gauti pagrindinį profesinį, vidurinį ir aukštąjį išsilavinimą (taip pat gamybinę praktiką ir verslumo mokymą). 2. Gerokai sumažinti mokyklos nebaigusių jaunuolių.

Gairės Nr.	Integruotos gairės pavadinimas	Europos Komisijos rekomenduojami veiksmai
		3. Pagal Europos susitarimus parengti visiems prieinamo mokymosi visą gyvenimą mokyklose, įmonėse, valdžios institucijose ir namie strategijas, įskaitant atitinkamas paskatas ir išlaidų pasidalijimo mechanizmus, siekdamos skatinti ypač žemos kvalifikacijos ir vyresnio amžiaus darbuotojus nuolat visą gyvenimą mokytis darbo vietoje. *Žr. taip pat jungtinę gairę „Didinti ir gerinti investicijas, pirmiausia privataus verslo, į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (technologinę) plėtrą“ (Nr. 7)*
24	Švietimo ir mokymo sistemas pritaikyti naujiems gebėjimų reikalavimams	Valstybės narės turėtų: 1. Didinti ir užtikrinti švietimo ir profesinio mokymo patrauklumą, atvirumą ir kokybės standartus, plėsti švietimo ir profesinio mokymo galimybių pasiūlą, užtikrinti lanksčius mokymosi modelius ir didinti studentų ir mokomų asmenų judumo galimybes. 2. Lengvinti ir įvairinti švietimo, profesinio mokymo ir žinių prieinamumą visiems, tinkamai organizuodamos darbo laiką, pasitelkti šeimos paramos tarnybas, organizuoti profesinį orientavimą ir prireikus naudoti naujus išlaidų pasidalijimo būdus. 3. Reaguoti į naujus profesinius poreikius, pagrindines kompetencijas ir būsimus gebėjimų reikalavimus, tobulindamos kvalifikacijų apibrėžimus ir didindamos skaidrumą, jų pripažinimo veiksmingumą, gerindamos neformalaus ir neinstitucinio mokymosi įvertinimą